63 let | Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednik Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

TOREK, 5. oktobra 2010

Leto LXIII, št. 79, cena **1,50 EUR**, 19 HRK | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in ob petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Obnovili elektrarno

Ministra Darja Radić in Roko Žarnić sta včeraj v Mostah pri Žirovnici odprla 16,8 milijona evrov vredno investicijo v proizvodnjo električne energije.

Boštjan Bogataj

Moste - "Obnovljena elektrarna je zahteven projekt, investicija se bo povrnila v osmih letih. Želimo pa si nadgradnje, saj obnove v zadnjih letih kažejo, da ne skrbimo le za energetiko, ampak tudi za okolje," je ob odprtju povedal **Drago Polak**, direktor Savskih elektrarn Ljubljana. Hidroelektrarna Moste je bila zgrajena leta 1952 in je še danes edina akumulacijska elektrarna v Sloveniji. Njena prednost je, da lahko obratuje po potrebi porabnikov. "Elektrarna je na geološko problematičnem terenu, saj se že vse od začetka obratovanja na strojnico sproža plaz in nam s premikanjem povzroča težave," pravi **Anton Koselj**, vodja HE Moste. Leta 1993 so se odločili za sanacijo oziroma premik strojnice na drugo lokacijo, kar pa so na referendumu zavrnili okoliški prebivalci, saj niso želeli poplavljenega Berja. Leta 2008 so v HE Moste le pridobili gradbeno dovoljenje, stare generatorje spustili etažo nižje in tako ublažili pritisk na stene strojnice.

V sklopu obnove bodo med drugim uredili tudi usedline in brežino. "Brežino v dolžini 440 metrov bomo sanirali in utrdili s kamnito-skalnato peto, ki bo stabilna tudi v primeru stoletnih voda," je pojasnil **Blaž Jasnič** iz Acronija, ki gre v skupno sanacijo s HE Moste. Ob tem je Koselj predstavil načrte gradnje nove elektrarne, ki bi zagotavljala večjo moč in večjo proizvodnjo.

Foto: Tina Dokl

Anton Koselj, Drago Polak in Blaž Jasnič so predstavili novo investicijo v HE Moste.

79 vsebina

LOKALNE VOLITVE

Kampanja tudi z nizkimi udarci

Del predvolilnega dogajanja je tudi negativna kampanja. Na zborovanju Hermine Krt so se tako znašli demonstranti s transparenti, na katerih so ji očitali sodelovanje z merfinovci, omenjali tajkune ... 3

GORENJSKA

Želja nov digitalni mamograf

V Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo Kranj v oktobru, svetovnem mesecu boja proti raku dojk, začenjajo z akcijo zbiranja sredstev za nakup digitalnega mamografa. 4

ŠPORT

Janžič in Tonejc evropska prvaka

Na evropskem balinarskem prvenstvu v Tivatu je slovenska reprezentanca osvojila pet odličij, od tega kar štiri gorenjski balinarji - Davor Janžič, Dejan Tonejc in Aleš Borčnik. 8

SNOVANJA

Dve stoletji v družbi najboljših

Na Gimnaziji Kranj letos zaznamujejo 200-letnico gimnazijskega izobraževanja na Gorenjskem. Dogodek je zelo pomemben, saj se je Kranj z ustanovitvijo liceja leta 1810 pridružil redkim slovenskim mestom s takšno ustanovo. 12

VREME

Danes bo oblačno in deževno. Jutri bo oblačno, občasno bo še možen rahel dež. V četrtek bo pretežno oblačno, a večinoma suho vreme.

10/14°C

jutri: pretežno oblačno

9 770352 666018

NAKLO

Soočenje županskih kandidatov v Naklem

Občinski odbor DeSUS vabi na predvolilno soočenje kandidatov za župana občine Naklo. Soočenje bo v sredo, 6. oktobra, ob 19. uri v dvorani Doma Janeza Filipiča v Naklem.

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Pomembno obvestilo

Cenjenim naročnicam in naročnikom, ki v petek, 1. oktobra, niso prejeli priloge TV Okno, se za nevšečnost iskreno opravičujemo. Napaka je nastala v poštnem centru v Ljubljani, kjer priloge TV Okno niso vložili v vse izvode Gorenjskega glasa. Ko smo jih na to opozorili, so nam zagotovili, da se napaka ne bo več ponovila. Vsem prizadetim se zahvaljujemo za potrpežljivost in razumevanje. **D. K.**

VSAK PRVI TOREK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Na hrbtni strani morajo imeti odtisnjen naslov naročnika. Mali oglas, oddan po telefonu ali brez kupona, zaračunavamo po ceniku, s popustom za naročnike (20 %). Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj ali po telefonu 04/201 42 47; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku na Bleiweisovi cesti 4 v Kranju pa smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, v sredo od 7. do 16. ure.

MALI OGLAS **oktober/10**

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:
❏ prodam ❏ kupim ❏ oddam ❏ najamem
❏ podarim ❏ iščem ❏ nudim ❏ zamenjam

RUBRIKA: _____

Vsebina:

Tel.: __ __ / __ __ - __ __ - __ __ __
Mobitel: __ __ __ / __ __ __ - __ __ __

Nečitljivih kuponov ne objavljamo.

Minister obtičal v prometu

Na povabilo županskega kandidata Darjana Petriča je Kranj obiskal prometni minister Patrick Vlačič, s katerim so se za okroglo mizo pogovarjali o prometni problematiki občine.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kranj - "Ministra želimo opozoriti na ključne logistično-prometno-mobilnostne probleme in izzive, s katerimi se v Kranju srečujemo vrsto let," je povedal kandidat **Darjan Petrič.** Minister, ki je na dogovorjeni sestanek zamudil debelo uro, ker ga je na poti iz Ljubljane v Kranj ustavil prometni zamašek, je lahko na lastni koži občutil prometne zagate Kranja. Srečanje na avtobusni postaji, ki je že štiri desetletja na začasni lokaciji, pa mu je najbolj zgovorno predstavilo ta dolgoletni kranjski problem. Kot je ob prihodu za Gorenjski glas dejal minister Vlačič, je ta problem velik izziv za prihodnjega župana in občinsko oblast. In kakšno rešitev predlaga Darjan Petrič?

"Sodobna mesta imajo avtobusno in železniško postajo skupaj. Prihodnja rešitev tega problema v Kranju je odvisna od tega, kako blizu smo novi železniški povezavi Ljubljana-letališče Brnik-Naklo, predvideni v prihodnje. Tudi za Kranj je treba iskati rešitve, ki bodo logistično in mobilnostno rešile čim več problemov. Če je načrtovana proga časovno zelo blizu, je treba iskati možnost za lokacijo potniške železniške in avtobusne postaje na lokaciji Zlatega polja. Če pa je to še oddaljeno, je treba takoj pristopiti k selitvi avtobusne postaje v bližino trenutne železniške postaje, pod pogojem, da se uredijo mestna postajališča in mestni potniški promet tako, da ne bo problem priti z železniške postaje v center mesta ali kamorkoli v Kranju."

Kranj je mesto z eno najslabših logistik, je menil prometni minister Patrick Vlačič, ko so ga gostitelji sprejeli na že štirideset let začasni avtobusni postaji. / Foto: Tina Dokl

Da so se s kandidatom in njegovimi sodelavci dobili ravno na avtobusni postaji, pa minister **Patrick Vlačič** pravi: "Kandidat se očitno zaveda, da je logistika mesta zelo pomembna. Ko sem se peljal skozi Kranj, sem opazil, da je v primerjavi z mesti podobne velikosti to mesto z eno slabših logistik. Že vstop v Kranj je težak, tudi samo mesto je tako zgrajeno, da je logistika zelo otežena. Tisti, ki so doslej urejali logistiko v mestu, še niso naredili domače naloge. To je naloga župana in občinske oblasti in velik izziv za tiste, ki se vidijo v tej vlogi."

Naklo bi premaknil na bolje

Kandidat stranke Premik za župana Občine Naklo je Matjaž Gregorič. Že dolgo razmišlja, kaj bi delali drugače in bolje.

STOJAN SAJE

Spodnje Duplje - Najmlajša gorenjska stranka Premik se je predstavila v starodavni dvorani graščine Duplje. Kot je dejal predsednik Peter Mesec, so jo registrirali avgusta letos. Sam je član Občinskega sveta Železniki osem let. Ker ni imel vpliva na odločitve, je s somišljeniki ustanovil stranko. Čeprav je njen namen delo na lokalni ravni, so odprti za sodelovanje. Ustanovili so občinski odbor v Naklem, kjer imajo tudi kandidata za župana. Niso za politične delitve, ampak jih zanima samo gospodarno upravljanje z občinskim denarjem.

Peter Mesec (levo), predsednik Premika, in Matjaž Gregorič, kandidat za župana Občine Naklo

"Članstvo Premika ima veliko dobrih idej in podjetniškega duha. Tudi zato sem se mu pridružil kljub prvotni odločitvi, da nastopim kot edini samostojni kandidat za župana Občine Naklo," je pojasnil **Matjaž Gregorič** iz Zgornjih Dupelj, novinar Gorenjskega glasa. "Neodzivnost občinske uprave na težave ljudi, zavračanje drugače mislečih, neuresničeni ključni projekti in zgrešene investicije so v meni sprožili vprašanja, ali bi lahko kaj naredili drugače in bolje. Nočem kritizirati dela sedanje občinske uprave niti obljubljati neuresničljivega. Dejstvo je, da so se utrdile povezave vodstva občine z gospodarskimi subjekti, ki obvladujejo razvoj občine; žal ne vedno v skladu s potrebami prebivalcev. Kot župan bi se zavzel za drugačne razvojne prioritete, ki bi bile prilagojene večjemu delu občanov. Najprej bi opravil temeljito revizijo poslovanja občine, po potrebi pa bi preveril tudi delo kadra v upravi. Kot sem že povedal, moj program zajema tri ključna področja: cestno in komunalno infrastrukturo, skrb za okolje ter družbene dejavnosti," je naštel Gregorič.

KRANJ

Petrič tudi z ministrom Lukšičem

Jutri, 6. oktobra, se bo kandidat za župana Darjan Petrič srečal z ministrom za šolstvo in šport **Igorjem Lukšičem.** Razpravljala bosta o športni in šolski problematiki v Kranju. Ob 19. uri bo v "županski pisarni" Petričeva programska konvencija, v četrtek, 7. oktobra, pa kandidat od 5. do 8.30 in od 13. do 17. ure vabi na železniško postajo k akciji Vozimo se z vlakom. **D. Ž.**

RADOVLJICA

Primožu Jegliču tudi podpora SD

Socialni demokrati iz Radovljice so na srečanju, kjer sta bila prisotna tudi predsednica stranke LDS **Katarina Kresal** in podpredsednik SD **Patrick Vlačič**, javno podprli kandidaturo **Primoža Jegliča** za župana občine Radovljica. **D. Ž.**

BLED

Okrogla miza z Davorino Pirc

Davorina Pirc, kandidatka za županjo, je na Bledu gostila **Andrejo Jerina,** državno sekretarko pri ministru za razvoj Mitji Gaspariju, in v oddaji na lokalni televiziji z njo govorila na temo Lovimo zadnji vlak za evropska sredstva, nas bo leto 2013 prehitelo? Razpravljali sta, da ima Bled dobre možnosti razvoja, se pa nanje slabo odziva. Pripraviti bi moral projekte državnega pomena, predvsem pri gradnji cestne in komunalne infrastrukture in pri okolju, ima velike možnosti črpanja sredstev za projekte čezmejnega sodelovanja. Obstaja tudi možnost uveljavitve regresnega zahtevka, torej povrnitev dela vložka v komunalno infrastrukturo, ki jo je Bled zaradi sklenjene koncesijske pogodbe do sedaj v glavnini financiral iz žepov občanov. S tem bi se lahko znižali občinski davki in komunalni prispevki. **D. Ž.**

Kampanja tudi z nizkimi udarci

Zadnje dni pred volitvami se stopnjuje volilna kampanja, v kateri ne manjka niti nizkih udarcev.

Danica Zavrl Žlebir, Ana Hartman, Mateja Rant

Kranj, Bohinj, Železniki, Preddvor - Tudi negativna kampanja je del predvolilnega dogajanja. Na predvolilnem zborovanju Hermine Krt so se prejšnji teden znašli demonstranti s transparenti, ki so kandidatki očitali sodelovanje z merfinovci, omenjali tajkune in kandidatko primerjali s Hildo Tovšak. Že prejšnje tedne so kandidatki iz konkurenčnega volilnega štaba (SD) očitali, da njeno listo za občinski svet sestavljajo ljudje, ki zastopajo interese kapitala, merfinovci, ki so spravili na kant Merkur ali dopustili lastninjenje, ki je pripeljalo to podjetje v današnji položaj in ogrozilo delovna mesta zaposlenih. Kot nam je dejal **Janez Žezlina** iz volilnega štaba Hermine Krt, do incidenta ni prišlo, kandidatka je demonstrante na odru nagovorila in so se kmalu mirno razšli. Sogovornik dvomi, da bi bil protest spontan. **Ana Pavlovski** iz volilnega štaba SD zatrjuje, da s tem nimajo nič, češ da ne podpirajo dialoga ulice, lahko pa razumejo protestnike, češ da so najkrajšo pri lastninjenju podjetij potegnili prav delavci. V stranki SDS, katere podmladek je Krtovi že očital "listo pohlepa", se prav tako distancirajo od tega dogodka, kandidat Bojan Homan pa pravi, da je morda s svojo izjavo v televizijskem soočenju spodbudil spontano reakcijo. Vprašali smo tudi v Svetu gorenjskih sindikatov, ki vključujejo Merkurjeve delavce. Predsednik **Rajko Bakovnik** pravi, da z dogodkom nimajo nič in se s politiko ne ukvarjajo, enako povezavo z dogodkom zanika **Jelica Kostadinova**, ki v Kranju vodi sindikalno organizacijo Konfederacija 90.

Negativna predvolilna kampanja se kaže tudi v občini Železniki. Pred dnevi so gospodinjstva v nabiralnike prejela anonimno pismo z naslovom Resnica o Športnem parku Dašnica, v katerem županu **Mihaelu Prevcu** očitajo nepravilnosti in neracionalno obnovo športnega parka, poleg tega je nekdo porisal njegove predvolilne plakate. Za piko na i se je na pokopališkem zidu v Selcih pojavil še napis, da župan Prevc in predsednik SLS-a v Železnikih **Janez Ferlan** lažeta, kradeta, zastrupljata, utapljata in sta za na pokopališče. "Očitno nekateri skušajo priti na oblast prek trupel. To je vandalizem brez primere, take svinjarije se ne dogajajo nikjer po Sloveniji," je ogorčen Prevc. Še v petek je domneval, da za temi dejanji stoji novoustanovljena stranka Premik, pomagala pa naj bi ji tudi SDS in SD, včeraj pa tudi svojo domnevo zanikal. V vseh treh strankah sicer zagotavljajo, da to ni njihovo maslo. "Takšna dejanja mečejo slabo luč na demokracijo in volitve. Smo za pošteno župansko tekmo. Tisti, ki je onečastil spomenik, verjetno ni pri pravi," je pisanje po pokopališkem zidu obsodil predsednik Premika **Peter Mesec.** Ob tem je še dodal, da na njegovi parceli na Jesenovcu stojijo plakati za štiri županske kandidate, med njimi tudi Prevčev, čeprav ga v njegovi stranki SLS niso vprašali za dovoljenje. "Če bi mu hoteli škodovati, bi najprej podrli ta plakat, a še vedno stoji tam. Občutek imam, da ima stranka Premik sovražnika, ki želi, da bi bila vsega kriva in da bi potegnila kratek konec na volitvah," razmišlja Mesec.

(Nikogaršnji) protestniki v Kranju / Foto: Boštjan Gunčar

Prevc in Ferlan lažeta, kradeta, zastrupljata, utapljata, sta za notri, je nekdo napisal na pokopališki zid v Selcih. / Foto: GG

Foto: Tina Dokl

Ivan Grginič je s prijatelji reševal potopljen volilni plakat.

Do volitev je še manj kot teden, tako da take in podobne zgodbe lahko še pričakujemo. Kandidat **Ivan Grginič** (SD) za preddvorskega župana nam je povedal, da so zrušili in vrgli v bližnji jarek njegov pano s predvolilno vsebino. To se je po njegovih besedah zgodilo še ob vsaki njegovi kandidaturi. Ne ve pa, ali je to dejanje njegovih političnih nasprotnikov ali pa vandalizem.

Za nekoga so bili očitno moteči tudi trije panoji, na katerih promovirajo kandidata za bohinjskega župana Janeza Sodjo in njegovo listo Za bohinjski jutri. "Pričakovali smo, da nam bodo dnevno trgali plakate, da se bodo fizično lotili tudi panojev, pa ne. Plakate dnevno dopolnjujemo, panoje pa smo si izposodili in za nas predstavlja nadomeščanje le-teh dodaten strošek," je nad podiranjem panojev ogorčena **Dora Sodja** iz organizacijskega odbora kampanje. Za komentar smo poprosili tudi aktualnega župana **Franca Kramarja**, ki znova kandidira za župana. Najprej je ostro zanikal namigovanja, da naj bi sam stal v ozadju teh dogodkov, in jih označil za nizkotna. "Gre za primitivne obtožbe. Za mano so že štiri kampanje in vedno sem bil korekten," je poudaril in dodal, da bo na koncu kriv celo za volilni rezultat svojih nasprotnikov. Pri Listi za bohinjski jutri so še opozorili, da se pri občini ne držijo pravil pri razobešanju njihovih plakatov, tako da so jih razobesili precej manj, kot jim pripada. Glede tega je župan dejal le, da vse poziva, da se držijo zakona o volilni kampanji in za plakatiranje uporabljajo le mesta, na katerih je plakatiranje dovoljeno. "Nikakor ne posegam v volilno kampanjo svojih nasprotnikov," je še zatrdil.

Želijo razvoj krajevnih skupnosti

Vilma Stanovnik

Kranj - "Glede na javnomnenjske raziskave, smo relativno zadovoljni, moram pa reči, da je v Kranju zelo ostra borba, v kateri so se protikandidati začeli posluževati tudi umazanih igric in bojim se, da bo tega v zadnjih dneh še več. Mi v tem ne mislimo sodelovati, čeprav sem tudi jaz že doživel prvi napad in se zavedam, da bo bitka za oblast huda in trda," je včeraj povedal **Mohor Bogataj**, ki je tudi prvi na listi Stranke za napredek krajevne skupnosti, katere županski kandidat je. Listo kandidatov SZNKS za člane občinskega sveta je predstavil predsednik **Jože Lombar**, ki je takoj za Mohorjem Bogatajem drugi na listi, sledijo pa **Alenka Primožič**, **Janez Frelih**, **Peter Zaletelj**, **Jana Dubravica**, **Marjan Gantar**, **Karel Piškur**, **Erika Rant** in **Marjan Fajfar** na prvih desetih mestih, skupaj pa je na listi 32 kandidatov. "Večina kandidatov je zelo aktivna po krajevnih skupnostih, naš program pa je predvsem razvoj krajevnih skupnostih," je poudaril Jože Lombar in dodal, da si želijo, da se v krajevnih skupnostih dela tako, kot si želijo prebivalci.

Prvi štirje na listi kandidatov za člane občinskega sveta SZNK so (od leve proti desni): Alenka Primožič, Mohor Bogataj, Jože Lombar in Janez Frelih.

Kropa

Lista tudi za volitve v svet KS

Ker bodo v nedeljo v občini Radovljica vzporedno z lokalnimi volitvami še volitve v svete krajevnih skupnosti, so v Kropi ustanovili tudi krajevno listo z imenom Za našo Kropo gre. Svoje kandidate za svet krajevne skupnosti in program dela bo lista predstavila v sredo, 6. oktobra, ob 18.30 na javni tribuni v sejni sobi Kulturnega doma v Kropi. **M. A.**

Ogorčeni ob zlorabi glasila

Stojan Saje

Naklo - Kandidati za župana občine Naklo **Matjaž Gregorič**, **Marko Mravlja** in **Stanislav Koselj** so poslali uredništvu Gorenjskega glasa izjavo za javnost, v kateri so med drugim zapisali: "Ogorčeni smo nad zlorabo glasila Glas občine Naklo, ki si jo je privoščil župan Janez Štular. On in njegova stranka SLS sta dostavila gospodinjstvom predvolilno zloženko, ki je bila vložena v septembrsko številko glasila. Menimo, da gre za naklepno kršenje pravil predvolilne kampanje; nikomur od drugih županskih kandidatov niso dali možnosti vlaganja zloženk v glasilo. Zgroženi smo tudi nad uvodnikom in vsebino te številke glasila, v kateri župan žaljivo obračunava z drugače mislečimi." Župan **Janez Štular** je pojasnil: "Res sem napisal uvodnik za septembrski Glas občine Naklo. Zahvalil sem se občinskim svetnikom in drugim, ki so pripomogli k uresničevanju našega programa in načrtovanih nalog. Omenil sem, da zahvala ne velja tistim, ki so s svojimi dejanji onemogočali razvoj in povzročili škodo. V izjavah nisem bil žaljiv, nikogar nisem osebno omenjal. Pri vlaganju zloženke SLS v občinsko glasilo nisem imel nič zraven."

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Boštjan Bogataj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Urša Peternel, Mateja Rant, Stojan Saje, Vilma Stanovnik, Simon Šubic, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir, Štefan Žargi;
stalni sodelavci:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Matjaž Gregorič, Ana Hartman, Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič, Jasna Paladin, Ana Volčjak

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar d.o.o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

LEKTORICA
Marjeta Vozlič

VODJA OGLASNEGA TRŽENJA
Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d.o.o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, fax: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Moja Gorenjska, Letopis Gorenjska (enkrat letno), TV okno in osemnajst lokalnih prilog / Tisk: STYRIA Print Holding GmbH, St. Veit/Glan (Št. Vid na Glini), Avstrija / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,50 EUR, letna naročnina: 140,40 EUR; Redni plačniki imajo 10 % popusta, polletni 20% popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 8,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/ 201 42 48.

Obvoznica v petih letih

Po sestanku na ministrstvu so se s tremi lastniki zemljišč na Betinu uspeli dogovoriti glede gradnje krožišča, tako da država zdaj lahko začne odkupovati zemljišča za južno blejsko obvoznico.

Mateja Rant

Bled - "Predvidoma prihodnje leto pred začetkom glavne sezone bi že lahko začeli graditi krožišče," je začetek gradnje južne razbremenilne ceste na Bledu optimistično napovedal poslanec **Anton Urh**, na katerega so se poleti obrnili štirje najbolj prizadeti lastniki zemljišč na Betinu, kjer je predvidena gradnja krožišča. Verjame namreč v uspeh dogovora, ki so ga minuli četrtek sklenili na ministrstvu za promet med omenjenimi krajani in predstavniki republiške direkcije za ceste. V tem primeru, je še dejal, bi gradnjo južne obvoznice lahko končali do leta 2015 in tako še ujeli rok za pridobitev evropskih sredstev. Ne predstavlja si namreč, je ob tem še opozoril, da bi država lahko samo za gradnjo te obvoznice zagotovila trideset milijonov evrov.

Na sestanku na ministrstvu so krajanom še enkrat predstavili zasnovo krožišča in se dogovorili o nekaterih izboljšavah, da bi bila umestitev krožišča v ta prostor za krajane čim manj boleča, je pojasnil župan **Janez Fajfar.** Tako naj bi bila najbližja hiša od krožišča oddaljena najmanj štiri metre, še enkrat bodo preverili tudi višino robnikov. "O premiku krožišča pa nismo govorili," je zatrdil župan. Direkcija za ceste, je poudaril Urh, naj bi zdaj takoj začela postopek za odkup zemljišč, občina pa mora pripraviti občinski podrobni prostorski načrt. Prostorski načrt bi po oceni župana lahko sprejeli v devetih mesecih, gradnjo obvoznice pa bi po njegovih zagotovilih lahko začeli že prej, če bo direkcija odkupila zemljišča. Ob tem so se na ministrstvu za promet še dogovorili, da začnejo tudi postopek za gradnjo severne razbremenilne ceste in pripravljalna dela za gradnjo kolesarske steze od Bleda do Bohinja.

Radovljica

Seminar za dvojezične učitelje

Zavod za šolstvo Slovenije je tradicionalni seminar slovenskega jezika in kulture za dvojezične učitelje s Koroške organiziral letos v Radovljici. Koroški deželni nadzornik za pouk slovenščine na srednjih in višjih šolah **dr. Teodor Domej** je povedal, da na Koroškem poleg nemščine poučuje slovenščino okrog 350 učiteljic in učiteljev. V petek zvečer so v radovljiški graščini pripravili za goste s Koroške zanimiv program. Alenka Bole Vrabec jim je predstavila Radovljico in njenega pomembnega meščana Anton Tomaža Linharta, igralke in igralci Linhartovega odra pa so zaigrali prizor iz njegove Županove Micke. Dogodku v graščini je sledil sprejem v bližnjem gostišču. **J. K.**

V mesecu oktobru, svetovnem mesecu boja proti raku na dojkah,

začenjamo z

AKCIJO ZBIRANJA SREDSTEV ZA NAKUP DIGITALNEGA MAMOGRAFA

Prispevek za nakup digitalnega mamografskega aparata lahko nakažete na račun Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj: 01100-6030277409, odprt pri UJP Kranj, sklic na številko 00 42-2010.

Veseli bomo, če se boste odločili in se odzvali na našo akcijo zbiranja sredstev.

bolnišnica za ginekologijo in porodništvo Kranj | Gorenjski Glas

BOLNIŠNICA ZA GINEKOLOGIJO IN PORODNIŠTVO KRANJ, KIDRIČEVA BESTA 38 A, KRANJ

Želja nov digitalni mamograf

V Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo Kranj v oktobru, svetovnem mesecu boja proti raku dojk, začenjajo z akcijo zbiranja denarja za nakup digitalnega mamografa.

Suzana P. Kovačič

Kranj - Tako kot v večini razvitih držav je tudi v Sloveniji rak dojk najpogostejši rak pri ženskah. "Leta 2007 je na novo zbolelo 1147 žensk. 399 žensk in 3 moški so umrli za rakom dojke. Vsaka deseta ženska v gorenjski regiji je leta 2007 zbolela za rakom dojk, predvidevanja so, da zdaj zboli že vsaka osma. Čeprav jih več zboleva, pa jih manj umre zaradi vedno boljših aparatur, s katerimi raka lahko odkrivamo zelo zgodaj, in zaradi učinkovitejšega zdravljenja," je povedala **Majda Malgaj Krejan**, dr. med., spec. za ginekologijo in porodništvo iz Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj.

Mamografija je rentgenska preiskava dojk, kot razloži sogovornica: "Pri slikanju dojk odkrivamo bolezenske spremembe v dojkah, ki jih klinično še ni mogoče opaziti ali tipati. Spremembe so običajno še zelo majhne. V našem Centru za bolezni dojk uporabljamo klasični (analogni) mamografski aparat. Zaradi pacientk, ki jih obravnavamo, si želimo slediti novim diagnostičnim smernicam, ki so že uveljavljene v Evropi, zato za še boljšo in učinkovitejšo diagnostiko raka dojk želimo kupiti digitalni mamograf. Digitalna mamografija je rentgensko slikanje dojk, drugače od klasične mamografije je slika računalniška. Pri tej metodi se rentgenski posnetek pretvori v digitalno sliko z večjo ločljivostjo. Z njeno pomočjo je možnost odkriti spremembe v dojkah, ki jih s klasično metodo slikanja še ne vidimo. Slike lahko računalniško obdelujemo, tako je diagnostika še učinkovitejša, pacientkam pa je velikokrat prihranjeno dodatno slikanje dojk in s tem manjša doza rentgenskega sevanja. Digitalne slike se lahko prek računalniškega omrežja pošlje v druge visoko usposobljene centre doma in v tujini; sodelovanje z njimi je potrebno pri zahtevnih in zapletenih primerih, kjer se na podlagi odčitave slike odloča o usodi pacientke, njenem zdravljenju, možnosti ozdravitve in kvaliteti življenja."

Prispevek za nakup digitalnega mamografskega aparata lahko nakažete na račun Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo Kranj: 01100-6030277409, odprt pri UJP Kranj, sklic na številko 00 42-2010.

Majda Malgaj Krejan, dr. med., in Urška Gregorčič, dipl. ing. radiologije, še pred starim analognim mamografskim aparatom / Foto: Tina Dokl

Majda Malgaj Krejan, dr. med., je še poudarila, da je zelo pomembno redno samopregledovanje dojk, kar je treba začeti delati že v mladosti. "V rodnem obdobju do menopavze naj bi si ženske dojke skrbno pregledovale vsak mesec, vsak deseti dan po začetku menstruacije, v času menopavze pa enkrat mesečno ne glede na dan. Pozorne morajo biti na vsako spremembo barve kože, spremembo velikosti in oblike dojke, zatrdline, udrte bradavice, izcedek iz bradavice, vnetje dojk. V takšnih primerih je nujen pregled pri zdravniku."

V Kokri proti žičnici na Krvavec

Na dopolnjeni osnutek preddvorskega prostorskega načrta so občani podali 53 pripomb in pobud.

Ana Hartman

Preddvor - Konec avgusta se je zaključila javna razgrnitev dopolnjenega osnutka preddvorskega občinskega prostorskega načrta (OPN). V dveh mesecih in pol so prejeli 53 pripomb in pobud, z nekaterimi so se seznanili tudi občinski svetniki. "Pobud, ki so v resnem vsebinskem nasprotju z izhodišči smernic nosilcev urejanja prostora, s strokovnega vidika ne bo moč upoštevati," pojasnjuje **Borut Ulčar** iz podjetja RRD Domžale, kjer pripravljajo OPN.

Osnutek predvideva širitev stavbnih zemljišč za dodatnih 47 hektarjev (vključno s športnim parkom na severu Preddvora), od tega se jih največ (21 hektarjev) nanaša na območja stanovanj. Glavne širitve za stanovanja so predvidene v Novi vasi in na južnem robu Preddvora, ustanovljena pa je bila tudi civilna iniciativa, ki predlaga, da bi okoli sedem hektarjev kmetijskih in deloma gozdnih površin med naseljema Preddvor in Zgornja Bela (Novine) spremenili v stavbna zemljišča. Na njih bi lahko stalo tudi sto hiš. Predlog bo treba nosilcem urejanja prostora ustrezno utemeljiti, pravi Ulčar: "Če se izkaže, da lokalna skupnost tako velikih površin stavbnih zemljišč ne bo potrebovala, bo lahko tudi zavrnjen."

Pri pripravi OPN so naleteli na težave pri umestitvi obvoznice proti jezeru Črnava, ki jo omejuje odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov. Svetniki so zato sklenili, da mora občinska uprava preveriti pravilno sprejemanje odloka in možnost njegove odprave. Na področju turizma se krepi vloga območja gradu Hrib in jezera Črnava, v osnutku pa je za zdaj predvidena tudi žičniška povezava in širitev krvavškega smučišča proti Kokri, čemur nekateri krajani in tudi krajevni odbor Kokre nasprotujejo. Župan **Miran Zadnikar** meni, da bi bilo to smiselno ohraniti v OPN, saj bodo morda naslednje generacije v tem videle možnost razvoja turizma.

OPN naj bi bil po besedah Ulčarja sprejet sredi prihodnjega leta.

Foto: Anka Bulovec

Jesenice

Dve novi igralnici v vrtcu

V enoti vrtca na Tavčarjevi 3a na Jesenicah so v petek uradno predali namenu dve novi igralnici, v katere so malčke sicer sprejeli že 1. septembra. Dodatni igralnici so uredili v prostorih, iz katerih se je izselila Ljudska univerza Jesenice (ta je dobila nove prostore v objektu Rondo). S tem so v Vzgojno varstveni organizaciji Jesenice v letošnjem šolskem letu lahko sprejeli vse vpisane otroke. Starši so namreč v vrtce vpisali petdeset malčkov več kot leto prej, zaradi česar je v obstoječih enotah vrtca nastala prostorska stiska. Občina Jesenice je za ureditev dveh igralnic, sanitarij s previjalnico, garderobe in pokritega vhoda z vetrolovom namenila 125 tisoč evrov iz proračuna. **U. P.**

Šolarji dobili novo igrišče

Pri podružnični šoli Podljubelj so ob koncu septembra odprli novo otroško igrišče.

Stojan Saje

Podljubelj - Številni domačini in gostje so se zbrali 30. septembra pri podružnični šoli Podljubelj, kjer so slovesno odprli novo otroško igrišče. **Maja Ahačič** je izrazila zadovoljstvo, da je šola dokončno opremljena; manjkajo le še vrata na ograji ob vhodu. Igrišče je namenjeno za športno vzgojo tridesetih šolarjev in dejavnosti v podaljšanem bivanju, popoldne pa tudi za otroke do dvanajstih let. Otroci so obiskovalcem predstavili, kako uporabna so igrala. Učiteljice **Maja Ahačič, Natalija Žnidaršič, Helena Ahačič** in **Urška Vodišek** so pripravile kulturni program, v katerem so se pridružili tudi **člani KUD Podljubelj. Majda Meglič** je z otroki v jutranjem varstvu izdelala lične sončke, ki so jih podelili najbolj zaslužnim za ureditev šole. Med njimi so bili tudi ravnatelj OŠ Tržič **Stane Grum**, tržiški župan **Borut Sajovic** in predsednik KS Podljubelj **Dragan Njegovan**, ki so skupaj s šolarji prerezali trak na igrišču.

Na slovesnosti ob odprtju novega otroškega igrišča

V Šenčurju dva županska kandidata

Za župana občine Šenčur se potegujeta Miro Kozelj (SDS, SLS) in Franc Kržan (SD).

Simon Šubic

Šenčur - Franc Kržan dela kot vzgojitelj v dijaškem domu v Kranju, Šenčurjani pa ga med drugim poznajo kot aktivnega člana Turističnega društva Šenčur in prostovoljnega Gasilskega društva Srednja vas, je pa tudi predsednik krajevne organizacije Zveze borcev za negovanje vrednost NOB Šenčur in bil predsednik Odbora za izdajo zbornika Šenčursko območje med nemško okupacijo in NOB. V občini Šenčur je trenutno tudi član Sveta uporabnikov javnih dobrin. Zelo veliko dela z mladimi. Po duši je glasbenik in igra saksofon v pihalnem orkestru MOK, rad pa zaigra tudi v šenčurskem ansamblu Jurjevi godci. Kot župan se bo zavzemal za enakomeren razvoj za vse, kar je tudi njegov volilni slogan. Županovanje bo gradil na sodelovanju z občinskim svetom in občinsko upravo.

Aktualni župan **Miro Kozelj** po drugi strani pravi, da želi nadaljevati delo, ki ga je zastavil v prvih dveh mandatih. "Imam še zadosti energije in volje, da bom lahko delal še v naslednjem mandatu dobro in učinkovito. V Šenčurju je veliko začetih in načrtovanih nalog, ki jih je treba čim prej uresničiti, kar bo ob podpori občinskega sveta tudi možno," pravi Kozelj. Poleg nadaljnje gradnje kanalizacije napoveduje tudi obnovo nekaterih lokalnih cest, budno pa bo spremljal tudi uresničevanje državnih cestnih projektov - krožišča pri poslovni coni Šenčur in ceste Britof-Hotemaže.

Miro Kozelj

Franc Kržan

Kranj

Akcija pomoči poplavljencem

Krajevna organizacija Rdečega križa (KO RK) Britof - Orehovlje je v petek v Gasilskem domu v Britofu organizirala humanitarno akcijo zbiranja pomoči prizadetim v nedavnih poplavah v krajih Podtabor, Struge in Kompolje v občini Dobrepolje. Odziv je bil zelo dober, zbrali so hrano (600 kilogramov moke enega dobrotnika, 210 kilogramov krompirja kmeta ...), oblačila in obutev za odrasle in otroke, novo posteljo, jogija ... "Zbrali smo tudi približno tisoč evrov, za kar smo kupili škornje in posteljnino. Poklicni voznik Marko Ziherl je včeraj dopoldne podarjeno že odpeljal s tovornjakom v Kmetijsko zadrugo Dobrepolje, kot smo se dogovorili z občino Dobrepolje," je povedala **Metka Žibert** iz KO RK Britof - Orehovlje. **S. K.**

Prostovoljci KO RK Britof Orehovlje so organizirali akcijo pomoči, odziv ljudi je bil zelo dober.

Tržič

Balinarji pod novo streho

Prebivalci tržiškega naselja Ravne so bogatejši za novo balinišče. Gradbeno podjetje Tržič je postavilo ostrešje, pod katerim je ploščad s štirimi stezami in tribuno. Stavbo, ki je vredna 228 tisoč evrov, bodo pozneje uredili v večnamensko dvorano, ob njej pa bodo tudi parkirišča. Prvega oktobra so objekt predali namenu na množično obiskani slovesnosti. Predsednik Balinarskega kluba Ravne **Dare Primožič** je izrazil zadovoljstvo, da boljše razmere za treninge že dajejo uspehe. Mladinca **Jaka Kosirnik** in **Matej Kavčič,** ki sta osvojila srebrni medalji posamično in tretje mesto v dvojicah na mladinskem svetovnem prvenstvu balinarjev, sta prejela priznanji Občine Tržič iz rok župana **Boruta Sajovica** in predsednika Športne zveze Tržič **Borisa Tomazina.** Klubu je **Dušan Butinar** predal plaketo Balinarske zveze Slovenije. Po rezanju traka je sledila zabava. Na sliki: Dare Primožič, Matej Kavčič, Jaka Kosirnik, selektor Tone Kosar in sekretar zveze Dušan Butinar (od desne) med udeleženci. **S. S.**

MEŠETAR

Avgusta zvišanje odkupne cene mleka

Po podatkih tržno informacijskega sistema, ki deluje pri agenciji za kmetijske trge in razvoj podeželja, je avgusta letos povprečna odkupna cena za mleko, dostavljeno v mlekarno, s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin znašala 27,78 evra za sto kilogramov in je bila za 83 centov ali za 3,08 odstotka višja kot mesec prej. Ker je mleko v povprečju vsebovalo 4,02 odstotka maščobe in 3,29 odstotka beljakovin, je bila povprečna dejanska odkupna cena 28,24 evra in je bila za 48 centov oz. za 1,73 odstotka višja kot julija. **C. Z.**

Povprečna odkupna cena za mleko, dostavljeno v mlekarno

Mesec	Odkupna cena za mleko s 3,7 % mašč. in 3,15 % belj.	Dejanska odkupna cena
December 2008	33,40 EUR/100 kg	35,69 EUR/100 kg
Julij 2009	25,50 EUR/100 kg	26,33 EUR/100 kg
December 2009	26,17 EUR/100 kg	27,79 EUR/100 kg
Januar 2010	26,75 EUR/100 kg	27,96 EUR/100 kg
Februar 2010	26,68 EUR/100 kg	28,09 EUR/100 kg
Marec 2010	27,01 EUR/100 kg	28,30 EUR/100 kg
April 2010	26,95 EUR/100 kg	28,18 EUR/100 kg
Maj 2010	26,96 EUR/100 kg	28,01 EUR/100 kg
Junij 2010	27,06 EUR/100 kg	28,02 EUR/100 kg
Julij 2010	26,95 EUR/100 kg	27,76 EUR/100 kg
Avgust 2010	27,78 EUR/100 kg	28,24 EUR/100 kg

BLED

Higiensko pridobivanje mleka

Kmetijsko gozdarska zadruga Gozd Bled in kmetijska svetovalna služba vabita v petek ob 10. uri v zadružno predavalnico na predavanja o higienskem pridobivanju mleka. Predavali bodo strokovnjaki nacionalnega veterinarskega inštituta. Udeležba na predavanjih bo štela tudi kot del obveznega izobraževanja za kmetijsko okoljske ukrepe (KOP). **C. Z.**

Slovenske železnice

objavljajo

JAVNO ZBIRANJE PONUDB
za prodajo stanovanja:

1. ***Stanovanje štev. 1.E na Blejski Dobravi 28***
   2-sobno v izmeri 50,43 m2, izklicna cena 66.090 EUR
   predkupna pravica

Interesenti dobijo Navodilo za oblikovanje ponudbe v osmih dneh po objavi v sobi 631, Področje za nepremičnine, Kolodvorska ul. 11, Ljubljana, telefon 01/29 14 216 ali 01/29 14 165.

SLOVENSKE ŽELEZNICE, d.o.o., KOLODVORSKA ULICA 11, LJUBLJANA

Priročnik obširno obravnava 150 zdravilnih in užitnih gob, rastočih pri nas. Avtor Branko Vrhovec je slovenski strokovnjak, ki v knjigi postreže z marsikatero zanimivostjo ali presenetljivo zdravilno učinkovino gob. Z gobami se resneje ukvarja od leta 1990 in ima najvišji naziv, ki je v veljavi v Sloveniji - determinator mentor.

Mehka vezava, 152 strani, vrhunske fotografije
Redna cena: **14,90 EUR**
Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena le **12 EUR** + poštnina.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova 4 v Kranju, jo naročite po tel.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

www.gorenjskiglas.si

Jubilejni je bil tudi največji

Petnajsti jesenski sejem je bil tudi doslej največji. Na dvajset tisoč kvadratnih metrih površine se je predstavilo blizu petsto razstavljavcev.

CVETO ZAPLOTNIK

Komenda - Na hipodromu v Komendi je bil od petka do nedelje jesenski sejem kmetijske, gozdarske in gradbene mehanizacije. Čeprav tudi kmetijstvo občuti posledice gospodarske krize, je bil največji doslej tako po površini razstavnega prostora kot po številu razstavljavcev, med katerimi so bili skoraj vsi najpomembnejši slovenski izdelovalci in prodajalci kmetijske mehanizacije. Ker je bil sejem petnajsti po vrsti, skupno s spomladanskimi pa že trideseti, je bilo od odprtju sejma še posebej slovesno, med gosti pa je bil tudi minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano **Dejan Židan**, ki je z obiskom sejma zaključil petkov delovni obisk na Gorenjskem.

Lojze Lah, pobudnik sejma in predsednik Konjeniškega kluba Komenda, ki je organizator sejma, je opisal, kako se je na prvem sejmu predstavilo vsega pet razstavljavcev - Zupan Trade, Kmetijska mehanizacija Trboje, Euroglobtrade, Romax in Kmetijski center Lah in kako se je potlej iz leta v leto širil krog razstavljavcev. "Zdaj se število vse bolj bliža številki petsto," je ponosno povedal Lojze Lah in poudaril, da je to v Sloveniji drugi največji kmetijski sejem, ki je po eni strani specializirani sejem kmetijske, gozdarske in gradbene mehanizacije, po drugi plati pa ima značaj prijaznega sejma s ponudbo izdelkov za široko porabo.

Foto: Gorazd Kavčič

Med ogledom sejma: (od leve) Lojze Lah, Dejan Židan, Ciril Smrkolj in Tomaž Drolec

Ob petnajstletnici sejmov v Komendi so podelili priznanja petim prvim razstavljavcem na sejmu ter še devetim zaslužnim ustanovam in organizacijam.

Predsednik kmetijsko gozdarske zbornice **Ciril Smrkolj** je še pod vtisom nedavnih poplav pozval ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da naj po vzoru nekaterih drugih držav uredi zavarovanje v kmetijstvu in s tem zmanjša tveganje pri kmetijski pridelavi. Komendski župan **Tomaž Drolec** je dejal, da bi občina sama zgradila dva zadrževalnika poplavnih voda, pri tem pa bi ji ministrstvo lahko veliko pomagalo, če bi določilo odškodnine za zemljišča, ki bi jih za zadrževalnikom poplavila voda. "Ni res, da je prostorsko načrtovanje v pristojnosti občine," je bil kritičen Drolec in kot primer navedel, da so v občini za spremembo namembnosti zemljišč v stavbna dobili 250 pobud, od teh so jih 150 že sami ocenili za nesprejemljive, od drugih stotih so dobili državno soglasje le za 25, med njimi deset za kmetije. Minister Dejan Židan je ob tem pripomnil, da v Sloveniji pridelamo premalo hrane tudi zato, ker zaradi prostorskih posegov vsak dan zgubimo eno povprečno veliko kmetijo oz. sedem hektarjev najboljše kmetijske zemlje. Na kmetijskem ministrstvu želijo doseči, da bi najboljša zemlja spet postala dragocenost.

Razpis za dodatne dejavnosti

Kmetije lahko kandidirajo za finančno pomoč pri naložbah v dopolnilne in dodatne dejavnosti.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj - Na oddelku za kmetijsko svetovanje Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj opozarjajo, da je še vedno odprt razpis, na podlagi katerega kmetije, samostojni podjetniki in drugi lahko kandidirajo za nepovratna sredstva za naložbe v dopolnilne in dodatne dejavnosti na kmetiji. Med takšne dejavnosti sodijo dejavnosti, povezane s tradicionalnim znanjem na kmetiji (lončarstvo, pletarstvo, tkalstvo, svečarstvo, medičarstvo itd.) ali s predelavo izdelkov (izdelava oblačil in pohištva, popravila in montaža strojev in naprav itd.), pridobivanje energentov in energije za prodajo na kmetiji iz obnovljivih virov energije, prodajne dejavnosti (ureditev specializiranih trgovin za prodajo pridelkov in izdelkov z lastne in okoliških kmetij) ter storitvene dejavnosti (turistična in gostinska dejavnost, ježa živali, oddajanje površin za piknike, turistični prevozi potnikov z vprežnimi vozili itd.). Kmetija, ki kandidira na razpisu, mora biti dejavna, to pomeni, da mora oddati zbirno vlogo na agencijo za kmetijske trge in v letu pred objavo razpisa s kmetijsko, gozdarsko in dopolnilno dejavnostjo ustvariti dohodek v višini ene bruto minimalne plače. Če kmetija še ne opravlja dopolnilne dejavnosti, se mora s predvideno dejavnostjo predhodno vpisati v register dopolnilnih dejavnosti, še pred vložitvijo zahtevka pa pridobiti dovoljenje za opravljanje dejavnosti. Vlagatelji so upravičeni do nepovratnih sredstev v višini šestdeset odstotkov upravičenih stroškov, pri naložbah za pridobivanje energije iz obnovljivih virov pa sedemdeset odstotkov.

Informacije o razpisu dajejo svetovalke za dopolnilne dejavnosti Vanja Bajd, Milena Črv in Ana Beden ter specialistka za razvoj podeželja Lidija Šnut.

Jesensko cepljenje lisic proti steklini

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj - Republiška veterinarska uprava je v petek začela jesensko akcijo cepljenja lisic, med katero naj bi lisice cepili proti steklini in s tem preprečili širjenje bolezni, ki je zelo nevarna za ljudi. Akcija bo trajala do sredine novembra, v tem času bodo posebej prirejena športna letala, ki bodo poletela z letališč Portorož, Murska Sobota, Brnik in Novo mesto ter po potrebi tudi z letališča v Slovenj Gradcu, z višine tristo metrov odmetavala vabe s cepivom proti steklini. Ljudje naj se ne dotikajo nastavljenih vab za lisice. Če vabo najdejo na svojem dvorišču ali na vrtu, naj jo primejo z vrečko in odvržejo v najbližji grm ali v smeti. Lastniki psov naj imajo svoje ljubljence med sprehajanjem na vrvici, sama vaba pa za pse ni škodljiva. Če bi prišla vsebina vabe v stik s sluznico ali svežo rano, je to mesto treba dobro sprati in umiti z milom ter takoj poiskati najbližjo antirabično ambulanto. Ljudje naj se tudi izogibajo stikov s potepuškimi in divjimi živalmi.

Utrujeni smo, a delamo več

Tako o delu v času krize v podjetju Seaway pravi njen direktor Jani Grašič, letošnji zmagovalec najhitreje rastočih podjetij na Gorenjskem.

Boštjan Bogataj

Gozd-Martuljek - Seaway Group bratov Japca in Jerneja Jakopina je letošnji prejemnik gorenjske gazele 2010. Z blagovno znamko Shipman je Seaway največji proizvajalec luksuznih jadrnic iz karbonskih vlaken, od leta 1983 pa so v podjetju projektirali 232 plovil oziroma največ na svetu. Kar štirideset zaposlenih se ukvarja z razvojem, ki kar najhitreje pripelje idejo do prototipa. Prihodke (leta 2009 so presegli 31 milijonov evrov) ustvarjajo na svetovnem trgu. V prihodnjih letih načrtujejo pohod na trg energetike, saj razvoj vetrnih elektrarn že prehaja v izvedbo. Skupek močnih podjetniških kvalitet in sposobnost, ustvariti svetovno uveljavljeno blagovno znamko, finančni kazalniki uspešne rasti in razvoja pa so razlogi, da je šla gazela v roke Seaway Group.

"Letošnje nagrade nismo pričakovali, dejstvo pa je, da ogromno vlagamo v razvoj, ne le podjetja, ampak tudi naših proizvodov in naših blagovnih znamk," je po prejemu nagrade povedal direktor Jani Grašič in dodaja, da je o tem precej lahko govoriti, narediti pa težje. Veliko vlagajo v razvoj in marketing, direktor pa pravi, da ima podjetje na srečo lastnike, ki ves denar puščajo v podjetju in ga ne izčrpavajo. "Seveda krizo čutimo tudi pri nas, vendar je najslabše, če bi vsi skupaj le jamrali. Treba je delati, iskati nove rešitve in se prilagajati krizi, iskati nove trge. Vsi delamo več kot prej za manj denarja, manj prostega časa. To je edina formula za uspeh," o krizi v podjetju in svetu pravi Grašič.

Letošnji prejemnik gorenjske gazele je Skupina Seaway, ki jo vodi direktor Jani Grašič.

V skupini Seaway, ki ima proizvodnjo tako na Zgoši kot v italijanskem Tržiču, so se v času krize in skrčenega evropskega povpraševanja ozrli po svetu. Tu so BRIK trgi (Brazilija, Rusija, Indija in Kitajska), na prireditvi je direktor večkrat omenil slednjo (Kitajsko), pa tudi, da je njihov trg ves svet. Podali so se tudi na trg energetike - z vetrnimi elektrarnami. "Ukvarjamo se s čisto energijo, kjer so materiali podobni kot pri jadrnicah. Izdelali smo kalupe za velike vetrnice (krak je dolg kar 60 metrov) in jih vozimo v Nemčijo. Hkrati si zastavljamo vprašanje, zakaj takšnih vetrnic ne bi mogli postaviti pri nas," o novih izzivih pravi direktor Jani Grašič.

O tem, da je Seaway že drugič v komaj desetletni zgodovini gazel prejel nagrado, pa pravi, da so je v podjetju zelo veseli, vendar: "To zbuja skrb, saj pomeni, da drugih ni. Želimo si razvoj celotne Gorenjske, saj bomo na ta način vsi bolje živeli." Seaway sicer na domačem trgu proda le malo plovil, kar 99 odstotkov gre na tuje. Prvo gorenjsko gazelo so osvojili leta 2007, torej v času konjunkture, letošnjo v času krize. "Morda so bili pred leti res bolj sproščeni časi, sedaj pa moramo za rezultat precej bolj garati. Utrujeni smo, vendar se zavedamo, da je to edini način za razvoj," je še povedal Jani Grašič.

V vrhu boja za gorenjsko gazelo sta bili še dve odlični podjetji: Protim Ržišnik Perc in Učila International (slednja je bila tako kot Seaway nominiranka za gorenjsko gazelo leta 2007). Andreas Ržišnik pravi, da je tudi kriza priložnost in je o poslovanju v teh časih povedal: "Ni slabo, je pa hudo. Naše storitve se sedaj odlikujejo kot dobra praksa. Prej je bil naročnikom pomemben le čas, mi pa smo vztrajali pri kvaliteti. Danes se nam to vrača." Dominik Mrvar, sin ustanovitelja Oskarja Mrvarja, prodajni direktor v Učilih International, pa pravi, da je v podjetništvu od 18. leta, ko je za rojstni dan dobil prvi d. o. o.: "Nisem knjižni molj, berem pa knjige o tem, kako prodati še več knjig. Take mi nismo izdali, saj bi jo konkurenca razgrabila. Sicer so mi pri srcu žepne knjige."

Agencija ukrepala zoper banke

Cveto Zaplotnik

Ljubljana - Agencija za trg vrednostnih papirjev je ukrepala zoper Novo Ljubljansko banko, Banko Celje, Abanko Vipo, Gorenjsko banko, Novo Kreditno banko Maribor in Banko Koper, ki so lani kot banke upnice skoraj sočasno zasegle mariborskemu Infond holdingu delnice v Mercatorju. Agencija je ugotovila, da banke delujejo usklajeno in da so kot imetnice 959.804 delnic oz. 25,49-odstotnega lastniškega deleža dosegle oz. presegle prag, ko bi morale objaviti prevzemno ponudbo. In kakšna je kazen? Banke ne morejo uresničevati glasovalnih pravic v Mercatorju, dokler vse skupaj ali ena oz. več izmed njih v imenu vseh ne dajo prevzemne ponudbe ali ne prodajo toliko delnic, da ne bodo več dosegale prevzemnega praga.

Ljubljana

Narat ni dobil dovoljenja Banke Slovenije

Nadzorni svet Abanke Vipe je po tem, ko je 30. aprila v prometni nesreči umrl predsednik uprave Aleš Žajdela, na seji ob koncu maja za novega predsednika imenoval Mateja Narata in sklenil, da člana uprave še naprej ostajata Radovan Jereb in Gregor Hudobivnik. Matej Narat je v četrtek obvestil banko, da mu Banka Slovenije ni izdala dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave banke, kar je tudi pogoj za opravljanje funkcije predsednika. Nadzorni svet banke bo na prvi seji odločal o nadaljnjih postopkih za imenovanje predsednika uprave, predsednik nadzornega sveta Janez Bohorič pa je ob tem izjavil, da dvočlanska uprava že pet mesecev odgovorno opravlja vse naloge v okviru svojih pristojnosti in da banka posluje nemoteno in tekoče. **C. Z.**

Ljubljana

Nova avkcija za pridobitev jamstvene kvote

SID banka je izvedla novo avkcijo za pridobitev jamstvene kvote za podjetja. Razpisala je za sto milijonov evrov kvote, pri tem pa je država pripravljena prevzeti največ 50-odstotno tveganje. Odzvalo se je pet bank - Abanka Vipa, Banka Koper, Deželna banka Slovenije, Nova Kreditna banka Maribor in Nova Ljubljanska banka s skupno desetimi ponudbami v znesku 89,3 milijona evrov. SID banka je sprejela vse ponudbe, ki vključujejo tudi največ 50-odstotni delež prevzetega tveganja. **C. Z.**

KRATKE NOVICE

Kranj

Stavka tudi v Elektro Gorenjska?

Sindikat delavcev v elektrodistribuciji zaradi nestrinjanja s predlogom vlade o reorganizaciji oziroma delitvi petih elektrodistribucijskih podjetij na dva dela napoveduje stavko. Pet novih podjetij bi se ukvarjalo z vzdrževanjem distribucijskega sistema (omrežjem), drugih pet s trženjem. Med petimi podjetji naj bi delili tudi Elektro Gorenjska, predsednik sindikata Polde Zupan pa nam je povedal, da je včerajšnji sestanek z ministrico Darjo Radič padel v vodo: "Še vedno se dogovarjamo, upam, da v prihodnje z več uspeha. Ne borimo se za plače, dodatke k plači, saj razumemo gospodarsko krizo, s stavko želimo opozoriti na slabosti delitve za regijo, za potrošnike in tudi za socialno varnost zaposlenih." Sindikalist trdi, da bi bili tudi potrošniki slabše preskrbljeni, saj bi se omrežni del centraliziral v Mariboru ali Ljubljani. "Ne vemo, zakaj pritiski vlade, da je treba podjetja reorganizirati čez noč. Zaposleni upamo na več dialoga in ne zgolj vsiljevanje nekih, morda tudi zgolj političnih razlogov," pojasnjuje Zupan. Sindikat delavcev v elektrogospodarstvu je naročil tudi strokovne študije, ki kažejo na škodljivost delitve podjetij. **B. B.**

Tržič

V Tiko Tržič prekinili stavko, prihaja nov lastnik

"Že v petek ob 10. uri smo pognali proizvodnjo," je včeraj o nadaljevanju stavke povedal Matevž Štrukelj, predsednik sindikata v Tiko Tržič. Razlog je v obljubi o delnem izplačilu avgustovske plače, pa tudi, da namesto Izolacije Kepic prihaja nov, resen lastnik. Ta je že poravnal nekaj računov, tako so v proizvodnjo dobili material in znova polno delajo. Zaposleni upajo, da so se pravilno odločili in popustili zato, da bi podjetje preživelo z novim lastnikom. **B. B.**

Remi Triglava Gorenjske

Jože Marinček

Kranj - Pretekli konec tedna so se nadaljevali obračuni na nogometnih zelenicah. V **prvoligaških** bojih sta predstavnika iz Gorenjske skupaj osvojila štiri točke. Domžale so v soboto z dvema goloma Zlatkoviča in po enim Brezovačkega in Pekiča doma premagali Primorje, v nedeljo pa je Triglav Gorenjska doma odigral neodločeno 0 : 0 z Luko Koprom. Domžale na lestvici ostajajo na drugem mestu, Triglav Gorenjska pa na osmem. Zaradi nastopa reprezentančne selekcije se bo prvenstvo nadaljevalo 16. oktobra.

V **drugi nogometni ligi** sta imela predstavnika Gorenjske polovičen uspeh. Garmin Šenčur je moral na gostovanju priznati premoč domačega kluba Krško, ki je bil boljši z 2 : 0. Roltek Dob se je z gostovanja v Slovenskih Konjicah vrnil z zmago, saj je z goloma Klopčiča in Kunstlja premagal Dravinjo Kostroj z 2 : 1. Garmin Šenčur je na lestvici zdrsnil na peto mesto, Roltek Dob pa je trenutno predzadnji, deveti. V nedeljo bo Roltek Dob doma gostil Aluminij iz Kidričevega, Garmin Šenčur pa odhaja na gostovanje v Črnomelj, kjer bo igral z Belo krajino. Od petih gorenjskih predstavnikov v **tretji slovenski nogometni ligi** so se zmage veselili le nogometaši Kranja, ki so na gostovanju pri Portorožu Piranu slavili zmago s 4 : 1. Sava je na domačem igrišču izgubila z nogometaši Brd z 1 : 0, Naklo doma z Livarjem Ivančno Gorico s 3 : 1, Kamnik na gostovanju v Dekanih z 2 : 1, Kalcer Radomlje pa je izvlekel točko na gostovanju pri Adrii Mirnu, saj se je tekma končala neodločeno 1 : 1. Z osvojeno točko so nogometaši Kalcerja Radomelj na 3. mestu s 14 točkami, Kranj je z eno tekmo manj peti, Kamnik osmi, na dnu lestvice pa sta Sava in Naklo.

V **prvi Gorenjski nogometni ligi** je bil v soboto odigran šesti krog. Za presenečenje so poskrbeli nogometaši Bitenj Eksperta, ki so s 4 : 2 na gostovanju v Železnikih premagali domačo ekipo Niko Železniki. Bitnje so namreč klub, ki ga vodi Andrej Jerina, a je trenutno brez svojega igrišča, saj ga preurejajo, z zmago pa so se dvignili na drugo mesto tekmovalne lestvice. Zmago so podarili soigralcu Roku Plestenjaku, ki je v teh dneh praznoval trideseti rojstni dan. V drugih tekmah so se veselili domačini. Velesovo je doma premagalo Šobec Lesce z 2 : 1, Kondor Britof s 3 : 1, Kranjska Gora Visoko z 2 : 1, vodeči Mimovrste Jesenice Hrastje s kar 9 : 2 in Bohinj Alpino Žiri z 2 : 0. Vodi Mimovrste Jesenice, drugi so nogometaši Bitenj Eksperta, tretji pa je Bohinj. V **drugi Gorenjski ligi** se je srečanje med Trbojami in FC Podbrezje končalo brez zmagovalca 1 : 1, na drugih dveh srečanjih pa je zmagalo domače moštvo. Preddvor je s 3 : 0 premagal Ločana Škofja Loka, z enakim rezultatom pa Bled Hirter Polet. Na vrhu tekmovalne lestvice je Preddvor, Polet je na drugem mestu, na tretjem pa Thorex DLN.

Bole enajsti na svetovnem prvenstvu

S cestno dirko članov se je v Avstraliji v nedeljo končalo 77. svetovno prvenstvo v kolesarstvu. Naslov svetovnega prvaka v najprestižnejši preizkušnji je v ciljnem sprintu osvojil 32-letni Norvežan Thor Hushovd, drugi je bil Danec Matti Breschel, domačinom pa je bronasto medaljo priboril Allan Davis. Za najboljšo slovensko uvrstitev prvenstva je poskrbel Gorenjec Grega Bole, ki je v sprintu končal na 11. mestu. **M. B.**

5. Kolesarska dirka za pokal Tadeja Valjavca

Spodnja Besnica, sobota, 9. oktobra

Odprta dirka za kategorije dečkov in deklic, 1400 m - start ob 14. uri
Začetniki in začetnice, 350 m - start ob 16.30

Finalna dirka za pokal Slovenije za kategorizirane tekmovalce z licenco - start ob 14.30

Na igrišču pred Osnovno šolo v Besnici bo poskrbljeno za otroške animacije.

Organizator: Kolesarski klub Sava Kranj v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Besnica

Info: www.tadejvaljavec.com, janez.ferlic@gmail.com, 031/561 663

Kolesarski klub Sava Kranj, Škofjeloška cesta 14, 4000 Kranj

Sava triglav Gorenjski Glas

Deskarji začenjajo v dvorani

To nedeljo se bo s paralelnim slalomom v dvorani Landgaaf začela nova sezono za deskarje, na Nizozemskem pa bo nastopila tudi slovenska reprezentanca, ki letos trenira pod vodstvom Petra Kotnika, Rok Flander pa se je odločil za svojo ekipo.

Vilma Stanovnik

Kranj - Člani naše deskarske reprezentance so odpotovali proti severu, saj se bo v dvorani Landgaaf na Nizozemskem to nedeljo začela nova sezona, katere vrhunec bo januarsko svetovno prvenstvo v Španiji. Še prej so se predstavili v prostorih Smučarske zveze Slovenije v Ljubljani, kjer so razkrili tudi nekaj novosti. Večji del ekipe namreč po treh letih znova vodi nekdanji trener **Peter Kotnik**, ki je z reprezentanco opravil tudi že nekaj priprav. "Treninge smo opravili v Belgiji v dvorani, nato smo trenirali na ledeniku na Mölltalu, pred prvo tekmo pa potujemo še na trening v Belgijo in nato na Nizozemsko," je povedal Peter Kotnik in dodal, da je kvota v svetovnem pokalu za našo reprezentanco osem tekmovalcev in dve tekmovalki, kar pomeni, da se bodo vsi najboljši lahko udeleževali teh tekem, večja selekcija pa bo za nastop na svetovnem prvenstvu, kjer lahko nastopamo le s štirimi tekmovalci.

Naša deskarska reprezentanca, ki se je pred odhodom na prvo tekmo predstavila v prostorih SZS (od leve prosti desni): Žan Košir, Jure Hafner, Jernej Demšar, Glorija Kotnik, trener Peter Kotnik, Izidor Šušteršič in serviser Dejan Lotrič. / Foto: Črt Slavec

"Vesel sem, da se nas je večina najboljših slovenskih tekmovalcev odločila, da treniramo kot ekipa, zelo smo zagnani, med seboj si pomagamo in upam, da bo tako meni kot drugim uspelo unovčiti izkušnje zadnjih let," je povedal Tržičan **Žan Košir**, da sproščeno in z veliko volje do dobrih rezultatov pričakujeta novo sezono, pa sta dodala tudi Škofjeločana **Jure Hafner** in **Jernej Demšar.** "V tej sezoni imamo malo tekem, kmalu pa se bo pokazalo, kaj in kako smo delali v pripravljalnem obdobju," je povedal najizkušenejši v moštvu **Izidor Šušteršič** z Medvod, tudi edina predstavnica v naši prvi ekipi med dekleti, Velenjčanka Glorija Kotnik pa si želi nadgraditi rezultate minulih zim. V naši ekipi, ki bo v nedeljo nastopila na prvi tekmi, je tudi **Rok Marguč**, prav tako pa bo na startu na Nizozemskem **Rok Flander**, ki pa se je odločil, da bo treniral samostojno.

Janžič in Tonejc evropska prvaka

Na evropskem balinarskem prvenstvu v Tivatu je slovenska reprezentanca osvojila pet odličij - kar štiri v režiji Gorenjcev.

Simon Šubic

Tivat - Z evropskega prvenstva v črnogorskem Tivatu se je slovenska balinarska reprezentanca vrnila kar s petimi odličji - dvema zlatima, srebrnim in dvema bronastima. Najuspešnejši je bil Škofjeločan **Davor Janžič**, ki se je z Leščanom **Dejanom Tonejcem** po lanskem zmagoslavju na svetovnem prvenstvu veselil še naslova evropskega prvaka v dvojicah, na evropski vrh pa se je zavihtel tudi v natančnem izbijanju. Vodičan **Aleš Borčnik** se je domov vrnil z dvema bronastima kolajnama - v hitrostnem izbijanju in štafeti (skupaj z **Anžetom Petričem).** Za srebro je poskrbel Ljubljančan **Jure Kozjek** v posameznem. Tonejc je bil v krogu peti.

"V Črno goro smo se odpravili z željo, da osvojimo vsaj tri kolajne, tako da smo končnega izkupička zelo veseli. V dvojicah sva s Tonejcem igrala zelo dobro, odločilno tekmo s Francozoma pa sva zaključila z zadnjim balinom. V natančnem izbijanju sem igral konstantno dobro, saj sem na vseh nastopih zbral vsaj po dvajset točk," je po vrnitvi v domovino povedal Janžič, najuspešnejši reprezentant te generacije, saj je na zadnjih šestih velikih tekmovanjih osvojil vsaj po eno odličje. Od svetovnega prvenstva v Torinu 2005 do danes je tako zbral že pet zlatih, dve srebrni in bronasto medaljo.

Davor Janžič in Dejan Tonejc

Jesenice

Poraz in zmaga Jeseničanov

Hokejisti Acroni Jesenic so minuli konec tedna v domači dvorani odigrali dve tekmi. V petek so gostili ekipo KAC-a iz Celovca in po slabi igri izgubili z 0 : 4. Bolje so se odrezali v nedeljo, ko so gostili zagrebški Medveščak in zmagali s 3 : 2. Po osmih krogih vodi ekipa KAC-a z 12 točkami, Tilia Olimpija, ki je konec tedna izgubila v Gradcu in doma premagala Sapo Fehevar, ima na četrtem mestu prav tako devet točk kot Acroni Jesenice na petem mestu. Naslednji dve tekmi Jeseničani gostujejo, saj v petek odhajajo v Gradec, v nedeljo pa bodo igrali v Celovcu. **V. S.**

Kranj

Muharju rekord v mnogoboju

Ob koncu tekmovalnega leta so se najboljši mnogobojci zbrali na Atletskem pokalu Slovenije v mnogoboju, ki je potekal na Ptuju. V vseh starostnih kategorijah je nastopilo nekaj manj kot devetdeset atletov iz Slovenije in Hrvaške. Prvo ime dvodnevnega tekmovanja je bil Jeseničan **Jaka Muhar,** član Atletskega kluba Satler iz Kranja, ki vadi pod vodstvom Jožeta Satlerja. V kategoriji mlajših mladincev je popravil dosedanji državni rekord Roka Deržaniča in s 6173 točkami dosegel enega najboljših rezultatov sezone na svetu. **M. B.**

Kolesarski finale Koloke

Maja Bertoncelj

Lani spomladi je bilo ustanovljeno ŠD Koloka, ki združuje predvsem kolesarje rekreativce s širšega loškega območja. V tem času so postali dobro prepoznavni in praktično ne mine rekreativna kolesarska dirka brez njihove udeležbe. Z aktivnostmi, ki jih imajo v celem letu, so zagotovo eno bolje organiziranih tovrstnih društev.

Svojo drugo sezono so začeli s pripravami v Dalmaciji, končali pa pred kratkim s sedmo, finalno interno dirko za GP Koloka iz Škofje Loke do Naceta pod Lubnikom, ki ji je sledilo druženje Kolokovcev in njihovih družinskih članov. Kdo so Kolokovci? Njihova imena lahko zapisana na asfaltu berete ob vsakem vzponu proti Lubniku. Najbolj znano ime Koloke je zagotovo legendarni Drago Frelih, najstarejši član pa njegov brat Milan. Drago je bil v konkurenci tudi na finalni dirki. Prišel je z opremo, s kakršno so dirkali v njegovih časih. S kolesom in dresom starejšega datuma je bil tudi Ožbej Križnar, predsednik Koloke. Deležna sta bila še posebne pozornosti, navijači pa so pozdravili prav vse v cilju. Kot prvega Luka Freliha, Dragovega sina, najhitrejšega Kolokovca, skupnega zmagovalca po sedmih internih dirkah za letošnje leto. V tej razvrstitvi je bil drugi Izidor Prevodnik, tretji pa še eden iz družine Frelih, Dejan. Četrti je bil Sandi Jugovic, ki je dobil pokal za najhujšega Kolokovca. Sixfor, kot ga kličejo, je pri Koloki z dušo in srcem in velik promotor društva. Peti je bil Miran Hažič, šesti pa Uroš Selak. Njegova žena Simona je bila edina ženska na finalni dirki. Ob druženju so nato obujali spomine na letošnje dogodke in kovali načrte za prihodnjo kolesarsko sezono.

Konec kolesarske sezone pa ne pomeni, da bodo končali aktivnosti. Z oktobrom začenjajo tekaške treninge in priprave na Ljubljanski maraton, ki jih koordinira Jože Kordiš. V zimskih mesecih se bodo enkrat mesečno do Naceta merili za naziv najboljšega tekača Koloke, videvali jih boste lahko na tekaških rolkah in na tekaških smučeh. In kot napovedujejo: "Koloka je huda. Prihodnjo sezono pa bo še hujša."

Kolokovci so imeli vsak mesec svojo interno dirko. Po sedmi so razglasili najboljše (od leve): Izidor Prevodnik, brata Luka in Dejan Frelih.

Najhujši Kolokovec Sandi Jugovic (Sixfor) s svojim sinom Nikom (Sixfor piccolo)

Legendarni Drago Frelih in predsednik Koloke Ožbej Križnar sta nastopila v opremi starejšega datuma.

Simona Selak je reševala žensko čast Koloke. Ob njej njen mož Uroš, ki velja za bolj aktivne v društvu.

GIBAJTE SE Z NAMI
Miroslav Braco Cvjetičanin

Jesensko kolesarjenje

Kolesarji se bližamo koncu sezone, zato je vsak dan na kolesu v tem času še kako prijeten.

Drži, da septembrsko vreme ni bilo na naši strani, in kot kaže, se tudi oktober hoče pridružiti zimskim dnevom. Prijateljev telefonski klic me je ujel na Bledu, ko smo skupaj z Glasovci kolesarili skozi soboto. Hladno, megleno, turobno sivo jutro ni obetalo kolesarskih užitkov, a pravim, da če je družba prava, vreme nima glasovalne pravice. Ko je slišal moj zadihan odgovor, da ne morem na jutranjo kavo, me je vprašal, ali le ni že malo prehladno za sedenje na kolesu. Sem odgovoril nikalno, ker me greje misel, da je to ena zadnjih letošnjih voženj. Bila bi idilična, če odmislim cene blejske kave in kremne rezine. Tako pa tega ne morem napisati, ker sem spet doživel realno stanje, v katerem živim oz. živimo. Nerazumne cene mi dovoljujejo, da se povsem strinjam z vsemi, ki trenutno stavkajo v državi. Ne samo oni, še kdo bi moral vstati in obstati proti tistim, ki odobravajo tako nerazumno drago življenje. Pa je šlo samo za ubogo kremno rezino in ekspreso ... Zato bom šel na volitve, da dam glas tistemu, za katerega menim, da lahko kaj spremeni ali doseže v smislu, da drugič ne bom trikrat premislil, ali grem lahko še na kremno rezino ali naj se raje doma pokrijem z odejo čez glavo in počakam, da želja mine. No, tako pretežno vsakodnevno razmišljamo Gorenjci, zato smo navajeni in zato je nemogoče, da bi se ne odzvali na povabilo županskega kandidata, sicer našega kolesarskega prijatelja iz Nakla na njegov predvolilni golaž. Krasna sobota z gurmanskim programom, smo se hvalili in bili enotnega mnenja, da je to navkljub blejskemu ropu pri belem dnevu bila ena lepših letošnjih Glasovih kolesarskih tur.

Uradni zaključek naših vadb bo letos že prihajajočo soboto, ko je na programu "poslovilna" dirka. Spet dirka! Seveda, letos smo jih imeli premalo, zato smo jih tako zgostili na zadnja dva meseca, preden se predamo zimskim nekolesarskim dnevom. Pa vendar so naše dirke prijetne, ker smo še pod vtisom pravkar končanega svetovnega kolesarskega prvenstva v cestni vožnji, nam motivacije ne bo manjkalo. Na koncu sezone je najlažje dirkati, ker imamo v nogah največ kilometrov; in ker nismo pretiravali z njimi, še vedno nismo tako zelo utrujeni, da bi nam bila beseda dirka odbijajoča. Potem bomo potegnili črto in kolesa zapeljali v cilj ter skupaj ugotavljali, kako smo se imeli letos. Moj prvi občutek, ko pomislim na celo sezono, je dokaj dober, in če bi jo ocenjeval, bi ji dal slabo trojko. Mogoče slabo, mogoče dobro. Slabo predvsem zato, ker sam nisem prikolesaril do nekaterih želenih ciljev, a to ni toliko pomembno, kot je pomembno to, da je večina kolesarjev, s katerimi sem se letos vozil, sezono ocenila kot zelo uspešno. To me zelo veseli in komaj čakam čas po sobotni dirki, ko se bomo pogovarjali večinoma o preživetih letošnjih občutkih na kolesu.

Jutri se zopet dobimo ob 16.30 na starem mestu in gremo vsi skupaj skozi Kokrico mimo Valya in Bobovka skozi Preddvor na Možjanco in nazaj skozi Visoko do Britofa, kjer bosta cilj in zastonj kompot z jabolčnim štrudljem.

Kolesarski predvolini golaž v Naklem

Kremšnita, ki je posladkala in zagrenila kolesarski dan.

šport ob jezeru
Lakeview sport events
www.sport-bled.si

Pridite na jesenski tek okoli jezera!

Društvo Šport ob jezeru želi s svojo dejavnostjo poživiti dogajanja ob jezerski obali ter povabiti obiskovalce, da se rekreirajo v čudoviti naravi Blejskega jezera. Naše sporočilo je, da sta skrb za lastno telo in rekreacija predvsem užitek! Nekaj, kar ljudi napolni s pozitivno energijo. Ob tem moramo ohraniti pravo mero, da se ne izčrpavamo, marveč gradimo zdravje in samozavest ter boljše fizično kot tudi psihično počutje. Pridite v soboto, 9. oktobra, ob 9. uri in skupaj bomo tekli okoli jezera! Pridite in uživajte - brez stroškov, v dobri družbi!

Life is good.

Pokrovitelji:
SKB SAMSUNG AdriaticSlovenica INTERSPORT Gorenjski Glas

Rodeo trade, Škofja Loka, d.o.o., Mestni trg 2, Škofja Loka

Napovednik rekreativnih dogodkov

Odprto občinsko prvenstvo v krosu

Organizator: ŠPORTNA ZVEZA TRŽIČ, datum: 5. oktober
Dodatne informacije: Biserka Drinovec, 051/354 064, www.sztrzic.si, e-naslov: sportna.zveza.trzic@t-2.net

Odprto občinsko prvenstvo v atletiki za moške

Organizator: ŠPORTNA ZVEZA TRŽIČ, datum: 7. oktober

Dodatne informacije: Biserka Drinovec, 051/354 064, www.sztrzic.si, e-naslov: sportna.zveza.trzic@t-2.net

Planinski pohod na Gubno

Organizator: PLANINSKO DRUŠTVO TRŽIČ, datum: 9. oktober.
Dodatne informacije: PD Tržič 04/5964224, e-naslov: info@planinsko-drustvo-trzic.si

Migaj raje z nami!
OLIMPIJSKI KOMITE SLOVENIJE ZDRUŽENJE ŠPORTNIH ZVEZ
REGIJSKA PISARNA JESENICE
www.olympic.si

Kranj

Največ zanimanja za droge

V soboto je v Mercator centru v Kranju potekala preventivna akcija Z glavo na zabavo. Organizirala jo je Fundacija Z glavo na zabavo, ki promovira aktivno preživljanje prostega časa in zabavo brez alkohola, tobaka in drog. V akcijo so se vključili tudi gorenjski policisti, ki so na ogled postavili svojo opremo. Obiskovalcem so odgovarjali na vprašanja o prometni varnosti in problematiki droge pri mladih. "Največ zanimanja je bilo za kovček s predstavitvenimi drogami," je pojasnil **Leon Keder** s Policijske uprave Kranj. **S. Š.**

Škofja Loka

Tatovi na gradbišču

V noči na petek je neznani storilec z gradbišča na območju Kamnitnika odtujil več plastičnih jaškov. Gmotne škode je za okoli štiri tisoč evrov. **S. Š.**

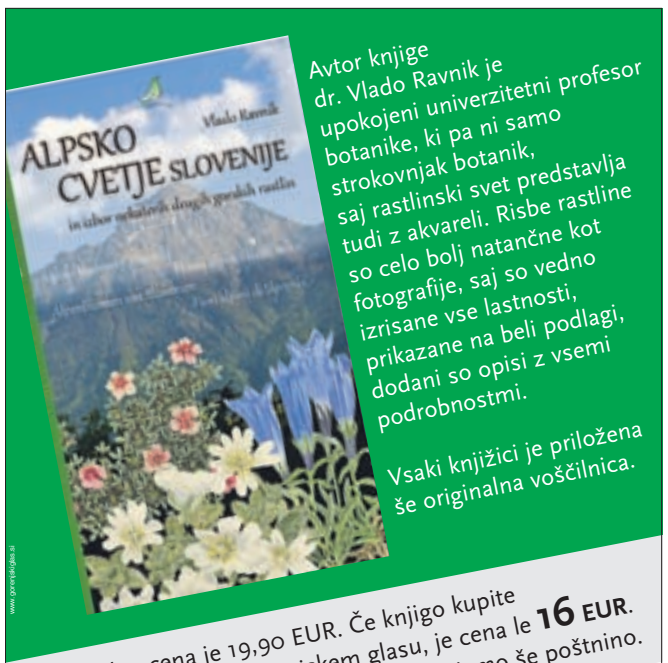

Avtor knjige dr. Vlado Ravnik je upokojeni univerzitetni profesor botanike, ki pa ni samo strokovnjak botanik, saj rastlinski svet predstavlja tudi z akvareli. Risbe rastline so celo bolj natančne kot fotografije, saj so vedno izrisane vse lastnosti, prikazane na beli podlagi, dodani so opisi z vsemi podrobnostmi.

Vsaki knjižici je priložena še originalna voščilnica.

Redna cena je 19,90 EUR. Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena le **16 EUR**. Če vam jo pošljemo po pošti, prištejemo še poštnino.

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, jo naročite po tel.: 04/201 42 41 ali na narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

Ste preobremenjeni? Vas muči nespečnost? Je stres vaš vsakdanji spremljevalec?

Predlagamo vam, da se spočijete in naredite nekaj zase z obiskom Cavite studia v Radovljici. S protistresno terapijo boste krepko omilili stres, se sprostili, izboljšali spanec, koncentracijo in spomin. Katera oblika terapije je najprimernejša za vas, vam bo svetovala izkušena terapevtka Ženja.

Redna cena protistresne terapije, ki traja 45 minut, je 80 evrov. Če pa kupite bon na Gorenjskem glasu, je cena terapije le 50 evrov (kar 30 evrov prihranka)!

Bon lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, ga naročite po tel.: 04/208 42 41 ali po e-pošti: narocnine@g-glas.si.
Za informacije glede terapije in rezervacijo pa pokličite Ženjo po tel.: 041/309-805.

Gorenjski Glas

Skupna vaja reševalcev z obeh strani meje

V soboto je potekala skupna vaja gorenjskih in koroških sil za zaščito in reševanje. "Gorelo" je v ljubeljskem predoru in v gozdu v Rožu, v Dravi so iskali utopljenca ...

Simon Šubic

Gorenjski in koroški gasilci so združili moči tudi v ljubeljskem predoru.

Ljubelj - V soboto je na avstrijskem Koroškem potekala obsežna mednarodna reševalna vaja Cooperate 2010, v kateri so sodelovale reševalne enote z obeh strani državne meje. Namenjena je bila spodbujanju čezmejnega sodelovanja in skupnega urjenja organov in enot obeh obmejnih regij. Ker nesreče ne poznajo meja, je medsebojno poznavanje načinov in metod dela, opreme in sredstev, pristojnosti in odgovornosti izredno pomembno za pravočasno, usklajeno in učinkovito posredovanje ob nesrečah, je pojasnil vodja izpostave uprave za zaščito in reševanje v Kranju **Jernej Hudohmet**, na vaji tudi koordinator sodelujočih gorenjskih reševalnih sil.

Na vaji je skupno sodelovalo okoli 450 pripadnikov različnih reševalnih enot, med njimi 43 pripadnikov kranjske izpostave uprave za zaščito in reševanje, Gasilsko reševalne službe Kranj, Gasilske zveze Tržič, enot reševalnih psov za Gorenjsko v okviru Kinološke zveze Slovenije in Zveze vodnikov reševalnih psov, Gorske reševalne službe Tržič in državne enote civilne zaščite za zveze. Vaja je potekala na različnih lokacijah. Na avstrijski strani ljubeljskega predora je potekalo reševanje v prometni nesreči, v kateri je zagorel tudi avtomobil, v pristanišču Humberk na Dravi so potapljači iskali utopljenca, gasilci in gorski reševalci so v bližini avstrijskega Podljubelja reševali vozilo, ki je zgrmelo v globel, in iskali pogrešane osebe na neprehodnem terenu. V Podnu so z združenimi močmi gasili gozdni požar, zaradi izpusta nevarnih snovi iz skladišča propana v Bistrici v Rožu pa so organizirali tudi evakuacijo.

Po besedah Hudohmeta je šlo za prvo tako množično skupno reševalno vajo, ki je dosegla svoj namen. "Na vseh ravneh smo storili korak naprej, zato na obeh strani meje upamo, da se bo vse skupaj razvilo v dolgoročno sodelovanje. Medsebojna komunikacija je na vseh ravneh potekala kar gladko, pomembno pa se mi zdi, da so medsebojne stike navezali tudi operativci z obeh strani, ki so se lahko seznanili tudi z razpoložljivo opremo in načinom dela na Gorenjskem in Koroškem," pravi Hudohmet. Poudaril je še, da so se tudi dogovorili, da čim bolj skrajšajo postopke, ki so potrebni za odobritev prehoda državne meje reševalnim silam v primeru večjih naravnih nesreč v sosednji državi. "Ob gozdnem požaru na avstrijski strani meje bi bilo namreč smiselno, da bi se gorenjski gasilci takoj odpravili na pomoč avstrijskim kolegom, saj bi tako lahko preprečili razširitev požara v slovenske gozdove," razmišlja Hudohmet.

Od države terjajo odškodnino

Osmerica ranjenih v eksploziji bombe pred hotelom Creina od države terja okoli 160 tisoč evrov odškodnine.

Simon Šubic

Eksplozija bombe ni povzročila samo gmotne škode, ampak je ranila tudi osem oseb. / Foto: arhiv GG

Kranj - Slabo leto je minilo od eksplozije ročne bombe pred vhodom v diskoteko Million Club Prive v kranjski hotel Creina. Medtem ko je kranjsko sodišče na tri leta zapora obsodilo krivca 21-letnega Kranjčana **Damirja Muzaferovića** in 25-letnega Postojnčana **Dževada Velića**, pa osem oškodovancev, ki jih je bomba ranila, še ni reklo zadnje besede. Od države namreč za bolečine in strah terjajo vsak po dobrih dvajset tisoč evrov odškodnine, skupaj torej več kot 160 tisoč evrov.

Bombo, ki sta jo Muzaferović in Velić odvrgla pred hotelom Creina, naj bi namreč maja 2009 ukradli iz skladišča Uprave RS za zaščito in reševanje v Povhovi jami, zato je po mnenju oškodovancev, ki jih zastopa koprski odvetnik **Franci Matoz**, država odgovorna za vso škodo, nastalo z ukradenim orožjem. Zanimivo je, da sploh ni znano, kdaj natančno so bombe ukradli. Državno pravobranilstvo na tožbo odgovarja, da je zahtevek neutemeljen, ker ni dokazano, da uporabljena bomba izvira iz omenjenega skladišča.

Srednje Bitnje

Kvartopircu zavrela kri

V soboto zgodaj zjutraj sta se v gostinskem lokalu v Srednjih Bitnjah med kartanjem sprla dvajsetletna domačina. Pri tem je eden izmed njiju s škarjami v hrbet zabodel drugega. Ranjenega dvajsetletnika, ki po poročanju policije ni v smrtni nevarnosti, so odpeljali v zdravstveni dom Kranj.

Kranj

Radarske kontrole

Prometni policisti bodo tudi v času stavke izvajali meritve hitrosti z radarjem, ki je nameščen v belem Reaultu Kangoo. Danes popoldne bodo na prehitre voznike prežali na območju Policijske postaje Jesenice, jutri dopoldne na območju PP Škofja Loka, v četrtek dopoldne na območju Radovljice, v petek dopoldne na območju Kranjske Gore, konec tedna pa po vsej regiji. **S. Š.**

Kaj imata skupnega na Bledu rojeni šolnik in jezikoslovec Blaž Kumerdej (1738-1805) in Napoleonov maršal Auguste Marmont (1774-1852), guverner Ilirskih provinc? Najbrž samo to, da sta si vsak po svoje prizadevala za ustanavljanje novih šol v tedanjih slovenskih deželah ...

Prvaki šolstva na Kranjskem

Miha Naglič

To jesen je gorenjski kulturni utrip tudi v znamenju imenitnega šolskega jubileja: 200-letnice Gimnazije Kranj. Tej smo posvetili tudi 104. Glasovo prejo; nanjo smo povabili pisatelja Borisa Pahorja, ki si je v letih 1961-1996 dopisoval s prijateljico Marijo Žagar, profesorico slovenščine na Gimnaziji Kranj. Njuna korespondenca je letos izšla v zajetni knjigi Sončna ura, izdala jo je Slovenska matica v Ljubljani, prikazana je tudi v osrednjem članku v teh Snovanjih. V njih sta tudi pogovora z mag. Valentinom Pivkom in mag. Francijem Rozmanom, nekdanjim in sedanjim ravnateljem osrednje srednješolske ustanove na Gorenjskem. Septembra je ta dobila tudi novo monografijo, že drugo po vrsti, avtor obeh je **Valentin Pivk**. O knjigi Gimnazija Kranj, 1810-2010, dvesto let od začetka gimnazijskega izobraževanja v Kranju, je beseda v pogovoru z avtorjem, predstavili jo bomo tudi posebej.

V Knjižnici Blaža Kumerdeja na Bledu pa so 15. septembra odprli razstavo o možu, po katerem se ta ustanova imenuje. Avtorica razstave je mag. **Tita Porenta**, etnologinja in kustodinja Mestnega muzeja Radovljica, izšla je tudi drobna, a prav lepa in bogata dvojezična (slovensko-angleška) brošura: Blaž Kumerdej (1738-1805), slovenski razsvetljenec, pedagog in jezikoslovec. V njej je objavljen drzni Domoljubni načrt, ki ga je Kumerdej leta 1772 naslovil na samo Marijo Terezijo. "Presvitla, vsemogočna rimska cesarica ... Neizrekljivo materinsko milost, ki jo Vaše Veličanstvo v tako velikem izobilju posveča vsem svojim državam, občuti v polnem obsegu tudi dežela Kranjska in bi torej mogla biti nadvse srečna, če bi vedela, kako to milost obrniti sebi v prid. Toda čeprav ima ta dedna vojvodina Vašega Cesarskega Kraljevega Apostolskega Veličanstva dobro lego, ki je za trgovanje zelo primerna, in čeprav so ljudje delovni ter jih je Bog obdaril z dobrimi lastnostmi uma in srca, vendar živijo kljub temu, zlasti oni na deželi, v največji revščini, tako da komaj zmorejo plačevati deželne in druge dajatve. V vojaški službi se da z njimi malo doseči, ker v skladu s svojim neprečiščenim naravnim nagonom sodijo, da je ta stan največje zlo. Po najvišjih odlokih se ne ravnajo, ker jim ostajajo večinoma neznani in končno so že po naravi izločeni od vsakega koristnega občevanja s sosednjimi ljudstvi, ker govorijo jezik, ki je samo njihov." Zanimivo, mar ne! Iz Kumerdejevega pisanja se vidi, kako so se te reči spremenile, po drugi strani pa so nekatere še vedno take, kot so bile.

"Med razlogi vsega tega ni najmanjši pri podeželskem ljudstvu tako zelo razširjeno neznanje branja in pisanje; v tem je tako neizkušeno, da zna razen redkih študentov, duhovščine, redkih meščanov v mestih in v grajskih pisarnah, v vsej vojvodini komaj sto oseb brati in pisati. Kako naj potemtakem premagujejo življenjske težave in obogatijo svoj razum s spoznavanjem dobrega poljedelstva ter bolj olikanega in boljšega načina življenja? Če bi znali brati in pisati, bi bilo prav lahko jim dopovedati voljo deželnega kneza, ako bi jo natisnili v deželnem jeziku ter jo preprostemu človeku razglasili, kakor to delajo v drugih deželah. S pomočjo knjig bi jih mogli seznaniti tako z verskim kakor tudi z gospodarskimi nauki, da bi laže pridobivali in proizvode izmenjavali ter državi davke plačevali. Če bi brali, bi jih bilo laže seznaniti z državljanskimi dolžnostmi, da bi ne bili kot vojaki tako neuporabni, in končno bi jih mogli pripraviti do tega, da bi se učili nemščino in razna narečja hrvatskega, dalmatinskega, češkega in poljskega jezika, ki se od njihovega jezika malo razlikujejo, s čimer bi se jim poti za pridobivanje in prodajanje izredno ugladile."

Kumerdej v nadaljevanju predlaga enajst konkretnih ukrepov za izvajanje tega načrta. Temeljni je institucija cerkovnika. Tega je že imela vsaka fara, Kumerdejev predlog pa je bil dvojen: kdor želi "mežnar" postati, mora znati brati in pisati; tisti, ki to že so, pa se morajo obojega naučiti! Zakaj? Zato, da bodo po nedeljski maši dve ali tri ure brezplačno učili otroke brati in pisati. Kumerdejev načrt sicer ni bil takoj sprejet, bila pa je že dve leti pozneje uzakonjena Splošna šolska naredba, 1774, ki je v bistvu ukazovala ravno to, kar je predlagal razsvetljeni Gorenjec. Tako so se do leta 1810 razmere že precej izboljšale in je na Kranjskem gotovo znalo pisati že mnogo več kot sto oseb. Tega leta je maršal Marmont, guverner Ilirskih provinc, izdal odredbo o novi organizaciji šolstva; podpisal jo je že 4. julija, veljati je začela 1. oktobra, čeprav v uradnem listu objavljena šele 10. oktobra. In ta datum šteje za svojega ustanovnega tudi Gimnazija Kranj; z omenjeno odredbo je bila namreč ustanovljena tudi nižja gimnazija (fr. "gymnase") v Kranju. Njena zgodovina je, kot rečeno, po zaslugi nekdanjega ravnatelja Pivka temeljito popisana, zdaj nam ostane samo še to, da ji ob njenem jubileju čestitamo in želimo uspehov tudi v naslednjih dvesto šolskih letih!

"... zna razen redkih študentov, duhovščine, redkih meščanov v mestih in v grajskih pisarnah, v vsej vojvodini komaj sto oseb brati in pisati. Kako naj potemtakem premagujejo življenjske težave in obogatijo svoj razum s spoznavanjem dobrega poljedelstva ter bolj olikanega in boljšega načina življenja?"

Narisal Metod Frlic, po sliki Saše Šantla.

Blejec Blaž Kumerdej, razsvetljeni šolnik, je pripomogel k ustanavljanju prvih ljudskih šol na Kranjskem.

Maršal Auguste Marmont, guverner Ilirskih provinc, je z odredbo, objavljeno 10. oktobra 1810, ustanovil tudi gimnazijo v Kranju.

POGOVOR

Snovanja

Na Gimnaziji Kranj letos zaznamujejo 200-letnico gimnazijskega izobraževanja na Gorenjskem. Dogodek ima izjemen pomen tako za gimnazijo kot za Kranj in tudi vso Slovenijo, saj se je Kranj z ustanovitvijo liceja leta 1810 pridružil redkim slovenskim mestom, ki so v tistem času premogli podobne ustanove.

Dve stoletji v družbi najboljših

Franci Rozman, ravnatelj Gimnazije Kranj

Mateja Rant

Uvedba gimnazije je Kranju pred dvesto leti vtisnila pečat pravega mesta, s programom mednarodne mature pa je dobil tudi globalno razsežnost. Kaj to pomeni tako za gimnazijo kot Kranj?

"Za nas je bil to velik uspeh, saj smo tretja šola v Sloveniji, ki je pridobila program mednarodne mature. Glede na število prebivalcev se po moje ta krog zapira. Za Kranj in celotno Gorenjsko pa je to dodatna priložnost in dodana vrednost. Program je v prvi vrsti namenjen res tistim, ki želijo študirati v tujini oziroma imajo druge razloge, da jih zanima ta program. Obenem pa je to tudi odlična priložnost za izredno sposobne dijake, ki v homogeni skupini ambicioznih in sposobnih dijakov lahko naredijo ogromno."

Vse manj otrok, vse več šol, permisivna vzgoja, vse nižji kriteriji za vpis na fakultete niso spodbudno okolje za razvoj šole. Vseeno, pravite, ste uspeli zadržati visok standard zahtevnosti. Na kakšen način se to izkazuje?

"Kadar človek izbira med varnostjo in svobodo, običajno izbere varnost. Prvi vidik, ki ga nameravam v prihodnje še bolj poudarjati, so statistike, številke. Včasih nam očitajo, da se preveč hvalimo, a menim, da so ti podatki še pomembnejši za starše kot otroke. Javnost bi morala biti na splošno natančno obveščena, kakšna populacija se vpisuje na določeno šolo, kolikšna je prehodnost med letniki in kakšne uspehe dijaki dosegajo na maturi. S tem starši lahko ocenijo, kako varno je šolanje njihovega otroka in kam ga lahko usmerijo. Šola pa mora ponujati tudi dodatne dejavnosti, ki so zanimive tako za dijaka kot izobraževalni sistem na splošno, kajti ustvarjalnosti se ne razvija samo z 12 predmeti. Dijake pridobivamo tudi s pomočjo ekskurzij po Evropi, orkestra, pevskega zbora ..."

Nekaj časa je bil vpis v gimnazije zelo samoumeven, v zadnjih letih pa se upad generacij že pozna tudi pri vpisu na gimnazije. Kako je s tem pri vas?

"Letos smo imeli razpisanih sedem oddelkov, staršem pa sem obljubil, da ne bo omejitve, zato smo šolo maksimalno zapolnili in dijake potem razdelili v osem oddelkov. Se pa populacija zmanjšuje. Ljudje smo z vseh strani bombardirani z najrazličnejšimi informacijami, vse je precej 'instantno'. Zato moramo veliko pozornosti usmerjati v to, da ne izgubljamo dobrih otrok."

Kljub manjšemu vpisu se boste torej trudili še naprej privabiti predvsem najuspešnejše učence?

"Heterogenost populacije je zelo velika, zato so pomembni dodatni programi. Večji poudarek nameravamo nameniti diferenciaciji, se pravi oblikovanju bolj homogenih skupin v šoli. Menim, da se na našo gimnazijo vpišejo učenci, ki so sposobni opraviti maturo. Včasih sicer potem pride do osebnostnih problemov, na katere šola težko vpliva, včasih pa tudi samo okolje ni dovolj vzpodbudno. Če je med samimi dobrimi šibek dijak, potem lahko popusti. Če je vsaj približno med sebi enakimi, je to spodbudno okolje in ga lahko veliko varneje pripeljemo do uspešno opravljene mature. Zdi se mi škoda, da se dijak, ki je bil v osnovni šoli odličen, ustraši naše šole in si potem statistično izredno poveča verjetnost, da bo na maturi veliko manj uspešen, kot če bi izbral zahtevno gimnazijo."

Vsako leto se lahko pohvalite z izjemnim uspehom vaših dijakov na maturi, pri kateri se vedno uvrščate nad državno povprečje. Čemu pripisujete take uspehe vaših dijakov?

"Vsako leto preverjamo sami sebe, spreminjamo metode dela in po končani maturi pregledamo, kje bi lahko kaj izboljšali. Pri tem sta pomembna dva segmenta, in sicer najprej da je osip majhen in da dijaku, ki se vpiše v 4. letnik - če bo sevda normalno delal kot dotlej - zagotavljamo uspešno opravljeno maturo. Pazimo na to, da 4. letnik izdela čim več dijakov, saj se je doslej še vedno izkazalo, da jih je kljub temu potem na maturi izredno malo neuspešnih. Letošnji rezultat je znova nad slovenskim povprečjem, vendar v primerjavi z zadnjimi petimi leti veliko slabši. Drug segment pa so najuspešnejši dijaki. Zame je greh, da šola spregleda najuspešneje dijake in jim ne da možnosti, da bi to pokazali tudi na maturi. Tu je izredno pomembna strategija šole, ki jo nerad izdajam."

Ravnatelj Franci Rozman / Foto: Tina Dokl

Je težko ohranjati mesto visoko v družbi najboljših šol v Sloveniji?

"Ja. Noben problem ni poslabšati uspeha. Do neke mere, če bi začeli delati slabše, inercija še vedno deluje, a ko bi nas zadeli slabši rezultati, bi bilo že prepozno za ukrepanje. Zame je greh, ko berem državne rezultate in omenjajo otroke, ki so na nižjem nivoju matematike ali angleščine dosegli sto odstotkov. Kaj so ti otroci sploh počeli na nižjem nivoju? To je strategija, ki sem jo omenjal. Zagotovo namreč tak rezultat ni nekaj, s čimer se sme šola pohvaliti."

Velik poudarek dajete tudi obšolskim dejavnostim - pohvalite se lahko z odličnim orkestrom, pevskim zborom, gledališko skupino ... Tudi to pripeva k ugledu in privlačnosti vaše gimnazije.

"Zagotovo. Dejstvo je, da so te dejavnosti v prvi vrsti namenjene temu, da se imajo naši dijaki dobro, pri čemer pa morajo zraven še veliko delati. Obenem te dejavnosti izjemno vzpodbujajo ustvarjalnost. Ni namreč edina naloga gimnazij skrbeti za akademsko sfero, treba je ohraniti širino. Še posebno glede na to, da se v gimnazije vpisuje že blizu petdeset odstotkov populacije."

Tudi predsednik države Danilo Türk vam je v uvodu h knjigi Valentina Pivka o zgodovini gimnazije izrekel priznanje, da ste se v teh letih uveljavili kot ena osrednjih šolskih ustanov na Gorenjskem in v Sloveniji.

"Sam sem dobil izredno dobro zapuščino. Seveda sem kar precej spremenil strategijo, a ne zato, ker ne bi bila dobra, ampak ker to zahtevajo novi časi. Ker pa sem že nekaj časa tudi sam ravnatelj, sem jo tudi že v tem času nekajkrat spremenil."

Razen programa mednarodne mature si ob jubileju želite še enega darila, to je obnove gimnazijske stavbe. Kdaj si lahko obetate začetek del?

"Želimo, da bi se začelo vsaj premikati. Če nam konfiguracija zemljišča omogoča gradnjo moderne športne dvorane pod zemljo, s čimer se strinjajo tudi sosedi, ker bi s tem rešili še njihov problem padanja kamenja, bi Kranj dobil večnamensko športno dvorano prav v središču. Dejstvo pa je, da so se investicije v šolstvu zaustavile. Kriza je do neke mere tudi izgovor, seveda pa se bodo še gradile nove šole in obnavljale stare in računam, da bomo takrat mi prvi na vrsti."

Se vam zdi, da ta stavba vaši gimnaziji daje neko posebno "dušo"?

"Mislim, da vsi učitelji z mano vred, pa če se tega zavedamo ali ne, vseeno čutimo neko odgovornost ne samo do generacije, ki je ta čas vpisana, ampak tudi do vseh predhodnih. Če bi to gimnazijo prestavili nekam na rob mesta, zgradili novo stavbo, jo vrhunsko opremili ter jo zapolnili z istimi učitelji in dijaki, ta šola ne bi bila več, kar je bila. Zdi se mi katastrofa, da se v Kranju na nek drug način ne poskrbi za stare stavbe. Če so ostala evropska mesta pripravljena vložiti tako velika sredstva, da ohranijo dušo mesta, potem je zadaj ne samo čustveni interes, ampak zagotovo tudi gospodarski. Zato velikokrat poudarjam, naj vsaj ena srednja šola ostane v središču mesta, pri čemer ji je treba zagotoviti tudi ustrezne pogoje. Znotraj teh zidov sicer pogoji sploh niso slabi, ampak zaradi energetskih izgub so stroški preveliki."

Dvestoletnico ste letos zaznamovali s številnimi dogodki, ki bodo vrhunec dosegli s slavnostno akademijo 15. oktobra na Brdu. Kaj vse pripravljate?

"O sami gimnaziji oziroma njeni dvestoletnici lahko vsi, ki jih to zanima, največ izvedo z razstave v avli občine. Ob četrtkih zvečer se odvijajo tudi pogovori z nekdanjimi gimnazijci. Na akademiji pa lahko pričakujemo predvsem visoke goste, nekaj govorov in kulturno umetniški program. Kot se spodobi, bomo po akademiji nazdravili jubileju in zaključili praznovanje."

"Zame je greh, da šola spregleda najuspešnejše dijake in jim ne da možnosti, da bi to pokazali tudi na maturi. Tu je izredno pomembna strategija šole, ki jo nerad izdajam."

POGOVOR

Snovanja

Nekdanji dolgoletni ravnatelj Valentin Pivk je ob stoletnici prve mature kranjski gimnaziji posvetil knjigo Gimnazija Kranj in stoletje njenih matur, ob letošnji dvestoletnici gimnazijskega izobraževanja v Kranju pa je pripravil monografijo Gimnazija Kranj 1810-2010.

Gimnazijo dobili podarjeno

Valentin Pivk, nekdanji dolgoletni ravnatelj Gimnazije Kranj

Mateja Rant

Sami pravite, da ste na kranjski gimnaziji pustili delček sebe. Kako se spominjate časov, ki ste jih preživeli na gimnaziji?

"V glavnem prijetno. Na gimnaziji sem preživel trideset let, in to v vseh mogočih vlogah - kot dijak, učitelj, ravnatelj in starš. Če se malo pošalim, je bilo najtežje, ko sem bil ravnatelj in starš obenem, saj se kot starš ravnatelju nisem mogel pritožiti, kaj vse je narobe. Šest let sem bil tudi gradbeni nadzornik, ko smo dograjevali in obnavljali šolo, tako da je bilo teh trideset let zelo bogatih."

Ravnatelj ste bili dolgih 22 let - daljši ravnateljski staž je imel na kranjski gimnaziji le še Lovro Krob ...

"Sodim, da sem se s kolektivom relativno dobro razumel, saj je bilo v teh 22 letih kar nekaj štiriletnih obdobij in razen enkrat ob menjavi režimov ni bil nikoli problem glede podaljšanja mandata. V delu sem užival. Običajno sem imel na dlani tudi kakšen projekt, ki sem ga želel izpeljati."

"Takrat je Kranj dobil francosko gimnazijo, ki pa ji razmere niso bile naklonjene. Vpis je bil relativno dober, saj so vpisovali dva letnika, težave pa so bile v tem, da ni bilo ne učiteljev ne učbenikov. Še tisti učitelji, ki so bili, pa niso znali slovensko."

To obdobje vašega dela na gimnaziji je bilo torej zelo pestro.

"Zelo. Prestal sem usmerjeno izobraževanje in vnovično rojstvo gimnazije, v tem času smo zgradili prizidek, v letih 1986 do 1989 pa tudi obnovili celotno stavbo. Z obema posegoma smo skoraj podvojili uporabni gimnazijski prostor. Je pa res, da se je tudi število dijakov povečevalo. Ko sem bil sam dijak, je bil v posameznem letniku en razred, v času mojega ravnateljevanja pa smo imeli tudi po devet oddelkov enega letnika."

Na gimnazijo vas očitno še vedno vežejo močna čustva. Je izraz tega tudi monografija o zgodovini gimnazijskega izobraževanja v Kranju, ki ste jo izdali ob dvestoletnici gimnazije?

"Točno tako, prav tako kot prva knjiga o zgodovini gimnazije, ki sem jo tudi pisal, ko sem bil že v pokoju. Imam lepe spomine na to, kar sem delal in doživel. Je pa to tudi prispevek h gimnazijski zgodovini, saj menim, da doslej v takem obsegu še ni bilo zbranega vsega o gimnaziji."

Takšna monografija je precej zahteven projekt - koliko raziskovalnega dela ste vložili v to knjigo?

"Prvo knjigo sem pripravljal približno štiri leta, to drugo pa okrog dve leti in pol. Dokumente sem iskal po arhivih in muzejih tako na Dunaju kot pri nas. Vmes sem že skoraj obupal, a kljub temu nisem želel vreči puške v koruzo. Zadovoljen sem s tem, kar je nastalo."

Katere zgodovinske okoliščine so privedle do ustanovitve gimnazije v Kranju?

"Na Gorenjskem je bilo razvito šolstvo kar malce v zaostanku. Gorenjska ni imela nobenega bogatega samostana, v okviru katerega bi ustanavljali gimnazije raznih redov. V samem Kranju je bilo v začetku 19. stoletja celo osnovno šolstvo slabo razvito, saj ni bilo niti popolne glavne šole. V času Francozov pa je imel Kranj srečo, saj je gimnazijo dobil podarjeno. Takrat je Kranj dobil francosko gimnazijo, ki pa ji razmere niso bile naklonjene."

Kakšni so bili njeni začetki?

"Vpis je bil relativno dober, saj so vpisovali dva letnika, težave pa so bile v tem, da ni bilo ne učiteljev ne učbenikov. Še tisti učitelji, ki so bili, pa niso znali slovensko."

Obenem tudi niso imeli sreče s prostori, saj je že leta 1811 požar uničil župnišče, v katerem je gostovala gimnazija.

"Nekaj dijakov se je takrat preusmerilo v Ljubljano, nekaj jih je šolanje opustilo iz gmotnih razmer, tako da je bil naslednje leto vpis že zelo malenkosten. Konec leta 1811 so reformirali šolski sistem v Ilirskih provincah in takrat je bila gimnazija ukinjena. Čez dve leti pa so Francozi sploh odšli iz Kranja."

Kdaj so v Kranju potem spet dobili gimnazijo?

"Kljub temu da je ta gimnazija propadla, je bil to za Kranj velik izziv, da so se začeli potegovati za obnovitev gimnazije v takratni Avstro-Ogrski. Po marčni revoluciji leta 1848 je že leta 1949 izšel osnutek reforme gimnazij, ki je dajal poudarek živim jezikom, naravoslovju in matematiki. Takrat so v prvi vrsti začeli ustanavljati realne gimnazije, ki so bile bolj življenjske. V Kranju so se tudi ob podpori deželnih stanov začeli ponovno potegovati za realno gimnazijo s slovenskim učnim jezikom. To prizadevanje jim je leta 1861 delno uspelo, saj je Kranj dobil gimnazijo, ampak klasično."

Pomembna prelomnica v zgodovini kranjske gimnazije je leto 1870, ko je postala prva slovenska gimnazija s slovenskim učnim jezikom.

"Prizadevanja za slovenski učni jezik so se nadaljevala in leta 1870 se je klasična gimnazija spreminjala v realno s slovenskim učnim jezikom. Takrat je že izšlo gimnazijsko poročilo v slovenskem jeziku in tudi spričevala so leta 1871 izdali v slovenščini. Že leta 1871/1872 je ta gimnazija postala dvojezična, leta 1874 pa so jo spet povsem ponemčili. Nemški krogi so na vsak način hoteli utišati slovensko nacionalno zavest, šola pa je k tej zavesti zagotovo veliko prispevala. Tako je bila 1878. leta že sprejeta odločba o ukinitvi gimnazije, a je bila na podlagi prizadevanj kranjskih občinskih mož ob podpori deželnih stanov ta prepoved umaknjena in leta 1880 je šola spet dobila soglasje, da lahko nadaljuje z delom kot nemška šola."

Delovanje gimnazije je bilo potem še večkrat prekinjeno. Zakaj je prihajalo do teh prekinitev?

"Ukinitve so nemalokrat utemeljevali s premajhnim številom dijakov, da je šola predraga in podobno. A šlo je predvsem za politično vprašanje. Leta 1787 je bil znova podan predlog o ukinitvi. Kranjske občinske oblasti so odločno reagirale proti temu. Napisali so znano spomenico, v kateri so utemeljevali potrebo po šoli, ampak protest ni uspel. Po šolskem letu 1889/1890 je bil Kranj vse do leta 1894 brez gimnazije. Obrat se je znova zgodil leta 1894 po mnogih peticijah in prizadevanjih tako kranjskih občinskih mož kot slovenskih poslancev v avstrijskem parlamentu. Takrat je Kranj dobil odločbo o ustanovitvi popolne gimnazije s pogojem, da zgradi novo gimnazijsko poslopje. Med prvo svetovno vojno delovanje gimnazije niti ni bilo prekinjeno, a ker so veliko dijakov vpoklicali v vojsko, so bili nekateri oddelki zelo šibki. Leta 1918 je skrb za gimnazijo, ki je bila še vedno klasična gimnazija, prevzela slovenska narodna vlada. V sredini 20. let prejšnjega stoletja je postala realna gimnazija in tako je bilo do leta 1941."

Valentin Pivk / Foto: Tina Dokl

Ko je spet prišlo do prekinitve gimnazijskega šolanja v Kranju.

"Takrat je ban Natlačen izdal okrožnico, naj šole izdajo spričevala, datirana s 1. aprilom, kar je pomenilo konec gimnazije. Konec aprila so poslopje že zasedli nemški vojaki."

Omenili ste, da so se občinske oblasti leta 1894 obvezale, da bodo zgradile novo gimnazijsko poslopje. Kdaj je torej prišlo do selitve gimnazije v sedanjo stavbo na Koroški cesti?

"Stavba je bila zgrajena leta 1897. Do tega leta je gimnazija domovala v stavbi v Cankarjevi ulici. Med vojno je bilo v Kranju nemško učiteljišče. Stavba gimnazije je bila tedaj dijaški dom za učiteljiščnike, medtem ko so dekleta stanovala v Khislsteinu."

Kako je potem prišlo do vnovične obuditve gimnazijskega šolanja po drugi svetovni vojni?

"Po drugi svetovni vojni je bila v gimnazijski stavbi tako imenovana repatriacijska baza za ljudi, ki so se vračali iz taborišč. Drugače pa so takoj po vojni razpisali posebne dopolnilne izpite, da so nekdanji dijaki nadoknadili manjkajoče znanje. To se je odvijalo v stari gimnazijski stavbi v Cankarjevi ulici. Sredi novembra 1945 pa so se že lahko vrnili v to stavbo. Takoj po vojni je bila gimnazija še vedno osemrazredna, leta 1958 pa je z reformo osnovne šole prišlo tudi do reforme gimnazije in takrat je postala štirirazredna."

Zgodovino gimnazije so zaznamovali tudi številni maturanti, ki so se s svojim delom uveljavili doma in po svetu. Na podlagi česa ste pripravili izbor teh maturantov v vaši knjigi?

"Znotraj gimnazije se je oblikovala skupina, v okviru katere smo začeli zbirati imena po spominu in zapiskih. Vem, da nimamo pregleda vseh in bi lahko mednje uvrstili še marsikoga. V vsakem primeru pa upam trditi, da si vsi tisti, ki so notri, to tudi zaslužijo. Prvi maturant je s prve mature v letu 1901, zdravnik, zadnji pa iz leta 1999, glasbenik."

ROMAN V PISMIH

Snovanja

Marija Žagar, profesorica slovenščine na Gimnaziji Kranj, in pisatelj Boris Pahor sta si 35 let (1961-1996) pisala pisma. Letos so izšla v knjigi z naslovom Sončna ura in dobili smo pravi "roman v pismih", vreden pozornega branja.

Sončna ura Marije Žagar in Borisa Pahorja

Miha Naglič

Roman, ne romanca

No, pa ga dajva pisati, roman v pismih. Ženska - moški. Intelektualka - intelektualec. Matična - zamejstvo. Slovenstvo - internacionalnost." Tako napiše Boris Pahor Mariji Žagar 28. aprila 1968 iz Dutovelj v Kranj in zariše načrt njunega dopisovanja; ta se je v treh desetletjih več kot izpolnil in ga imamo zdaj v knjigi, "roman v pismih". Roman, ne romanco. Preden ga vzame v roke, se najbrž marsikateri bralec in še zlasti bralka vpraša, "ali je bilo kaj med njima"? Te moramo razočarati in hkrati dodati, da je bilo več kot to; ni bilo ljubljenje, pač pa nekakšno obljubljenje. V katoliškem žargonu bi lahko rekli, da sta grešila v mislih in besedah, v dejanjih ne. "Čuj, če bi te zdaj (sobota zvečer) kje srečal, bi nekam šla po glasbo in šum, ker je sredi zvokov dialog bolj omamen in bolj resničen hkrati. In mogoče naju bi celo vzela noč; a kaj zato, saj se doživetja ne merijo na minute in ure." (1963) "Bovarijstvo. Prav. In za moškega? Donhuanstvo? Ne vem. A zakaj bi iskali formule kakor za kemijske elemente. Mislim, da je v glavnem ves govor o malomeščanstvu, o trikotniku itd. samo navlaka, ki jo nosi za sabo družba, zaverovana v monogamijo. In prihodnost čaka še precej zamotana naloga, da vse te reči temeljito razmisli." (Boris, 8. novembra 1968) V duševni krizi, v katero je zapadla po smrti moža, Boris svetuje Mariji terapijo s pisanjem. "Zato bom tudi ponovil, da izguba moža, kakor je zate bil hud udarec, vendar v bistvu v tebi ni ona - izguba - zasejala klice nepotešenosti. Poudarila je to, kar je v tebi že prej bilo. To pa bi lahko bilo dvoje, ali ljubezen, ki bi segala tudi v odtenke, kjer si čutila potrebo po razdajanju, o kateri zdaj pišeš, ali pa predanost nekemu smotru. Zato sem ti svetoval, da se loti pisanja, medtem ko pustiš vrata odprta ljubezni. Zakaj ljubezen pride, ko je človek ne išče ... Zato ponavljam: veruj vase, piši. Tako boš še bolj verovala vase, pa tudi drugi se ti bodo približali, da odkrijejo, kaj v sebi skrivaš. Kar pa se božanja tiče, te, čeprav potepuško, mehko in občuteno pobožam jaz, po licu in po laseh, da boš zaprla oči in prisluhnila svoji ženskosti. Tako, Marija, resnično, čeprav potepuško / Boris". (4. januarja 1973)

Mar ni božanje že obljubljenje? "Pobožam te čez hribe in doline in čez sam Triglav s tiho željo, da bi te kdo še drugače ljubkoval; težko pa je, vem, ker ni lahko najti partnerja, ki bi ti bil v intelektu in senzibilnosti ekvivalenten." (Planica, 21. julija 1973) Kakšno je pravzaprav najino prijateljstvo, se v odgovor sprašuje Marija. "Kakšen flirt bi se bil hitro razkadil. Ampak - če gledam nazaj - to je bilo vseskozi literarno prijateljstvo, točneje, eliminirano na tvoje pisateljsko delo. Kot človek sem Te zanimala manj, še manj kot ženska. Vzgojena sem bila tako, da je bilo zame stvar časti, ne dati, zaboga ne, pobudo moškemu. Tako je to, vidiš, zato je propadla tudi neka moja mlada ljubezen, ki bi me verjetno edina lahko drugače speljala skozi življenje." (31. julija 1984) Odgovor sledi že čez nekaj dni. "... ni res, da je bilo najino prijateljstvo zmeraj samo literarno pogojeno. Ta sodba je krivična. Tudi ni res, da me kot človek in kot ženska nisi zanimala; ton najinih pisem je najboljši dokaz, da je bilo v njih več kot samo pogovor o knjigah ... Za flirt pa midva nisva primerna. Jaz ne, ker te tako cenim, da se ne bi nikdar odločil za nekaj samo površinskega; ti pa še dosti manj, ker je tvoje bitje tako pripravljeno na razmah vsega svojega bogastva, da bi bila po nekem intermezzu samo zagrenjena ..." (11. avgusta 1984) Marija: "Dolgo se že poznava, kaj vse se je že zgodilo v teh dveh polnih desetletjih, česa vsega so se dotaknila najina pisma! In čeprav med nama ni bilo erotičnih vezi, se ob Tebi kljub temu počutim bolj ženska: Dajal si mi - hote ali nehote - nežne pobude, ki so opogumljale mojo frustrirano in psihotično naravo. In bolj ko ostajam sama, bolj so mi dragocene." (27. marca 1987) Mariji Žagar očitno ni bilo usojeno postati Madame Bovary ali Ana Karenina. Velja pa za oba dopisovalca in za njuni družino tisto, kar zapiše Tolstoj v prvem stavku Ane Karenine: "Vse srečne družine so si podobne. Vsaka nesrečna družina pa je nesrečna po svoje." V življenju sta živela vsak svoj roman, skupnega pa v pismih.

Marija Žagar v letih, ko je bila "nepozabna" profesorica slovenščine na Gimnaziji Kranj.

"Glede najine korespondence bom prerok in napovedal, da bodo tvoja pisma stokrat bolj zanimiva kot moja. In prav bi bilo, ko bi jih tisti, ki jih bo imel, dal pretipkati in jih potem objavil. Tvoja podoba bo stopila iz njih, a prikazala se bo tudi doba, v kateri si živela, razvoj, ki si ga v nji doživela."

Podoba dobe

"Glede tistega sklepa o najini korespondenci bom prerok in napovedal, da bodo tvoja pisma stokrat bolj zanimiva kot moja. In prav bi bilo, ko bi jih tisti, ki jih bo imel, lepo dal pretipkati in jih potem objavil. Tvoja podoba bo stopila iz njih, a prikazala se bo tudi doba, v kateri si živela, razvoj, ki si ga v nji doživela." (8. julija 1986) Pahor je bil tu res prerok, tudi meni so se njena pisma dopadla bolj kot njegova. Kar je razumljivo: on se je izpovedal že v svojih leposlovnih in esejističnih delih, njej, ki je bila za pisanje nadarjena, a tudi v tem nagnjenju neizživeta, so bila prav ta pisma priložnost, da se kljub vsemu izpove - sebe in svoje doživljanje dobe, v kateri sta oba živela. Preberimo še v tem oziru par odlomkov.

"Včeraj sem gledala TV-oddajo o priseljenih delavcih in sem se zgrozila, kako zna biti ta življelj aroganten. Deli Kranja so že popolnoma balkanizirani, da o Jesenicah itd. sploh ne govorim. Še celo pa ne o političnem zakulisju. Res, sami smo krivi z našim večnim popuščanjem. Kakorkoli - zdi se, da po starem ne bo moglo iti več naprej, če že Hafner daje take izjave. Reakcija novinarja Borbe je bila nesramno napadalna (Nedeljski dnevnik). Eksploatacija Slovenije je verjetno (?) dosegla skrajno mero in se najbolj pozna pri tem, kar se imenuje v političnem žargonu 'splošna poraba'. In ta splošna poraba: kultura, šolstvo, zdravstvo (pokojnine tudi, seveda). Splošna poraba - torej nekaj odvečnega. Šolniki grozijo, stavkajo, zaman seveda, zdravnik je slabše

Boris Pahor in Urška Perenič, urednica knjige Sončna ura, med pogovorom v pisateljevem tržaškem domu, 6. avgusta 2009

ROMAN V PISMIH

Snovanja

Pisatelj Boris Pahor na Glasovi preji v Gimnaziji Kranj, 9. septembra 2010 / Foto: Gorazd Kavčič

plačan kot skladiščnik. Ljudje, ki nepopravljivo odgovarjajo za življenja." (11. februarja 1986) Da je bilo res tako, se spominjam tudi sam, hkrati vidim, kako je najnovejši čas, ki ga dopisovalka več ne doživlja (umrla 1998), te reči spet postavil z glave na noge, a spet v drugo skrajnost - "priseljeni delavci" so iz "arogantnega življa" ponižani v novodobne sužnje, zdravniki iz slabo plačanih v ...

Drugo polovico osemdesetih Marija doživlja tesnobno. "Saj je res grozljivo. Nikjer lučke kakršnekoli perspektive. Gnitje. Agonija. Še vedno vidimo samo vrh ledene gore. 'Socializem je lep in poučen eksperiment. Ampak najprej bi ga bili morali opraviti na živalih.' Tak orwellovski črni humor berem v včerajšnji Mladini. Živimo, ne da bi vedeli, kaj nam bo prinesel naslednji dan. Kosovo. Gladiatorski boji za politično oblast v Srbiji. Vse glasnejša vojska, ki ji bo letos pripadel že 70-odstotni delež 3-bilijonskega zveznega proračuna. Donkihotsko upiranje slovenskih izobražencev zoper predlagane ustavne spremembe. Nekje v zasedi spet prihuljeno čaka represija. Ekonomski kaos, ki bo kot nezaustavljiv plaz izravnal tudi Slovenijo. Inflacija, da samo osuplo gledaš in pač plačaš, če hočeš imeti." (16. oktobra 1987) Vsakoletno in sonaravno se prepleta z elementi izrednega stanja. "Pravljično poletno razkošje - sopuh travnikov, svobodni veter, duh po senu ... Živali v hiši (polhi, sosedov maček) in okrog hiše (šoja, poskusni leti lastovk) ... Kmetje - opravila kot vsako leto ob tem času: košnja, opravilo živine, spravilo lesa. Sebično, pohlepno se predajamo tej iluzorni idili - vsak trenutek se priplazi tesnobna misel, neskončno sočutje z žrtvami na Roški cesti, pošastna negotovost spričo že kar vsakega naslednjega dne. Na jugu se pripravlja Libanon v Sloveniji ...?! Eskalacija se bliža vrhuncu, samo majhna naročena provokacija, pa smo tam ..." (22. julija 1988) - Moram spet pokomentirati: kakšno srečo smo imeli - na jugu so nam res pripravljali "Libanon v Sloveniji", potem so ga imeli sami - pa jim ga nisem privoščil!

"Boris, živimo v pritajeni grozi. Umiranje ubogih hudičev, ki ne smejo več vzkliknit niti: živel Tito, živela partija. Večer za večerom smo gledali zgarane roke, ki so se vedno bolj razpirale, kako so pokončni ljudje vedno bolj onemogli sloneli drug čez drugega, kako se je izraz v očeh vedno bolj kalil, izginjal v vdanost in nato v paranojo. - To so bile noči s pogostim prebujanjem: srce kot kepa, želodec kot prizadet od udarca ... Neskončno čakanje, kaj bo s temi ubogimi hudiči. In to se je dogajalo na očeh vse Jugoslavije, vsega civiliziranega sveta ... Vse razgaljeno do groze Goyevega in Boschevega sveta ... Pa saj si bral ... Ne za dan naprej ne vem, kaj nas čaka. Povrh mislim še na našega Matjaža, ki je na nekem hribu nad Prištino. Povej, je to božje, da mora fant 19 let, lučka družine, doma iz Ljubljane (Kopra, Jesenic, Zagreba ...) izpostavljati svoje življenje, svoje nedoživete sanje za umazane politične igre, s katerimi naš etos nima nobenih stičnih točk?! Ali Te to ne spominja na Tvoja leta v afriškem pesku?!" (1. marca 1989) - Za mlajše, ki teh let niso doživeli, pripišimo, da so "ubogi hudiči" stavkajoči kosovski rudarji, ki so se zaprli v rudnik Trepča; Matjaž pa je Marijin vnuk, ki je bil v istem času na Kosovu pri vojakih, v diverzantski enoti JLA. "Grozljivo nejasnost in brezizhodnost" tistih let sta znala dopisovalca odgnati tudi s kakšnim "vicem". "Si bral v Mladini, kakšen vic kroži po Dunaju? Beograjčan je povabil svojega moskovskega prijatelja na obisk. 'Hja, to pa ni enostavno, zaradi potnega lista', je odgovoril Rus. 'V Budimpešti sem bil prvič šele leta 1956, v Pragi 1968, v Afganistanu 1980, no v Jugoslavijo bom prišel okrog 1992.'" (24. januarja 1987) - K sreči do tega sovjetskega skupinskega pripotovanja v Jugoslavijo ni prišlo. Lahko pa bi ...

Kritična bralka

Marija Žagar je bila ves čas zavzeta in kritična bralka Pahorjevih rokopisov. Še posebej to velja za njegov najbolj presežni roman - Nekropolo. "Pri branju sem dobila predvsem občutek, da je knjiga v resnici dete Tvoje krvi; tako jasno sem to začutila kot morda niti pri tržaški problematiki. Čutila sem živo, iskreno in nenehno željo, predramiti speče čute današnjega človeka in mu dopovedati, naj bo mnogo bolj buden, da si ne bo zaslužil apokaliptičnega požara. Potrkati na otopelo vest vsakega in vseh ... Vendar me delo ni povsod zagrabilo (povsem, čeprav boš zameril!), kratkomalo me ni, čeprav boš zato razpisal nad mojo glavo anatemo - otopel poprečnež. Čisto enostavno povedano: pri branju me vodi instinkt, prepustim se toku čustvovanja in tako (ženska!) težko seciram, to ni to, to ni tako. Nekateri pasusi so izredni: sežig deklet, opis krematorijske peči, Ivovo pokop (pretresljivo sugestivno!); zdravnik Leif gleda, živi, stopil bo iz knjige; Tomaž je inventiven - vidiš ga in slišiš, potegne te - ni ugovora; izredni so muzikanti v vlaku (doslej po moji sodbi med najlepšimi stranmi Tvojega opusa; vizionarnost, surrealizem - par excellence); Čehova smrt je vredna Sartra - močno, preprosto prizor govori sam iz sebe. Prav tako imenitno izražene nekatere meditacije - nekatere 'petits faits vrais' ali pa obratno: velike resnice naše eksistence." Sledi kritika. "Celota pa vendar nekam utone. Na Tvojem mestu bi marsikaj črtala, posebno ponavljanja. Vem, bridko rečeno: vsak stavek je odsev strašne resnice. Toda prav zato. Bralec ne more vseskozi z enako silno zbranostjo za Teboj. Naj ostane najlepše tisto resnično goyevsko, boschevsko; inferno, porog nemški hiperpotenci in spomenik neuničljivemu Človeku, predvsem našemu. En primer: naj se ti zdim še tako grda - prizori griže me sprva ganejo, revoltirajo, potem me utrujajo. Preveč zahtevaš: vseskozi isti ritem in angažiranost bralca. Renesančniki injicirajo grozo s Falstafi. V taborišču si jih ne moreš izmišljati, a nekaj je potrebno ..." (15. septembra 1966)

Pisatelj je bralkino kritiko upošteval. "Kot se Pahor spominja, je vse njene pripombe upošteval, marsikje tekst opilil, marsikaj tudi radikalno spremenil. Bil ji je hvaležen, tu pa tam ji je ugovarjal. Strinja se, da je imela prav, ko je na primer našla ponovitev nekega dogodka, ki je že bil v romanu Onkraj pekla so ljudje, in je svetovala izločitev." Tako v opombi št. 124 dr. Urška Perenič, urednica knjige, ki doda: "Od tod bi lahko sklepali, da je tudi njena zasluga, če je bilo delo dobro ocenjeno. Prevedeno je bilo v italijanščino, španščino, katalonščino, francoščino, angleščino, nemščino, finščino ..." Če bo naš pisatelj dobil Nobelovo nagrado, jo bo predvsem zaradi človeško univerzalne Nekropole. Le malo pa nas bo vedelo, da je za evropski uspeh romana, nagrada gor ali dol, zaslužna tudi njegovim bralcem neznana profesorica iz Kranja.

Namesto sklepa poglejmo še enkrat na **Sončno uro**, knjižno objavo korespondence Borisa Pahorja in Marije Žagar v letih 1961-1996. Da je do njenega izida sploh lahko prišlo, je cela zgodba, saj so pisateljeva pisma profesorici nekaj časa veljala za izgubljena. Skrivnost njihove izgube in ponovne najdbe nam je na teh straneh že lani razkril **dr. Miran Hladnik**, "najljubši dijak" Marije Žagar (Čudna pota neke korespondence, Snovanja, 3. 11. 1909). Ureditev knjige, ki je izšla pri Slovenski matici (Ljubljana, 2010, 436 strani), pa je spet veliko delo, ki ga je opravila slovenistka **dr. Urška Perenič.** Celoti pisem je dodala kar 842 opomb in tako smo dobili literarnokritično izdajo trajne vrednosti. Roman v pismih, zgodbo dveh dopisovalcev, ki je hkrati izjemni dokument časa. (Knjigo lahko kupite tudi pri Gorenjskem glasu po znižani ceni 25 evrov.)

"Dolgo se že poznava, kaj vse se je že zgodilo v teh dveh polnih desetletjih, česa vsega so se dotaknila najina pisma! In čeprav med nama ni bilo erotičnih vezi, se ob Tebi kljub temu počutim bolj ženska: Dajal si mi - hote ali nehote - nežne pobude, ki so opogumljale mojo frustrirano in psihotično naravo. In bolj ko ostajam sama, bolj so mi dragocene."

ANTIKVARIAT

Snovanja

To je peto nadaljevanje zapisov dr. Mirana Hladnika o starih kranjskih knjigah. Kranjski pesniki so bili povečini boemi. Zlepa niso znali najti založnika in so svoje poetične umotvore zalagali in izdajali sami, zapovrh pa so jih po časopisih neusmiljeno trgali kritiki ...

Pesnik? Ti pa v samozaložbo

Miran Hladnik

Sredi prve svetovne vojne (1915) je iz skrbi za goriške pregnance v drobni brošuri **Josip Lovrenčič**, "v svojem in v imenu sorojakov molil" pesniški *Oče naš*, ki niti pri katoliških somišljenikih ni naletel na pohvalo. Pisatelj je tedaj prebival na Srednji Dobravi pri Kropi in pozneje je tudi eno svojih povesti, *Pereči ogenj*, umestil na Češnjico pod Jamnikom.

Leto pozneje je izdal pesniško knjigo *Za solncem* **Gustav Strniša** (1887-1970). Muza mu je narekovala pesmi ob Bernekerjevem kipu Janeza Nepomuka ob kranjski cerkvi, ob smrti pisatelja in boemskega prijatelja Josipa Premka, materi, ljubici ... Pesnik je otroštvo preživel v Kranju. Zaradi revščine je obesil šolo na klin in živel precej neurejeno življenje od ene zasilne službe do druge: bil je pisar, prodajalec, urednik, igralec, časnikar. Nato se je odločil za poklic svobodnega književnika in pesnil ter nastopal na radiu predvsem za mladino. Vznemirjale so ga družbene krivice, v časopisu *Domovina* pa je pokazal, da zna pisati tudi zgodovinske povesti. Da, Gustav je bil oče pesnika Gregorja Strniše.

Popolnoma neodmevna je bila ekscentrična knjiga *Pojezije* (1927) **Zvonimirja Gregorca** s Tabora v Podbrezjah, čeprav je avtor računal na njen uspeh in zato na naslovnico zapisal, da je "uporaba pri govorih in prireditvah dovoljena le, če se navede vir". Razburjeni, vendar očitno poučeni anonimni bralec je počečkal naslovnico enega od petih ohranjenih izvodov z opombo, da Gregorc ni študiral ekonomije, kakor trdi v uvodu, da je zaprt v norišnici na Studencu in da knjiga dela silo slovenščini. To slednje je čisto res, skupaj z oznako estetske okornosti in diletantizma. Ubogi zmedeni avtor je bil vojni invalid, ranjen na soški fronti. Najbrž niso bili samo stroški natisa krivi, da je zašel v dolgove in so ga obiskali rubežniki. Pesmi so označene s krajem in datumom nastanka: Geneve, Trebnje, Zagreb, "Radoljica", Kranj, Šmarjetna gora. Preveva jih, še bolj kot Strniševe, slovanska in slovenska domoljubna tematika, človečanska patetika in versko čustvovanje, zlasti Marijin kult. Med pesmimi je mirno objavil tudi dve brzojavki ministrskemu predsedniku Pašiću v zvezi z invalidskim zakonom - pesniška knjiga mu je očitno služila za lajšanje bolezenskih stisk.

Boemski pesnik **Gregor** ali **Griša Koritnik** (1886-1967), ki sicer ni bil iz Kranja, je poznan po prevodih Prešerna v angleščino, leta 1927 pa je izdal pesmi *Prebujenje*. Nekaj časa je bil vodilni pesnik v katoliški reviji *Dom in svet* in je za prigodniško pesem Domovini prejel celo neko državno nagrado, vendar si je očitno nakopal zamero in bil v isti reviji ozmerjan za "pesniškega epigona". Komaj kaj bolje jo je odnesel leporečni dominsvetovski pesnik **Emanuel Kolman**, ki mu je 1939 na Jesenicah knjigovez Ivan Avguštin izdal pesmi *V svetlobah in sencah*. Očitali so mu nepravilno rimanje, vsebinsko praznoto in mladostni pesimizem, pohvalili pa materinske, ljubezenske in drobne religiozne pesmi.

Mladinski pisateljici **Kristini** ali **Kristi Hafner** (1893-1969) iz Žabnice pri Škofji Loki je 1935 izšla povest o socialnem vzponu sirote *Šimnov Lipe*, ki je dve leti prej izhajala v mladinskem časopisu *Naš rod* in se z motivi pastirjevanja, ranjenega divjega lovca, nevihte in nesreče v gorah spogleduje z žanrom planinske povesti. Dogaja se v vasi Otok pri Begunjah, v Bohinjski Bistrici in na Triglavu. Po prodaji kmetije, ki jo je zapravil oče pijanec, podjetnemu fantiču uspe ustvariti nov dom zase in za svojo mater. Tako kot je neznana kranjska knjigarna Ilirija, ki razen te knjige ni izdala nič drugega, tudi o avtorici, ki je bila učiteljica po raznih krajih Slovenije (med drugim tudi v Škofji Loki, Radovljici in na Jesenicah), malo vemo. Literaturo za najmlajše, ki jo označujeta močna religioznost in idealizirani materinski liki, je objavljala v otroškem časopisu *Vrtec*, v člankih o ženskem vprašanju pa je bila izrazito protifeministična in zavzeta za ideal poslušne, trpeče in pobožne zakonske žene, matere in gospodinje. Iz francoščine je prevedla dva planinska romana, *Kralj gora* (1924) Edmonda Abouta in *Zametene stopinje* (1931) Henryja Bordeauxa. Med drugo svetovno vojno je urejala slovenske čitanke in pravljice, ki jih je opremil slikar in domobranski propagandist Jože Beranek, ki je bil 1945 zaradi kolaboriranja z okupatorjem usmrčen. Hafnerjeva po upokojitvi 1945 ni več objavljala; ponatis *Šimnovega Lipeta* je po njeni smrti izšel v avstralski emigrantski reviji *Misli*.

Gustav Strniša / Foto: vir dLib

Zvonimir Gregorc, Pojezije

Humorističnega značaja je bila samozaložniška mladinska knjiga *Zaplankarji* (1941) duhovnika **Joža Vovka** (1911-1957) s Češnjice pri Podnartu, ki jo je ilustriral Hinko Smrekar; nastala je iz zgodb, ki jih je pred tem objavljal v *Vrtcu*.

Rateški župnik **Josip Lavtižar** je 1936 za kranjsko Tiskovno društvo napisal "zgodovinsko povest iz 15. stoletja ob času turških vpadov" z naslovom *Junaška doba Slovencev*, 1939 pa za Radovljiško prosvetno društvo zgodovinsko povest iz 14. in 15. stoletja *Lipniški grad pri Radovljici*. Dogaja se na Pustem gradu pri Kamni Gorici in na Šmarjetni gori pri Kranju ter govori o propadu plemiške rodbine Ortenburžanov, naselitvi Kočevarjev in umoru oglejskega patriarha Bertranda. Lavtižarjeva pisarija je nabita z zgodovinskimi dejstvi, zaradi česar trpi leposlovna plat knjige. Po povesti se sprehajajo bičarji, razsaja kuga, pustošijo potres, kobilice in kmečki upor, ljubezen med graščakom in kmetico je v kali zatrta, vsega slabega je kriv zlobni grajski oskrbnik. Med vojno je Lavtižar na Jesenicah izdal knjigo biografij znamenitih Slovencev *Naši zaslužni možje* (1942).

Po dramskih besedilih je bilo večje povpraševanje in so jih po celi Gorenjski zalagala prosvetna in druga društva. 1910 je krščanski politik in pisatelj Janez Evangelist Krek v Selcih izdal igro v štirih dejanjih *Turški križ* in igro v treh dejanjih *Tri sestre*. Jaka Špicar je za sokolske prireditve pripravil "simbolično igro v štirih slikah" *K luči!* (1913, 1922), v kateri je omahljivi kmet Beden podoba naroda, ki ga iz bede lahko rešijo le prosvetljeni protiklerikalno ter protinemško nastrojeni junaki. V Tržiču je šolnik Rudolf Pečjak leta 1925 za potrebe šolskega odra objavil pravljično komedijo v 4 dejanjih *Kraljična z mrtvim srcem*. Niko Kuret je napisal priročnik za režiserje in igralce ljudskih iger po deželi *Pravi ljudski oder: Smernice našemu igranju*. S to knjigo je leta 1934 Založba ljudskih iger zastavila zbirko Priročniki za ljudske odre, vendar je po izidu prvega zvezka izdajanje zastalo. Tik pred vojno je danes neznani Vladimir Novak pod psevdonimom Vladonov na Brezjah objavil dramo v treh dejanjih *Naši otroci* (1939) in komedijo v treh dejanjih *Pričarani ženin* (1941); obe sta bili natisnjeni v Misijonski tiskarni v Grobljah pri Domžalah in sta velika redkost, saj ju hrani menda samo po ena knjižnica, čeprav komedijo še vedno uprizarjajo na ljudskih odrih po Sloveniji. / *Konec sledi.*

Lavtižarjeva pisarija je nabita z zgodovinskimi dejstvi, zaradi česar trpi leposlovna plat knjige. Po povesti se sprehajajo bičarji, razsaja kuga, pustošijo potres, kobilice in kmečki upor, ljubezen med graščakom in kmetico je v kali zatrta, vsega slabega je kriv zlobni grajski oskrbnik ...

Smrekarjeva ilustracija za Zaplankarje

DEDIŠČINA

Snovanja

Velika planina s svojo dediščino in pastirskim življenjem je bila doslej predstavljena že v številnih knjigah, a kljub vsemu vse zgodbe še niso zapisane. In le kdo bi jih lahko poznal bolje, kot pastirji sami? "Nimam visokošolske izobrazbe, znam pa narediti velikoplaninski trnič," ponosno povzame Vilko Rifel, ki je s svojim ljubiteljskim zbiranjem tokrat postavil nekakšen spomenik 'svoji' planini in pastirjem na njej.

Planini nikoli ne prideš do dna

Vilko Rifel, zbiralec ljudskega izročila

Jasna Paladin

"Ta knjiga ni moja, ampak je knjiga vseh pastirjev, ki pasejo na Veliki, Mali in Gojški planini," ob najinem pogovoru o Veliki planini, kakor so jo poznali pastirji v preteklosti in kakor jo je skozi lastne izkušnje predstavil v svoji, pred dnevi izdani knjigi **Velika planina v odsevu časa**, uvodoma povzame 44-letni **Vilko Rifel** iz vasice Žaga v dolini Črne, neposredno pod našo največjo planino, na kateri se je tudi to poletje paslo preko tristo glav goveje živine.

Vilko Rifel, ki si svoj vsakdanji kruh služi v službi za zemeljsko oskrbo letal na Aerodromu Ljubljana, se je za zgodovinske in etnološke teme navdušil že v mladosti, pred desetimi leti pa je svoja spoznanja, temelječa na terenskem delu, pogovori z ljudmi in zbiranju slikovnega materiala, začel tudi objavljati. Zadnje desetletje vsaj teden dopusta preživi v vlogi pastirja tudi sam, in čeprav se je zdelo, da je bilo o Veliki planini doslej napisano že praktično vse, je s svojim delom ohranil pomemben del pastirske dediščine in znanje pastirjev, ki z modernizacijo življenja žal nezadržno izginja.

"Raje kot v arhivih raziskujem po terenu, največ uspem izvedeti prav pri ljudeh samih. Pogosto sem šel do kakšnega starejšega pastirja, ki je vedel veliko zgodb, včasih sva skupaj malce popila, se za cel dan zaklepetala in na takšen način se razkrije marsikatera zanimivost, ki jo pastirji strokovnjakom težje zaupajo."

Vilko Rifel v pastirskem stanu na Veliki planini, ki jo je v teh dneh že zajelo hladno jesensko vreme.

Kdaj in kako ste začeli zbirati in zapisovati izročilo pastirjev z Velike planine?

"Ko sem pred dobrimi desetimi leti na Veliki planini skupaj s svojo ženo začel pasti domačo živino kmeta Hauteža iz Sidraža, od koder je doma moja tašča, sem v prostem času vedno rad poslušal pastirske zgodbe in z zanimanjem vsaj nekaj dni na leto živel pastirsko življenje, ko pa sem začel o teh temah še pisati, sem dobil posebno veselje za zbiranje in beleženje podatkov, za katere sem menil, da še vsi niso bili objavljeni. Tega se je sčasoma nabralo precej. Seveda sem tudi sam prebral vso pomembnejšo literaturo, ki je izšla o Veliki planini in predstavljala je ogrodje moji raziskavi, a nekateri podatki iz starejše literature niso več vzdržali, pastirsko življenje se spreminja, nekatere teme pa sem v teh knjigah odkrito pogrešal. Prav tako sem uspel zbrati veliko še neobjavljenega slikovnega gradiva, ki mu raziskovalci pred mano očitno niso namenjali tako velike pozornosti. Sicer pa je dediščina Velike planine tako bogata, da ji nikoli ne prideš do dna."

Arhitekt Vlasto Kopač in etnolog dr. Tone Cevc, ki sta svoje poklicno življenje tako rekoč posvetila Veliki planini, sta raziskovala vsak iz svoje stroke. Kako ste se zbiranja lotili kot laik, ljubiteljski zbiralec?

"Toneta Cevca žal nisem imel priložnosti spoznati osebno, sem pa zato dobro poznal Vlasta Kopača, s katerim sva se celo spoprijateljila. Kadar koli me je kaj zanimalo, mi je vedno pomagal in še danes sem ponosen na to, da me je nekoč zadovoljen omenil celo kot enega od svojih naslednikov. Veliko raje kot v arhivih, kamor sicer vedno podarim zbrano slikovno in pisno gradivo, raziskujem po terenu, saj največ uspem izvedeti prav pri ljudeh samih. Pogosto sem šel do kakšnega starejšega pastirja, ki je vedel veliko zgodb, včasih sva skupaj malce popila, se za cel dan zaklepetala in na takšen način se razkrije marsikatera zanimivost, ki jo pastirji strokovnjakom težje zaupajo. Seveda pa je bistveno to, da sem pastirsko življenje izkusil na lastni koži, saj ga je le tako mogoče v celoti razumeti."

S tem ste si verjetno odprli marsikatera pastirska vrata, ki jih drugi strokovnjaki do sedaj niso uspeli?

"Že marsikdo, ki se je sicer zelo navdušeno in iskreno zanimal za življenje pastirjev na Veliki planini, mi je potarnal, da ga pastirji preprosto niso vzeli za svojega. Sam s tem nisem imel težav in prav čutim, da sem postal del pastirske druščine."

Vaša zbirka je bogata s slikovnim gradivom. Ste uspeli zbrati kaj, kar še ni bilo objavljeno?

"Prav stare fotografije so tisto, kar sem najbolj pogrešal v dosedanjih knjigah. Tu gre zahvala zlasti ohranjeni zbirki iz zapuščine predvojnega oskrbnika Turistovske koče na Veliki planini Andrejka Šlebirja, ki mi jo je prijazno v trajno last podarila njegova sorodnica Angela Romšak iz Podstudenca. In vsem drugim, ki so mi gradivo posodili in so s planino povezani tako ali drugače. Uspelo mi je zbrati skoraj sto starih fotografij in z njimi na najlepši možni način vidimo planino in življenje na njej, kakršno je bilo nekoč. Na črno belih fotografijah je tako ohranjena Mickina bajta, pa gradnja cerkvice Marije Snežne, obiskovalci v t. i. Turistovski koči, pa prvi smučarji, pastirji, ki jih ni več med nami, in mnogo drugega. Pravzaprav me je res presenetilo, da je še toliko ohranjenega slikovnega gradiva."

V pastirsko dediščino, ki počasi tone v pozabo, sodi tudi izdelava trničev (posebni trdi sirčki, po dva enako okrašena v paru, znani le na Veliki planini), lesenih pisav (izrezljane deščice za krašenje trničev), pastirskih cokel ... Znate tudi sami izdelati vse te stvari?

"Marsikdo je do sedaj že pisal o izdelavi in pomenu trničev, ne da bi jih znal vsaj približno izdelati. Tudi meni so številni pastirji govorili, kako težko je izdelati trnič, zato sem si to še bolj želel poizkusiti. Letos sem jih nekaj zares izdelal in uspelo mi je, saj jih imam še vedno doma. Tudi nekaj pisav sem že izrezljal, čeprav za to nimam toliko umetniške žilice, kot jo je imela na primer pastirica Debevčeva Zefa, ki je bila v izrezovanju pisav in drugih predmetov prava ljudska umetnica. A niso bili taki vsi pastirji, čeprav je pisave in druge različne predmete za vsakdanjo rabo v prostem času marsikdo rezljal."

Pašna sezona na planini se je že končala. Krave so odšle v dolino, a žal v teh dneh v pastirskem stanu lahko vidimo celo bager, ki sem ne sodi. Je knjiga vaš spomenik Veliki planini, ki - kakršno opisujete - počasi izginja?

"Težko bi rekel, da gre za spomenik, saj sam sodim med mlajše pastirje. Verjetno bo planina tudi v prihodnje spreminjala svojo podobo, zato bi prej rekel, da je to spomin na nek minuli čas, ki bi nezapisan lahko sčasoma zašel v pozabo. Srčno upam, da se bo planina še naprej ohranila čimbolj neokrnjena. A človekovih potreb in napredka žal ni mogoče ustaviti, ta pa vedno bolj posega tudi v velikoplaninski prostor, kar je po svoje povsem razumljivo. Zelo si želim, da bi primerno zaščitili trnič in ovalno pastirsko bajto, saj tega ni drugje v Evropi. Pastirski stan ima danes nekoliko spremenjeno podobo, a v njem je še vedno čutiti pridih preteklosti. S knjigo sem skušal dopolniti tiste stvari, ki sem jih na nek način v Kopačevih in Cevčevih delih pogrešal. Tako sem le dodal nekaj manjkajočih kamenčkov v mozaik že znanega iz preteklosti Velike planine. Najbolj pa me veseli, da so mi celo nekateri pastirji priznali, da mi je o preteklosti planine uspelo zbrati in ohraniti še marsikaj."

GALERIJA

Snovanja

V dvorcu na Pristavi na Bledu je še do 24. oktobra na ogled retrospektivna razstava velikega slovenskega slikarja, ilustratorja in avtorja razglednic Maksima Gasparija (1883-1980). Na ogled je več kot 130 slik, 70 originalnih naslikanih razglednic, zbirka okrog 500 razglednic, številne ilustracije knjig ...

Od slanika naprej

Maksim Gaspari, retrospektivna razstava

Igor Kavčič

Slovenske narodne noše in običaji, upodobitve slovenskih literarnih junakov, velikonočni in božični motivi, v zimskem veselju razigrani otroci, rajanje na svatbi in drugi utrinki podeželskega življenja, od kmečkih opravil do praznovanja cerkvenih praznikov, in številni drugi motivi, upodobljeni na razglednicah, so bržkone tisti, po katerih je Maksim Gaspari med Slovenci najbolj prepoznaven. Številni ne vedo, da je bil Gaspari v začetku prejšnjega stoletja, poleg Hinka Smrekarja in Gvida Birolle, eden od utemeljiteljev slovenske ilustracije, predvsem pa je bil tudi izvrsten slikar.

Razstavljal je malo. Leta 1986, torej po Gasparijevi smrti, so v Narodni galeriji pripravili pregledno razstavo njegovih ilustracij v petdesetih letih. Potem ko je leta 1953 prejel Prešernovo nagrado, je v tistih letih menda sam pripravil retrospektivno razstavo, a mu pri tem ni uspelo najti mnogih svojih slik, saj ni imel izdelanih seznamov, kje so nekatera njegova najpomembnejša dela. V tem pogledu je tokratna razstava na Bledu, ki so jo pod okriljem Galerije Deva Puri odprli v začetku letošnjega junija, toliko bolj edinstvena, njeno eminentnost nedvomno dokazuje raznolikost razstavljenih del, od najbolj zgodnjih platen preko dunajskih let do njegovega slikarsko najbolj ustvarjalnega obdobja med obema vojnama in zelo obsežnega povojnega likovnega opusa. Konec koncev o ekskluzivnosti razstave govorijo številna v javnosti doslej še ne predstavljena dela, predvsem pa nekatere njegove najbolj pomembne slike, ki seveda pri takem pregledu ne smejo manjkati. "Gaspari, ki je doživel zelo visoko starost, je plodovito ustvarjal več kot sedemdeset let, v vseh teh letih ustvaril izjemen umetniški opus in skorajda nemogoče je sestaviti popoln seznam njegovih del," razmišlja umetnostna zgodovinarka, vodnica po razstavi **Ana Marija Kunstelj.**

Na razstavi so zbrana dela večinoma zasebnih lastnikov iz vse Slovenije in tudi Italije, kar nekaj Gasparijevih del se namreč nahaja pri zasebnikih v Trstu. Nekaj del so prispevala tudi podjetja. Kar nekaj del iz Gasparijevega zgodnjega obdobja hranijo Sadnikarjevi v Kamniku. "Pred šestimi leti smo pripravili prvo manjšo razstavo Gasparijevih del v Festivalni dvorani, in dober odziv nas je izzval, da smo že takrat začeli razmišljati o veliki retrospektivni razstavi, kakršne ta veliki slovenski slikar ni imel ne za časa življenja ne kasneje," je povedal vodja Galerije Deva Puri **David Rjazancev**, ki je tudi zbral večino slik, medtem ko sta Ana Marija Kunstelj in dr. Mirko Juteršek poskrbela za koncept postavitve. Projekt ob nekaj podpore lokalnih institucij temelji predvsem na finančnem vložku Galerije. Obisk razstave je bil posebej v poletnih mesecih dober, uživali so tudi tuji turisti, ki jim je Gaspari bolj kot ne neznano slikarsko ime.

Eno najbolj znanih del Maksima Gasparija: Ob zibelki, 1918, kombinirana tehnika

Toliko Gasparija na enem mestu

Navdušen zbiratelj umetnin, znani kamniški veterinar dr. Josip Nikolaj Sadnikar je bil Gasparijev mecen in je bistveno vplival na njegovo slikarsko pot. Maksim Gaspari je bil eden izmed treh otrok mame Slovenke in očeta Italijana. Ko mu je pri desetih letih umrla mama, so otroci šli v rejo k sorodnikom. Maksim je tako živel pri teti v Logatcu, odkoder pa so ga že pri trinajstih poslali v Kamnik, da se izšola za trgovca. Ko je v izložbi videl reklamno sliko slanika, je povprašal, kdo je avtor slike. V mladem trgovskem pomočniku je opazil talent in se ga odločil podpreti. Tako je Gašperja, kot ga je poslovenjeno klical, njegov dobrotnik potegnil izza prodajnega pulta, ga poslal v šolo in ga podpiral skozi vsa leta šolanja v Ljubljani, na Dunaju in tudi kasneje ob vrnitvi v domovino. Sadnikarjev sin Nikolaj je bil kasneje tudi Gasparijev osebni zdravnik.

"Maksim je na Dunaju preživel tri odločilna leta svojega življenja, v evropsko pomembnem umetniškem mestu so se njegovi razgledi razširili, dunajska Akademija ter umetniško življenje, ki ga je secesijsko mesto v začetku 20. stoletja ponujalo njemu in ostalim slovenskim in drugim slovanskim študentom, pa sta nadarjenega mladeniča preoblikovala v razgledanega, likovno občutljivega in tehnično dovršenega slikarja," izvem od Kunstljeve. Iz tega obdobja so zanimive in pričevalne njegove razglednice in pisma mecenu Sadnikarju, skoraj vse po vrsti so dopolnjene in okrašene z njegovimi lastnoročnimi risbami. Poleg skoraj 500 razglednic, ki jih je za razstavo posodil zbiralec Marjan Marinšek iz Velenja, so unikatne razglednice prava posebnost. Nekaj secesijskih motivov v razglednicah in slikah so tako prave slaščice razstave.

Gaspari je bil eden od ustanoviteljev jugoslovanskega kluba umetnikov Vesna, v katerem so si za svoje vodilo izbrali geslo "Iz naroda za narod", ki je ostalo Gasparijevo umetniško vodilo vse življenje. Motive za svoja dela je črpal v narodovi umetnosti in kulturi, v običajih, oblačilni kulturi, preprostem podeželskem življenju ... "Nekaterim starejšim obiskovalcem gre kar na jok, ker se zavedajo, da bodoče generacije tega, kar je slikal Gaspari, ne bodo več mogle videti ali doživeti v živo," pripoveduje Kunstljeva. V uvodnem prostoru razstave so tako na ogled zgodnja dela, od Gasparijevega *Slanika* z letnico 1899 naprej, predstavljenih je pet njegovih portretov, v nadaljevanju so na ogled razglednice, tako originalne risbe kot okrog 500 različnih motivov natisnjenih razglednic. Sledijo dela v avtorjevi najbolj priljubljeni kombinirani tehniki, s pastelnimi kredami in tempero oziroma akvarelom. Dela so razstavljena predvsem glede na tematiko bodisi kot poklon kmečkemu človeku, z motivi smrti in veselja, plesa in ohceti na drugi strani. V prvem nadstropju so na ogled njegova najbolj znana dela predvsem iz časov med obema vojnama, Marjan Marinšek pa je zbral tudi skoraj 250 različnih tiskov, za katere likovno predlogo je izdelal Gaspari. Me slikami so tudi njegove najbolj znane umetnine, *Medvedova svatba, Ob zibki, Jurjevo,* podobe *Desetega brata in Desetnice* ... V zatemnjenih prostorih se vseskozi vrtita dva filmi o Gaspariju.

Gasparija v njegovem času v nasprotju z impresionisti na primer, ki so ga imeli za sebi enakega umetnika, stroka dolgo ni prepoznala in pravilno ovrednotila. Maksim Gaspari je bil in je eden največjih in najpomembnejših likovnih ustvarjalcev v zgodovini slovenske umetnosti. Razstava na Pristavi na Bledu to dokazuje na najboljši možni način. Zato je ne gre izpustiti.

Nekaterim starejšim obiskovalcem razstave gre kar na jok, saj se zavedajo, da bodoče generacije motivov, ki jih je Gaspari slikal celo življenje, najbrž ne bodo več mogle videti ali doživeti v živo.

Gasparijevo duhovitost dokazuje avtoportret s konca 2. svetovne vojne. Lastna podoba, 1945, olje na platnu

- splošne stroške izvajanja javne službe,
- donos na vložena sredstva izvajalca javne službe.

Stroški izvajanja javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode z javnih površin se delijo glede na dobavljeno količino pitne vode oziroma na količino opravljene storitve v zadnjem zaključenem poslovnem letu, obračunane v evrih/m3.

60. člen

Lokalna skupnost lahko subvencionira ceno storitve posamezne javne službe v tistem delu, ki se nanaša na ceno uporabe javne infrastrukture, ne more pa subvencionirati cene storitve, s katero se pokrivajo stroški izvajalca javne službe in javnih dajatev v skladu s predpisi o oblikovanju cen storitev gospodarskih javnih služb varstva okolja.

61. člen

Stroške odvajanja in čiščenja komunalnih in padavinskih odpadnih voda se uporabnikom zaračuna na osnovi dejanske porabe pitne vode v preteklem obračunskem obdobju ali v akontacijah določenih glede na porabo pitne vode v preteklem obračunskem obdobju. Dejansko porabo se ugotavlja najmanj enkrat letno, ko se izvede tudi poračun akontacij.
Stroške odvajanja in čiščenja padavinske odpadne vode se uporabnikom zaračunava mesečno. Stroške se obračunava v primeru odvajanja v javno kanalizacijo.
Uporabniki morajo plačati zaračunane storitve najpozneje v 15 dneh od datuma izstavitve računa, razen če zakon ne določa drugače, oziroma ni s pogodbo določen drugačen rok plačila.

62. člen

Če se uporabnik s prejetim računom ne strinja, ima pravico, da v 8 dneh od prejema računa vloži pisni ugovor pri izvajalcu javne službe. Ugovor na izdani račun ne zadrži plačila.
Izvajalec javne službe mora na pisni ugovor uporabnika pisno odgovoriti v roku 14 dni od prejema ugovora.
Če uporabnik svojih obveznosti ne poravna niti v 8 dneh po prejemu odgovora, mu izvajalec javne službe pošlje opomin. Če uporabnik tudi v tem primeru ne poravna obveznosti, izvajalec javne službe v 8 dneh po izdaji opomina izvede prekinitev odvajanja odpadne vode. S sklepom o prekinitvi odvajanja odpadne vode izvajalec javne službe uporabnika obvesti, da je dolžan poravnati vse stroške v zvezi s prekinitvijo odvajanja odpadne vode. Stroški ponovnega priklopa na kanalizacijsko omrežje bremenijo uporabnika.
Prekinitev odvajanja odpadne vode velja toliko časa, dokler uporabnik ne poravna vseh obveznosti do izvajalca javne službe.

VIII. INFRASTRUKTURNI OBJEKTI IN NAPRAVE ZA IZVAJANJE ODVAJANJA IN ČIŠČENJA ODPADNE VODE

63. člen

Infrastruktura, ki je v lasti Občine Šenčur in preko katere izvajalec javne službe izvaja javno službo v skladu s tem odlokom in pogodbo iz 4. člena tega odloka, so:
- zemljišča;
- objekti in naprave javnega kanalizacijskega sistema ;
- kanalizacija za odvajanje padavinskih vod;
- vgrajena oprema, programska oprema in naprave, ki so neločljivo povezani z javnim kanalizacijskim sistemom in so potrebni za nemoteno delovanje sistemov;
- drugi objekti in naprave infrastrukture.

64. člen

Naprave, ki jih izvajalec javne službe potrebuje za izvajanje javne službe in so v lasti izvajalca javne službe so:
- vozila;
- specialna vozila;
- delovni stroji (bagri, drugi gradbeni stroji,…);
- druga premična oprema in naprave, ki so potrebne za izvajanje dejavnosti.

IX. DOLOČBE O GLOBAH

65. člen

Z globo 4.000 EUR se za prekršek sankcionira izvajalec javne službe, če:
- ravna v nasprotju z določili: 2, 4, 5, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34 in 47 člena tega odloka.

Z globo 1.200 EUR se sankcionira odgovorna oseba izvajalca javne službe, če ravna v nasprotju z zgoraj navedenimi členi.

Z globo 4.000 EUR se za prekršek sankcionira uporabnik - pravna oseba, če:
- ravna v nasprotju z določili: 13, 15, 17, 21, 22, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 53 in 61 člena tega odloka.

Z globo 1.200 EUR se sankcionira tudi odgovorna oseba pravne osebe, če ravna v nasprotju z zgoraj navedenimi členi.

Z globo 2.000 EUR se za prekršek sankcionira uporabnik - samostojni podjetnik posameznik in posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, če:
- ravna v nasprotju z določili: 13, 15, 17, 21, 22, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 53 in 61 člena tega odloka.

Z globo 300 EUR se za prekršek sankcionira posameznik - uporabnik, če:
- ravna v nasprotju z 13, 15, 17, 21, 22, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45 in 61 členom tega odloka .

X. PREHODNE DOLOČBE

66. člen

Zahteve v zvezi z odvajanjem in čiščenjem komunalne odpadne vode iz tega odloka morajo biti izpolnjene v rokih določenih s predpisi, ki urejajo emisijo snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav, emisijo snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav in emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo.

67. člen

Zahteve iz prejšnjega člena so za posamezno območje poselitve podrobneje opredeljene v Operativnem programu odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode na območju Občine Šenčur za obdobje od 2007 - 2017.

68. člen

V okviru javne službe mora izvajalec javne službe do izteka rokov za prilagoditev iz prejšnjega člena (do izgradnje javne kanalizacije in komunalne ali skupne čistilne naprave) za stavbe v naselju ali njegovem delu, ki ni opremljeno z javno kanalizacijo in za stavbe zunaj naselja zagotoviti prevzem blata iz obstoječih greznic in njegovo obdelavo, ko je to potrebno oziroma najmanj enkrat na štiri leta.
Enako velja za mulje malih komunalnih čistilnih naprav.

69. člen

Najemnina infrastrukture za odvajanje padavinskih voda se ne zaračunava do vzpostavitve sistema zaračunavanja odvajanja padavinskih voda, ki ga je, v skladu s predpisi o oblikovanju cen, dolžan vzpostaviti izvajalec javne službe. Stroške vzdrževanja infrastrukture za padavinske vode v prehodnem obdobju krije Občina Šenčur.

70. člen

Občina Šenčur in izvajalec javne službe bosta stanje infrastrukturnih objektov in naprav za izvajanje javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda uskladila s 63. in 64. členom tega odloka v roku treh (3) mesecev po sklenitvi Medobčinskega sporazuma o novo ugotovljenih deležih infrastrukturnih objektov in naprav občin lastnic infrastrukturnih objektov in naprav.

XI. KONČNE DOLOČBE

71. člen

Komunala Kranj, javno podjetje, d. o. o., opravlja javno službo po tem odloku.

72. člen

Z dnem uveljavitve tega odloka preneha veljati Odlok o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne ter padavinske vode na območju Občine Šenčur (UVG, št. 02/08).

73. člen

Ta odlok začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem vestniku Gorenjske.

Štev.: 354-000/10-1
Šenčur, dne 22.09. 2010

Župan
Miro Kozelj

Gorenjski Glas Uradni vestnik Gorenjske
LETO: XLIII 5. oktobra 2010 Številka 12

OBČINA ŠENČUR

OBČINA ŠENČUR, KRANJSKA CESTA 11, 4208 ŠENČUR

VSEBINA

ODLOK O REBALANSU OBČINE ŠENČUR ZA LETO 2010
ODLOK O ODVAJANJU IN ČIŠČENJU KOMUNALNE ODPADNE TER PADAVINSKE VODE NA OBMOČJU OBČINE ŠENČUR

Na podlagi 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Ur.list RS, št. 100/05 - UPB1), Zakona o financiranju občin (Uradni list RS, št. 123/06) in 29. člena Zakona o javnih financah (Uradni list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01 in 30/02, 56/02-ZJU, 110/02-ZDT-B, 127/06-ZJZP IN 14/07-ZSPDPO) in 24. člena statuta občine Šenčur (Uradni vestnik Gorenjske št. 9/04, 25/06) je Občinski svet Občine Šenčur na svoji 30. seji, dne 22. 09. 2010 sprejel

ODLOK
O REBALANSU OBČINE ŠENČUR ZA LETO 2010

1. člen

S tem odlokom se določa višina rebalansa in postopki izvrševanja proračuna Občine Šenčur za leto 2010.

V Odloku o proračunu Občine Šenčur, za leto 2010, se spremeni 4. člen in se glasi:

Proračun Občine Šenčur za leto 2010 je določen v naslednjem obsegu:

A. BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV

			Rebalans 2010 v EUR
Skupina	Podskupina	Naziv	znesek
I.		**SKUPAJ PRIHODKI (70+71+72+74)**	**8.691.312**
		TEKOČI PRIHODKI (70+71)	**5.456.530**
70		**DAVČNI PRIHODKI**	**4.913.486**
	700	Davki in dohodek na dobiček	4.426.741
	703	Davki na premoženje	310.795
	704	Domači davki na blago in storitve	175.950
71		**NEDAVČNI PRIHODKI**	**543.044**
	710	Udeležba na dobičku in dohodki od premoženja	353.394
	711	Takse in pristojbine	2.500
	712	Denarne kazni	2.750
	713	Prihodki od prodaje blaga in storitev	12.900
	714	Drugi nedavčni prihodki	171.500
72		**KAPITALSKI PRIHODKI**	**3.128.187**
	720	Prihodki od prodaje osnovnih sredstev	347
	722	Prihodki od prodaje zemljišč in neopred. sredstev	3.127.840
74		**TRANSFERNI PRIHODKI**	**106.595**
	740	Transferni prihodki iz drugih javnofin. Institucij	20.213
	741	Prejeta sredstva iz državnega proračuna iz sredstev proračuna evropske unije	86.382
II.		**SKUPAJ ODHODKI (40+41+42+43)**	**6.422.387**
40		**TEKOČI ODHODKI**	**1.906.428**
	400	Plače in drugi izdatki zaposlenim	217.801
	401	Prispevki delodajalcev za socialno varnost	32.992
	402	Izdatki za blago in storitev	1.611.917
	403	Plačilo domačih obresti	27.200
	409	Rezerve	16.518
41		**TEKOČI TRANSFERI**	**2.385.085**
	410	Subvencije	140.637
	411	Transferi posameznikom in gospodinjstvom	1.563.505
	412	Transferi neprofitnim organizacijam in ustanovam	300.328
	413	Drugi tekoči domači transferi	380.615
42		**INVESTICIJSKI ODHODKI**	**1.847.087**
	420	Nakup in gradnja osnovnih sredstev	1.847.087
43		**INVESTICIJSKI TRANSFERI**	**283.787**
	430	Investicijski transferi	0
	431	Investicijski transferi pravni in fizični osebam, ki niso proračunski uporabniki	228.207
	432	Investicijski transferi proračunskim uporabnikom	55.580
III.		**PRORAČUNSKI PRESEŽEK (I.-II.) (PRORAČUNSKI PRIMANJKLJAJ)**	**2.268.925**
		B. RAČUN FINANČNIH TERJATEV IN NALOŽB	
IV.		**PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL IN PRODAJA KAPITALSKIH DELEŽEV**	**221.500**
75		**PREJETA VRAČILA DANIH POSOJIL**	**221.500**
	750	Prejeta vračila danih posojil	6.500
	751	Prodaja kapitalskih deležev	215.000
V.		**DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV (440+441+442)**	**0**
44		**DANA POSOJILA IN POVEČANJE KAPITALSKIH DELEŽEV**	**0**
	440	Dana posojila	0
VI.		**PREJETA MINUS DANA POSOJILA IN SPREMEMBA KAPITAL. DELEŽEV (IV.-V.)**	**221.500**
VII.		**SKUPNI PRESEŽEK (PRIMANJKLJAJ) (I. + IV.) - (II. + V.)**	**2.490.425**
		C. RAČUN FINANCIRANJA	
VIII.		**ZADOLŽEVANJE**	**0**
50		**ZADOLŽEVANJE**	**0**
	500	Domače zadolževanje	0
IX.		**ODPLAČILO DOLGA**	**70.000**
55		**ODPLAČILO DOLGA**	**70.000**
	550	Odplačilo domačega dolga	70.000
X.		**POVEČANJE (ZMANJŠANJE) SREDSTEV NA RAČUNIH (I.+IV.+VIII-II.-V.-IX)**	**2.420.425**
XI.		**NETO ZADOLŽEVANJE VIII.-IX.)**	**-70.000**
XII.		**NETO FINANCIRANJE (VI.+VIII.-IX.-X)**	**-2.268.925**

2. člen

Posebni del proračuna na ravni podskupin kontov je priloga k odloku in se objavi na spletni strani Občine Šenčur.

3. člen

Odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem vestniku Gorenjske.

OBČINA ŠENČUR
ŽUPAN
Mirko Kozelj

Na podlagi 21. in 29. člena Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/1993, 6/1994 - Odl. US, 45/1994 - Odl. US, 57/1994, 14/1995, 20/1995 - Odl. US, 63/1995 - ORZLS19, 73/1995 - Odl. US, 9/1996 - Odl. US, 39/1996 - Odl. US, 44/1996 - Odl. US, 26/1997, 70/1997, 10/1998, 68/1998 - Odl. US, 74/1998, 12/1999 - Skl. US, 16/1999 - popr., 59/1999 - Odl. US, 70/2000, 100/2000 - Skl. US, 28/2001 - Odl. US, 87/2001 - ZSam-1, 16/2002 - Skl. US, 51/2002, 108/2003 - Odl. US, 72/2005, 21/2006 - Odl. US, 60/2007, 14/2007 - ZSPDPO, 27/2008 - Odl. US, 76/2008, 79/2009), 149. člena Zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/2004, 17/2006 - ORZVO187, 20/2006, 28/2006 - Skl. US, 49/2006 - ZMetD, 66/2006 - Odl. US, 33/2007 - ZPNačrt, 57/2008, 70/2008, 108/2009), Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 110/2002, 97/2003 - Odl. US, 46/2004, 47/2004, 41/2004 - ZVO-1, 45/2004, 62/2004 - Odl. US, 92/2005, 111/2005 - Odl. US, 93/2005 - ZVMS, 120/2006 - Odl. US, 126/2007, 108/2009), Zakona o urejanju prostora (Uradni list RS, št.

110/2002, 8/2003 - popr., 58/2003 - ZZK-1, 33/2007 - ZPNačrt, 108/2009), 3. in 7. člena Zakona o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/1993, 30/1998 - ZZLPPO, 127/2006 - ZJZP), Pravilnika o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne in padavinske odpadne vode (Uradni list RS, št. 109/07, 33/08), 35. člena Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 63/09), 3. in 17. člena Zakona o prekrških (Uradni list RS, št. 7/2003, 86/2004, 7/2005 - Skl. US, 34/2005 - Odl. US, 44/2005, 40/2006, 51/2006 - popr., 115/2006, 139/2006 - Odl. US, 17/2008, 21/2008 - popr., 76/2008, 109/2009 - Odl. US, 108/2009), ter 24. člena Statuta Občine Šenčur (Uradni vestnik Gorenjske, št. 9/04 in 25/06) je občinski svet občine Šenčur na 30. seji dne 22. 09. 2010 sprejel

ODLOK
o odvajanju in čiščenju komunalne odpadne ter padavinske vode na območju Občine Šenčur

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem odlokom se določajo pogoji in način opravljanja obvezne občinske gospodarske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode na območju Občine Šenčur tako, da določa:
1. splošne določbe,
2. zasnove opravljanja javne službe,
3. pogoje za opravljanje storitev gospodarske javne službe,
4. obveznosti izvajalca javne službe,
5. pravice in obveznosti uporabnikov,
6. nadzor,
7. vire financiranja javne službe,
8. infrastrukturne objekte in naprave za izvajanje odvajanja in čiščenja odpadne vode,
9. določbe o globah,
10. prehodne določbe,
11. končne določbe.

2. člen

Storitve javne službe se nanašajo na komunalno odpadno vodo, ki nastaja v stavbah zaradi bivanja in opravljanja dejavnosti in padavinsko odpadno vodo, ki se odvaja v javno kanalizacijo z javnih površin in streh.
Odvajanje in čiščenje industrijske odpadne vode ter padavinske odpadne vode iz površin, ki niso javne, se ne šteje za storitev javne službe ne glede na to, če se takšna odpadna voda odvaja v javno kanalizacijo in čisti v komunalni ali skupni čistilni napravi.
Izvajalec javne službe lahko, v skladu z dogovorom z lastnikom infrastrukture, izvaja posebne storitve osebam, ki niso uporabniki storitev javne službe ali izvaja posebne storitve z uporabo javne infrastrukture, ki niso obvezne storitve javne službe, v skladu s predpisi, ki urejajo izvajanje obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.
Izvajalec v primerih iz 2. in 3. odstavka tega člena z naročniki sklene posebno pogodbo.

3. člen

Izrazi, uporabljeni v tem odloku imajo naslednji pomen:
1. Javna kanalizacija so infrastrukturni objekti in naprave kanalizacije, namenjeni izvajanju javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode. Objekti in naprave javne kanalizacije so lokalna gospodarska javna infrastruktura in imajo status grajenega javnega dobra.
2. Javna površina je površina objekta ali dela objekta občinske gospodarske javne infrastrukture, ki ima status grajenega javnega dobra po predpisih o graditvi objektov.
3. Grajeno javno dobro je javna infrastruktura in pripadajoče zemljišče na katerem se ta nahaja pod pogojem,
   a) da se je zanjo pridobilo uporabno dovoljenje,
   b) da se na podlagi sklepa pristojnega občinskega upravnega organa izvede vpis v zemljiško knjigo.
4. Infrastruktura so objekti in naprave, potrebni za izvajanje javne službe odvajanja in čiščenja odpadnih voda in jo sestavljajo magistralno, primarno in sekundarno kanalizacijsko omrežje, komunalne in skupne čistilne naprave ter male komunalne čistilne naprave večje od 50 PE do 2000 PE.
5. Magistralno kanalizacijsko omrežje javne kanalizacije (v nadaljnjem besedilu: magistralno omrežje) so kanalski vodi ter z njimi povezane tehnološke naprave, kot so črpališča in druge naprave za prečrpavanje odpadnih voda v takšnih vodih, ki služijo za odvajanje komunalne odpadne vode in padavinske vode iz dveh ali več primarnih kanalizacijskih omrežij v dveh ali več naseljih, lahko pa tudi odvajanje industrijskih odpadnih voda iz proizvodnih obratov, ki so v dveh ali več naseljih in se zaključijo v skupni čistilni napravi.
6. Primarno kanalizacijsko omrežje javne kanalizacije (v nadaljnjem besedilu: primarno omrežje) so kanali ter z njimi povezane tehnološki sklopi (npr. črpališča in druge naprave za prečrpavanje odpadnih voda v takšnih kanalih oziroma vodih), ki so namenjeni odvajanju komunalne odpadne in padavinske vode iz dveh ali več sekundarnih kanalizacijskih omrežij na posameznih območjih naselja, lahko pa tudi za odvajanje industrijske odpadne vode iz ene ali več naprav, ki so na območju takšnega naselja in ki se zaključijo v komunalni ali skupni čistilni napravi.
7. Sekundarno kanalizacijsko omrežje javne kanalizacije (v nadaljnjem besedilu: sekundarno omrežje) je sistem kanalov in jarkov ter z njimi povezanih tehnoloških sklopov (npr. peskolovi, lovilci olj in maščob, črpališča za prečrpavanje odpadne vode in podobno), ki so namenjeni odvajanju komunalne odpadne in padavinske vode v naselju ali njegovem delu. Sekundarno omrežje se zaključi v mali komunalni čistilni napravi ali z navezavo na primarno kanalizacijsko omrežje.
8. Interna kanalizacija: kanalizacijski priključek je del interne kanalizacije in poteka od mesta priključitve na javno kanalizacijo do vključno prvega revizijskega jaška na parceli, na kateri stoji stavba ali več stavb, ki so priključene na javno kanalizacijo ali do zunanje stene stavbe, če revizijskega jaška ni možno postaviti. Prav tako je interna kanalizacija greznica ali mala čistilna naprava z zmogljivostjo manjšo od 50 PE.
9. Uporabnik javne kanalizacije je vsaka fizična ali pravna oseba ali samostojni podjetnik, ki je lastnik objekta ali zemljišča, kjer nastaja odpadna voda, oziroma se zbira padavinska voda, ki odteka v javno kanalizacijo.
10. Izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne ter padavinske vode (v nadaljevanju izvajalec) je pravna oseba imenovana s sklepom občinskega sveta Občine Šenčur, ki mu Občina Šenčur skladno s tem odlokom in na podlagi pogodbe o najemu infrastrukture in izvajanju javne službe, določi obseg, pristojnosti in obveznosti izvajanja te službe.
11. Odpadna voda je voda, ki se po uporabi ali kot posledica padavin onesnažena odvaja v javno kanalizacijo ali v vode. Odpadna voda je lahko komunalna odpadna voda, industrijska odpadna voda ali padavinska odpadna voda.
12. Komunalna odpadna voda je voda, ki nastaja v bivalnem okolju gospodinjstev zaradi rabe v sanitarnih prostorih, pri kuhanju, pranju in drugih gospodinjskih opravilih. Komunalna odpadna voda je tudi voda, ki nastaja v stavbah v javni rabi ali pri kakršnikoli dejavnosti, če je po nastanku in sestavi podobna vodi po uporabi v gospodinjstvu. Komunalna odpadna voda je tudi odpadna voda, ki nastaja kot industrijska odpadna voda v proizvodnji ali storitveni ali drugi dejavnosti ali je mešanica te odpadne vode s komunalno odpadno vodo, če je po naravi ali sestavi podobna odpadni vodi po uporabi v gospodinjstvu, njen povprečni dnevni pretok ne presega 15 m3/dan, njena letna količina ne presega 4000 m3, obremenjevanje okolja zaradi njenega odvajanja ne presega 50PE in pri kateri za nobeno od nevarnih snovi letna količina ne presega količine nevarnih snovi določenih v predpisih o emisiji snovi in toplote pri odvajanju odpadnih vod v vode in javno kanalizacijo.
13. Padavinska odpadna voda je voda, ki kot posledica meteorskih padavin odteka onesnažena iz utrjenih, tlakovanih ali z drugim materialom prekritih površin v vode ali se odvaja v javno kanalizacijo.
14. Industrijska odpadna voda je voda, ki nastaja predvsem pri uporabi v industriji, obrtni, ali obrti podobni ali drugi gospodarski dejavnosti in po nastanku ni podobna komunalni odpadni vodi. Industrijska odpadna voda je tudi voda, ki nastaja pri uporabi v kmetijski dejavnosti ter zmes industrijske odpadne vode s komunalno odpadno ali padavinsko vodo ali z obema, če so pomešane vode po skupnem iztoku odvajajo v javno kanalizacijo ali vode. Industrijska odpadna voda so tudi hladilne vode in tekočine, ki se zbirajo in odtekajo iz obratov in naprav za predelavo, skladiščenje ali odlaganje odpadkov.
15. Tuja voda je voda, katere izvor ni vir onesnaženja (npr. površinski vodotoki, podtalnica, voda iz drenažnih zajetij) in vdira v kanalizacijski sistem na mestu poškodb ali ob namernem črnem priklopu.
16. Populacijski ekvivalent (v nadaljnjem besedilu: PE) je enota za obremenjevanje vode, izražena v BPK5. 1 PE je enak 60 g BPK5 dan.
17. Ločen kanalizacijski sistem je kanalizacijsko omrežje, po katerem se komunalna, industrijska ali mešanica komunalne in industrijske odpadne vode odvaja ločeno od padavinske vode.
18. Mešani kanalizacijski sistem je kanalizacijsko omrežje, po katerem se komunalna, industrijska ali mešanica komunalne in industrijske odpadne vode odvaja skupaj s padavinsko odpadno vodo.
19. Delno mešani kanalizacijski sistem je kanalizacijsko omrežje, po katerem se komunalna, industrijska ali mešanica komunalne in industrijske odpadne vode odvaja skupaj s padavinsko odpadno vodo iz utrjenih javnih površin (cest, parkirišč in pločnikov), medtem ko se padavinska voda iz streh in dvorišč ponika oziroma ločeno odvaja v vodotok.
20. Vir onesnaženja je objekt ali naprava, kjer nastaja odpadna voda in ima enega ali več iztokov po katerih se odpadna voda odvaja v kanalizacijo ali vodotok.
21. Parameter onesnaženosti odpadne vode je po predpisanem merilnem postopku izmerjena temperatura, pH - vrednost, obarvanost, strupenost, koncentracija snovi ali podobna lastnost odpadne vode.

GORENJSKI GLAS
torek, 5. oktobra 2010

45. člen

Uporabnik objekta, ki ima za čiščenje odpadnih vod zgrajeno malo komunalno čistilno napravo, je upravičen do plačevanja nižje okoljske dajatve za obremenjevanje okolja zaradi odvajanja odpadne vode.
Za znižanje okoljske dajatve mora lastnik objekta, iz katerega se odpadne vode čistijo v mali komunalni čistilni napravi, priložiti izjavo o skladnosti za malo čistilno napravo ter z izvajalcem javne službe podpisati pogodbo za izdelavo ocene obratovanja, kontrolo delovanja in prevzem blata iz male komunalne čistilne naprave ter opraviti ustrezno oceno obratovanja male čistilne naprave.
V malo komunalno čistilno napravo je prepovedano odvajati industrijsko odpadno vodo ali padavinsko odpadno vodo.
Uporabnik stavbe, iz katere se komunalne odpadne vode odvajajo v malo komunalno čistilno napravo, je dolžan izvesti odvoz blata vsaj enkrat na štiri leta.

46. člen

Stroške transporta in stroške obdelave odpadne vode in gošč iz greznic ter muljev iz malih komunalnih čistilnih naprav ter stroške obratovanja in kontrole obratovanja naprav iz 41. do vključno 44. člena krije uporabnik, oziroma povzročitelj onesnaženja.
Prve meritve in obratovalni monitoring zagotavlja izvajalec javne službe za celotno območje, kjer izvaja javno službo, ne glede na to, ali malo komunalno čistilno napravo vzdržuje sam, v okviru storitev javne službe, ali z njo upravlja druga oseba.

VI. NADZOR

47. člen

Izvajalec javne službe in pristojna občinska inšpekcijska služba imata pravico in dolžnost, da v primeru potrebe opravita pregled kanalizacijskih objektov in naprav, ne glede na to, kdo je lastnik, oziroma uporabnik teh objektov in naprav. Občinska inšpekcijska služba lahko izvajalcu naloži obvezni pregled kanalizacijskih objektov in naprav ter izdelavo poročila, ki je sestavni del inšpekcijskega postopka.

48. člen

Nadzor nad izvajanjem določb tega odloka izvaja občinska inšpekcijska služba, v kolikor zakon ne določa drugače.
V primeru ko zavezanec ne izvrši odločbe, izdane na podlagi prvega odstavka tega člena, v roku, določenem v odločbi, občinski inšpektor lahko odredi prisilno izvršitev odločbe na stroške zavezanca.
Izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode je dolžan ugotavljati nepravilno ravnanje, to je ravnanje, ki ni v skladu s tem odlokom. V primeru neupoštevanja določil tega odloka je dolžan kršitelje prijaviti občinski inšpekciji.

VII. VIRI FINANCIRANJA JAVNE SLUŽBE

49. člen

Viri financiranja javne službe so:
- cena storitev javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode;
- okoljske in druge dajatve določene s predpisi;
- sredstva občinskega proračuna;
- drugi viri.

CENA STORITEV JAVNE SLUŽBE

50. člen

Cena odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode se oblikuje in potrjuje na način, ki ga določajo predpisi o oblikovanju cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, na predlog izvajalca javne službe.

51. člen

Cena storitev odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode mora biti prikazana ločeno za:
1. storitve odvajanja komunalne odpadne in padavinske vode;
2. storitve čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode;
3. storitve, vezane na obstoječe greznice in male komunalne čistilne naprave;
4. storitve, vezane na nepretočne greznice.

Osnova za obračun odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode je dobavljena količina pitne vode, merjena z obračunskimi vodomeri vodomeri.
V primeru, da stavba, za katero se opravljajo storitve odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode ni opremljena z obračunskim vodomerom za merjenje porabe pitne vode, se za količino storitev iz prejšnjega odstavka upošteva število stalno prijavljenih stanovalcev ob upoštevanju normirane porabe pitne vode, ki znaša 0,15 m3 na osebo na dan.
Uporabniki so dolžni kriti stroške odvajanja in stroške čiščenja odpadne vode od dneva priključitve na javno kanalizacijo oziroma čistilno napravo.
Stroške odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode se uporabnikom zaračunava mesečno.
Storitve, vezane na obstoječe greznice, male komunalne čistilne naprave in nepretočne greznice, se uporabnikom zaračunavajo po opravljeni storitvi.

52. člen

Količina padavinske vode se zaračunava na osnovi prispevnih površin uporabnikov, s katerih se padavinska voda odvaja v javno kanalizacijo in je izražena v m3/m2/mesec.
Za količino padavinske odpadne vode se šteje povprečna letna količina padavin, ki pade na utrjeno površino, pri čemer se za povprečno letno količino šteje povprečna letna količina padavin v obdobju zadnjih petih let, ki je za območje utrjene površine izmerjena v okviru meritev državne mreže meteoroloških postaj.

53. člen

Odvajanje in čiščenje industrijske odpadne vode se ureja s pogodbo med izvajalcem in uporabnikom. Cena se določi in se lahko spremeni na osnovi sklepa Sveta ustanoviteljev Komunale Kranj, d.o.o.. O spremembi cene je izvajalec javne službe dolžan obvestiti uporabnika.

54. člen

Uporabnik, ki vodo uporablja v reprodukcijske namene (jo vgrajuje v izdelke, uparja ali uporablja v kmetijski proizvodnji in podobno), jo odvaja neposredno v vodotok ali ponika, ima pravico zahtevati, da se mu ta delež odšteje od obračunanih količin za odvajanje in čiščenje odpadne vode in okoljske dajatve za obremenjevanje vode pod naslednjimi pogoji:
- da se količina tako uporabljene vode meri s posebej vgrajenim vodomerom,
- da razpolaga s sistemom za ponikanje ali odvajanje vode v vodotok in da je za ta objekt pridobil tudi uporabno dovoljenje in vsa ostala soglasja.

55. člen

Cena storitve javne službe je sestavljena iz:
- omrežnine,
- stroškov izvajanja storitev javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode,
- stroškov okoljske dajatve za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja komunalne odpadne in padavinske vode,
- ostalih dajatev v skladu z veljavnimi predpisi,

ki se pri kalkulaciji cene in na računu prikazujejo ločeno.

56. člen

Čiščenje odpadne vode plačujejo uporabniki, katerih odpadna voda se:
- preko javne kanalizacije odvaja do naprav za čiščenje odpadne vode;
- zbira in čisti v greznicah ali malih komunalnih čistilnih napravah, gošče in mulji pa se dovažajo ter obdelujejo na komunalni ali skupni čistilni napravi.

57. člen

Omrežnina je del cene, ki pokriva letne stroške javne infrastrukture, ki je namenjena odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode na območju občine in oblikuje in uporabnikom obračunava v skladu s predpisi o oblikovanju cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.
Omrežnina se zaračunava uporabnikom za storitve odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda, za storitve prevzemanja komunalnih odpadnih in padavinskih voda iz nepretočnih greznic, za storitve odvajanja in čiščenja padavinskih odpadnih voda in za storitve obdelave prevzetega blata iz obstoječih greznic in malih komunalnih čistilnih naprav.

58. člen

Izvajalec javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode občini Šenčur plačuje najemnino za uporabo javne infrastrukture v skladu s pogodbo o najemu javne infrastrukture in izvajanju javnih služb.

59. člen

Stroški izvajanja storitev javne službe odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda vključujejo:
- proizvajalne stroške,

33. člen

Izvajalec javne službe na stroške uporabnika, po predhodnem obvestilu prekine odvajanje odpadne vode, kadar:
- ugotovljeno stanje interne kanalizacije ogroža zdravje in premoženje prebivalcev,
- ugotovljeno stanje interne kanalizacije ogroža vodne vire ali oskrbo s pitno vodo,
- uporabnik ne poravna stroškov storitev v osmih dneh po prejemu opomina,
- je kanalizacijski priključek izveden brez soglasja izvajalca javne službe,
- uporabnik onemogoča izvajalcu meritve parametrov količin in onesnaženosti,
- stanje interne kanalizacije ogroža delovanje javne kanalizacije ali procesa na komunalni čistilni napravi.

Prekinjeno odvajanje odpadne vode velja za čas do odprave vzroka prekinitve. Vse stroške nastale s prekinitvijo in ponovno priključitvijo plača uporabnik.

34. člen

Izvajalec javne službe mora pristojnemu ministrstvu redno posredovati programe in poročila o izvajanju javne službe v skladu s predpisi o nalogah, ki se izvajajo v okviru obvezne občinske javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode.

V. OBVEZNOSTI IN PRAVICE UPORABNIKOV

35. člen

Objekti in naprave, ki so v lasti uporabnika ali uporabnikov, so:
- interna kanalizacija;
- nepretočne greznice;
- male komunalne čistilne naprave z zmogljivostjo, manjšo od 50 PE;
- naprave in objekti za predčiščenje odpadnih voda (lokalne čistilne naprave, obstoječe greznice, gnojnične jame);
- interna črpališča odpadnih vod;
- vodomeri na lastnih vodnih virih ali merilci pretokov na iztokih pred izpustom v javno kanalizacijo;
- merilna mesta in vzorčevalniki na kanalizacijskem priključku ali na vtokih in iztokih iz internih čistilnih naprav.

Objekte in naprave iz prvega odstavka tega člena vzdržuje uporabnik na svoje stroške.

OBMOČJE, KI JE OPREMLJENO Z JAVNO KANALIZACIJO

36. člen

Uporabniki javne službe so fizične in pravne osebe, ki so lastniki stavb ali delov stavb in utrjenih površin na območju Občine Šenčur.

37. člen

Priključitev stavbe na javno kanalizacijsko omrežje uporabnik izvede na podlagi pisnega soglasja izvajalca javne službe.
Uporabnik sme odvajati v javno kanalizacijo odpadno vodo samo v količinah in z lastnostmi, ki so določene s predpisi in s pogoji pisnega soglasja izvajalca javne službe.

38. člen

Obveznosti uporabnika:
- interna kanalizacija mora biti zgrajena v skladu s soglasjem izvajalca javne službe;
- skrbi za redno vzdrževanje interne kanalizacije;
- izvajalcu omogoča pregled interne kanalizacije;
- dovoli dostop do javne kanalizacije za izvajanje vzdrževalnih del na javni kanalizaciji, kadar le-ta poteka po njegovem zemljišču;
- v primeru motenj v delovanju kanalizacijskega sistema o tem opozori izvajalca javne službe;
- uporabnik je vsako spremembo dolžan sporočiti izvajalcu javne službe (ime, naziv, naslov, ipd.)
- redno plačuje račune za odvajanje in čiščenje odpadne vode.

39. člen

Na območju poselitve, ki je opremljena z javno kanalizacijo, mora uporabnik (lastnik stavbe), v kateri nastaja komunalna odpadna voda, zagotoviti, da se komunalna odpadna voda odvaja v javno kanalizacijo.
Na območju poselitve, kjer se na novo zgradi javna kanalizacija, je uporabnik dolžan greznico opustiti in se v roku 6. mesecev po prejemu obvestila o obvezni priključitvi, priključiti na javno kanalizacijo. Uporabnik mora greznico očistiti, zasuti ali pa jo uporabiti za drug namen (npr. za zbiralnik vode-deževnico).

40. člen

Lastnik stavbe mora za padavinsko vodo, ki odteka s strehe stavbe, zagotoviti odvajanje neposredno v vode ali posredno v podzemne vode, kadar je to izvedljivo. Prav tako mora za padavinsko vodo, ki odteka iz utrjenih površin zagotoviti odvajanje neposredno v vode ali posredno v podzemne vode, kadar je to izvedljivo.
Na območjih kjer ponikanje zaradi sestave tal ni možno, kanalizacijski sistem pa omogoča priključitev padavinskih voda, se le ta lahko odvaja v javno kanalizacijo, pod pogojem, da uporabnik pridobi soglasje za priključitev padavinskih voda s strani izvajalca javne službe.

41. člen

Odpadna voda ne sme vsebovati sestavin, ki bi škodovale okolju, objektom in napravam javne kanalizacije in delavcem, ki vzdržujejo kanalizacijsko omrežje. Vsebnost teh snovi ne sme preseči, s predpisi določene, maksimalno dovoljene, vrednosti za izpust v javno kanalizacijsko omrežje.
V fekalno kanalizacijo je prepovedano odvajati:
- strupene snovi;
- odpadna topila;
- snovi, ki razvijajo strupene pline ali eksplozijske mešanice;
- jedke snovi (kisline, alkalije in soli);
- maščobe in odpadno olje;
- trdne snovi, kot so ostanki hrane, pepel, kosti, gnoj, rastlinske ostanke, trupla poginulih živali;
- mavec, pesek, tekstil, les, perje, dlako, steklo, žagovino, plastiko ali druge predmete;
- radioaktivne snovi;
- kužne snovi;
- odpadno vodo iz gnojišč, silažno vodo;
- svežega ali pregnitega blata iz greznic;
- zmlete ali zdrobljene trdne odpadke (montaža nožnih sekal na iztoku v fekalno kanalizacijo je prepovedana);
- druge snovi, ki jih je, v skladu s predpisi o emisijah snovi prepovedano odvajati v javno kanalizacijsko omrežje.

OBMOČJE BREZ JAVNE KANALIZACIJE

42. člen

Na poselitvenem območju brez javne kanalizacije in na poselitvenem območju, kjer po operativnem programu opremljanja naselij z javno kanalizacijo ni predvidena gradnja javne kanalizacije se, za predvidene objekte, v katerih nastaja komunalna odpadna voda, odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode predvidi:
- nepretočne greznice - če obremenitev ne presega 50 PE in je nepretočna greznica zgrajena v skladu s predpisi, ki urejajo gradbene proizvode, njeno praznjenje pa se izvaja v skladu s tem odlokom
- male komunalne čistilne naprave.

43. člen

Predpisane velikosti greznic so naslednje:
- nepretočne 3000 litrov na osebo;
- pretočne (obstoječe) 2000 litrov na osebo;
- minimalna prostornina greznice je 6000 litrov.

Uporabnik stavbe, iz katere se komunalne odpadne vode odvajajo v greznico, je le-to dolžan redno prazniti.

44. člen

Na poselitvenem območju brez javne kanalizacije se iz obstoječih objektov komunalna odpadna voda lahko zbira v obstoječi greznici, ki jo je uporabnik dolžan izprazniti najmanj enkrat na štiri leta.
Odpadno vodo in goščo iz greznic je prepovedano odvažati na javne ali kmetijske površine, oziroma neposredno odvajati v površinske ali podzemne vode ali neposredno odvajati na površino lastnih ali sosednjih zemljišč.
Obdelavo odpadnih voda in gošč iz greznic zagotovi izvajalec javne službe na komunalni ali skupni čistilni napravi.
Na poselitvenem območju, kjer po operativnem programu opremljanja naselij z javno kanalizacijo ni predvidena gradnja javne kanalizacije, morajo lastniki obstoječih stavb, na svoje stroške, zagotoviti čiščenje v mali komunalni čistilni napravi ali zbiranje komunalnih odpadnih voda v nepretočni greznici, najpozneje do 31. decembra 2017, če stavba ni na občutljivem območju oziroma do 31. decembra 2015, če je na občutljivem območju.
Lastniki ali upravljavci stavb morajo sami zagotoviti redno vzdrževanje in čiščenje interne kanalizacije in kanalizacijskih priključkov, redno vzdrževanje nepretočnih greznic, obstoječih pretočnih greznic in malih komunalnih čistilnih naprav. Sami morajo zagotoviti tudi občasno preverjanje tehnične brezhibnosti kanalizacijskih priključkov, nepretočnih greznic ter malih komunalnih čistilnih naprav, najmanj enkrat na 20 let.

GORENJSKI GLAS
torek, 5. oktobra 2010

22. Obratovalni monitoring odpadnih voda je v skladu s predpisom, ki ureja prve meritve in obratovalni monitoring odpadnih vod, vzorčenje odpadne vode po vnaprej določenem programu, merjenje in vrednotenje parametrov odpadne vode med uporabo ali obratovanjem naprave.
23. Merilno mesto je objekt pred iztokom v javno kanalizacijo, v katerem se meri količina (pretok) in kakovost (vsebnost nečistoč) v javno kanalizacije odvedene odpadne vode.
24. Nepretočna greznica je zgrajena kot nepropusten zbiralnik za komunalne odpadne vode, iz katerega se odvaža komunalna odpadna voda v čiščenje oziroma obdelavo na komunalno čistilno napravo.
25. Greznica je gradbeni objekt za anaerobno obdelavo komunalne odpadne vode, v katere se komunalna odpadna voda pretaka iz usedalnega prekata v enega ali več prekatov za anaerobno obdelavo odpadne vode, obdelana odpadna voda pa se na iztoku iz tega objekta odvaja v okolje običajno z infiltracijo v zemljo.
26. Obstoječa greznica je greznica, ki obratuje na dan uveljavitve tega odloka.
27. Stavba je stanovanjska stavba ali nestanovanjska stavba, v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, v kateri nastaja komunalna ali padavinska odpadna voda ali njuna mešanica.
28. Čistilna naprava je naprava za obdelavo odpadne vode, ki zmanjšuje ali odpravlja njeno onesnaženost.
29. Komunalna čistilna naprava je čistilna naprava za komunalne odpadne vode ali za mešanico komunalne odpadne in padavinske vode.
30. Skupna čistilna naprava je čistilna naprava za mešanico komunalne odpadne ali padavinske vode ali obeh z industrijsko odpadno vodo, pri kateri delež obremenitve čistilne naprave, ki jo povzroča industrijska odpadna voda ene ali več naprav, presega 50 % merjeno s kemijsko porabo po kisiku (KPK).
31. Mala komunalna čistilna naprava je naprava za obdelavo komunalne odpadne vode z zmogljivostjo čiščenja manjšo od 2000 PE, v kateri poteka biološka razgradnja s pospešenim prezračevanjem s pomočjo razpršene biomase ali s pritrjenim biološkim filmom ali biološka razgradnja z naravnim prezračevanjem s precejanjem skozi peščeni filter, s pomočjo rastlin, v prezračevalnih lagunah ali naravnih lagunah, če je zagotovljeno posredno odvajanje vode v podzemne vode.
32. Obdelava blata iz komunalnih čistilnih naprav je obdelava blata pred njegovo uporabo v kmetijstvu ali pred odstranjevanjem, z odlaganjem ali sežiganjem, to je stabiliziranje, kondicioniranje, sušenje in dezinfekcija blata. Za obdelavo blata se štejejo tudi vsi drugi postopki predelave ali odstranjevanja blata, če se izvajajo na območju komunalne čistilne naprave, v skladu s predpisi, ki urejajo ravnanje z odpadki.
33. Učinek čiščenja čistilne naprave je razmerje med količino snovi, izločene po obdelavi odpadne vode in količino te snovi v odpadni vodi pred čiščenjem na čistilni napravi in se izraža v %.
34. Kataster gospodarske javne infrastrukture je evidenca o objektih gospodarske javne infrastrukture.
35. Komunalni prispevek so obračunani stroški rekonstrukcije obstoječe komunalne infrastrukture s ciljem zagotavljanja boljše funkcionalnosti, večje kapacitete ali višjega standarda oskrbe, ki jih pogojujejo predpisi ali potrebe uporabnikov.

Drugi pojmi uporabljeni v tem odloku imajo enak pomen kot je določeno v zakonih in v podzakonskih predpisih, ki so izdani na njihovi podlagi.

II. ZASNOVA OPRAVLJANJA JAVNE SLUŽBE

4. člen

Obvezno občinsko gospodarsko javno službo (v nadaljnjem besedilu: javna služba) odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode zagotavlja Občina Šenčur preko Komunale Kranj, javnega podjetja, d. o. o., (v nadaljnjem besedilu: izvajalec javne službe v obsegu in pod pogoji določenimi v tem odloku in na podlagi pogodbe o najemu infrastrukture in izvajanju javnih služb.

5. člen

Izvajalec javne službe mora opravljati javno službo skladno:
- s programom za obvladovanje kakovosti poslovanja, ki izpolnjuje splošna merila za vodenje sistema kakovosti, predpisanega po standardu SIST ISO 3001 in 14001,
- s programom odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode, v skladu s predpisi o nalogah, ki se izvajajo v okviru javnih služb,
- z Operativnim programom odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na območju Občine Šenčur za obdobje 2007 - 2017,
- z ostalimi predpisi, ki določajo standarde izvajanja javne službe odvajanja in čiščenja odpadne vode in določajo maksimalne vrednosti emisij v okolje.

6. člen

Objekti in naprave namenjene odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode so lahko v javni ali interni uporabi.
Javna kanalizacija je omrežje, ki skupaj z napravami in objekti na omrežju služi za odvajanje komunalne odpadne vode iz objektov ali padavinske vode z javnih površin, na katerega sta priključena vsaj dva uporabnika.
Interna kanalizacija, kanalizacijski priključek, nepretočne greznice, obstoječe greznice ter male komunalne čistilne naprave z zmogljivostjo manjšo od 50 PE, niso objekti javne kanalizacije in so v lasti lastnikov stavb.

7. člen

Izvajalec javne službe zagotavlja izvajanje javne službe le za tisto omrežje, pripadajoče objekte in naprave na njem, ki so grajeno javno dobro Občine Šenčur , za katero je pridobljeno uporabno dovoljenje ter so s pogodbo o najemu infrastrukture in izvajanju javne službe dani v najem Komunali Kranj, javno podjetje, d.o.o..

8. člen

Vso novo kanalizacijo je potrebno graditi v ločenem sistemu, kar pomeni, da je kanalizacija za komunalno odpadno vodo in industrijsko odpadno vodo grajena ločeno od kanalizacije za padavinsko vodo.
Pri obnovah mešanega kanalizacijskega sistema se ločeno obravnava odvajanje tujih vod. Odvajanje padavinskih vod se v največji možni meri uredi z odvajanjem preko ločenega kanalizacijskega sistema. V kolikor zaradi konfiguracije terena, obstoječih vodov in drugih ovir, ločeno odvajanje ni možno, se padavinske vode s streh in drugih utrjenih površin odvajajo v fekalno kanalizacijo. Projektanti javnega kanalizacijskega sistema so dolžni pri dimenzioniranju kanalizacijskih vej upoštevati obstoječe stanje.
Podatke o obstoječem stanju je projektant dolžan pridobiti pri izvajalcu javne službe.

9. člen

Standardi komunalne opremljenosti, ki morajo biti izpolnjeni zaradi opravljanja storitev javne službe, so:
- Organizirati gospodarsko javno službo, namenjeno odvajanju in čiščenju komunalne odpadne in padavinske vode z javnih površin za celotno poselitveno območje do 1500 m nadmorske višine.
- Obstoječe območje poselitve mora biti opremljeno z javno kanalizacijo z zagotovljenim čiščenjem komunalne odpadne vode v skladu s predpisi, ki urejajo emisijo snovi pri odvajanju odpadne vode iz komunalnih čistilnih naprav in malih komunalnih čistilnih naprav ter operativnim programom na področju odvajanja in čiščenja.
- Območje površin predvideno za širitev naselja, ki ni na vodovarstvenem območju, občutljivem območju zaradi evtrofikacije, občutljivem območju zaradi kopalnih voda ali na vplivnem območju kopalnih voda, mora biti opremljeno z javno kanalizacijo, če je predvidena celotna obremenitev tega območja zaradi načrtovane širitve naselja enaka ali večja od 50 PE in je predvidena letna obremenitev zaradi nastajanja komunalne odpadne vode, preračunana na 1ha zemeljske površine, večja od 20 PE.
- Območje površin predvideno za širitev naselja, ki je na vodovarstvenem območju, občutljivem območju zaradi evtrofikacije, občutljivem območju zaradi kopalnih voda ali na vplivnem območju kopalnih voda, mora biti opremljeno z javno kanalizacijo, če je predvidena celotna obremenitev tega območja zaradi načrtovane širitve naselja enaka ali večja od 50 PE in je predvidena letna obremenitev zaradi nastajanja komunalne odpadne vode, preračunana na 1 ha zemeljske površine, večja od 10 PE.

10. člen

Dopolnitev tehničnih kriterijev Odloka je opredeljeno v Pravilniku za projektiranje, tehnično izvedbo in uporabo javne kanalizacije, ki ga potrdi Svet ustanoviteljev družbe Komunale Kranj, javno podjetje, d. o. o..

III. POGOJI ZA OPRAVLJANJE STORITEV JAVNE SLUŽBE

11. člen

Storitve javne službe se nanašajo na komunalno odpadno vodo, ki nastaja v stavbah zaradi bivanja, in opravljanja dejavnosti ter padavinsko odpadno vodo, ki se odvaja v javno kanalizacijo z javnih površin ali streh.
Odvajanje in čiščenje industrijske odpadne vode ter padavinske odpadne vode iz površin, ki niso javne, se ne šteje za storitve javne službe ne glede na to, če se takšna odpadna voda odvaja v javno kanalizacijo in čisti v komunalnih ali skupni čistilni napravi.

12. člen

Javna kanalizacija so infrastrukturni objekti in naprave kanalizacije, namenjeni izvajanju javne službe odvajanja in čiščenja komunalne odpadne in padavinske vode. Objekti in naprave javne kanalizacije so lokalna gospodarska javna infrastruktura in imajo status grajenega javnega dobra. Sestavljajo jo: magistralna, primarna in sekundarna kanalizacija s pripadajočimi objekti in napravami, komunalna ali skupna čistilna naprava in male komunalne čistilne naprave.

PRIKLJUČEVANJE NA JAVNO KANALIZACIJO

13. člen

Na območju, kjer je javna kanalizacija zgrajena, je priključitev obvezna.
V javno kanalizacijo se mora odvajati tudi komunalna odpadna voda, ki nastaja v stavbi zunaj naselja ali dela naselja, ki je opremljeno z javno kanalizacijo, če je letna obremenitev zaradi nastajanja komunalne odpadne vode preračunana na 1 m dolžine kanalskega voda, ki ga je treba zagotoviti za priključitev na javno kanalizacijo, večja od 0,02 PE (50 m na PE), odvajanje pa je možno brez naprav za prečrpavanje.
Nadzor nad deli pri gradnji priključkov na javno kanalizacijo izvede izvajalec javne službe na stroške uporabnika.
V javno kanalizacijo se lahko odvaja tudi industrijska odpadna voda, če je interna kanalizacija izvedena ločeno za industrijsko in komunalno odpadno vodo ter je združitev obeh kanalizacij za merilnim mestom industrijske odpadne vode.
Pred odvajanjem industrijskih odpadnih vod mora investitor objekta, v katerem nastajajo industrijske odpadne vode pridobiti pozitivno mnenje izvajalca javne službe.

14. člen

Vsaka stavba se praviloma priključuje preko svojega priključka. Ko to ni možno ali ni racionalno je, ob soglašanju vseh lastnikov takega priključka, dovoljena priključitev več stavb preko enega priključka.

15. člen

Priključitev na javno kanalizacijo lahko izvede katerikoli usposobljen izvajalec gradbenih del pod pogojem, da uporabnik pridobi predhodno pisno soglasje izvajalca javne službe in da financira stroške izvedbe vključno s povrnitvijo okolice v prvotno stanje. Izvajalec gradbenih del, oziroma uporabnik, mora o tem obvestiti izvajalca javne službe najmanj 7 dni pred pričetkom del. Pri priključitvi na obstoječo mešano kanalizacijo se mora dno priključka nahajati nad temenom iztočnega kanala. Pri novogradnjah fekalne kanalizacije pa se priključke lahko izvede v jaških ali direktno na cev preko fazonskega kosa najmanj 5 cm nad dnom iztočnega kanala.
V primeru priklopov direktno na cev mora vsak uporabnik zgraditi revizijski jašek na svojem zemljišču.

16. člen

V času projektiranja novega kanala imajo uporabniki pravico predlagati smer oziroma lokacijo kanala pod pogojem, da se s tem strinjajo tudi lastniki zemljišč po katerih naj bi potekal kanal in se pridobi ustrezna brezplačna služnost.. Prav tako imajo pravico določiti mesto priključitve na javno kanalizacijo, bodisi v jašku ali na poljubnem drugem mestu, pri čemer jim mora izvajalec gradbenih del omogočiti izvedbo odcepa in možnost direktnega priklopa na kanal. V primeru, da uporabnik mesta priključitve ne določi, to v njegovem imenu opravi izvajalec gradbenih del, oziroma pooblaščeni izdelovalec projektne dokumentacije.

17. člen

Javno kanalizacijsko omrežje mora zagotoviti odvodnjavanje pritličja, ne pa tudi kletnih prostorov gradbenih objektov. V kolikor ni drugače določeno, se mora dno sekundarne kanalizacije nahajati na globini najmanj 1,4 m od kote raščenega terena, s čimer je omogočeno nemoteno gravitacijsko odvodnjavanje pritličja priključenih objektov. Izvajalec javne službe lahko v primeru, ko globina javne kanalizacije to dopušča, dovoli tudi neposredno odvodnjavanje kletnih prostorov, vendar na izključno odgovornost lastnika objekta, ki mora z vgradnjo protipovratne lopute ali črpalke preprečiti nevarnost povratnega udara odpadne vode.

18. člen

Posamezni objekt ali del objekta, ki se zaradi neugodne lege v prostoru nahaja pod koto dna odvodnega kanala, se na javno kanalizacijo priključi preko hišnega črpališča, ki ga je dolžan zgraditi in upravljati lastnik priključka. V primeru, da se na nižje ležeči lokaciji nahaja več kot 5 objektov z več kot 20 PE obremenitve, pri čemer posamezni objekt ni mogoče neposredno povezati na javno kanalizacijo, se zgradi skupno črpališče, ki ga je dolžan vzdrževati izvajalec javne službe.

19. člen

Za vsak objekt ali sklop objektov na isti lokaciji, ki so v lasti enega uporabnika, je dovoljen samo en priključek na javno kanalizacijo. V primeru zahtevne konfiguracije terena ali ko to zahteva položaj in velikost objektov, se izjemoma dovoli tudi izgradnja dveh ali več priključkov pod pogojem, da se plačajo vse potrebne dajatve, stroški gradnje dodatnega števila odcepov za hišne priključke od mesta priključitve na javno kanalizacijo do parcelne meje uporabnika in obračunajo višji stroški vzdrževanja sistema.

20. člen

Ob izgradnji javne kanalizacije se za vse objekte, ki mejijo na površine v javni rabi (ceste, pločniki, parkirišča), izvedejo tudi odcepi za hišne priključke do parcelne meje, oziroma roba cestnega telesa. Za tiste objekte, ki ne mejijo na javno površino, po kateri se gradi javna kanalizacija, se zgradi odcep do mesta, na katerem sta priključena najmanj dva uporabnika pod pogojem, da se s tem strinja tudi lastnik služečega zemljišča. V vseh ostalih primerih (manj kot dva uporabnika, neurejena služnost in dostop do objekta) pa mora uporabnik sam zagotoviti pogoje za možnost priključitve na javno kanalizacijo.

21. člen

Uporabnikom in drugim nepooblaščenim osebam ni dovoljeno posegati v kanalizacijske objekte in naprave javne kanalizacije. Na trasi kanalizacije se ne sme graditi, postavljati objektov, nasipati materiala in izvajati ostalih aktivnosti, ki bi lahko povzročile poškodbe na cevovodu ali ovirale njegovo delovanje in vzdrževanje. Prav tako ni dovoljeno posegati v interne kanalizacijske objekte in naprave drugih uporabnikov ali jim celo preprečiti odvod odpadne vode v javno kanalizacijsko omrežje.

22. člen

Sprememba dimenzije priključka, trase, merskega mesta in izvedba dodatnega priključka se obravnava na enak način, kot da gre za nov kanalizacijski priključek.

23. člen

Odjava priključka je dovoljena samo v primeru rušitve priključenega objekta, v primeru starih nenaseljenih objektov in v primeru začasnega priključka oz., odjava priključka je možna le ob odjavi vodovodnega priključka. Uporabnik mora zahtevo za odjavo v pisni obliki posredovati izvajalcu javne službe. Prekinitev priključka izvede usposobljeni izvajalec gradbenih del na stroške uporabnika.

JAVNA POOBLASTILA

24. člen

Za vsak poseg v prostor na celotnem območju, kjer se izvaja javna služba odvajanja in čiščenja odpadne vode, mora izvajalec javne službe na osnovi vloge investitorja izdati soglasje ali potrdilo:

- Na območju predvidene gradnje z urejeno javno kanalizacijo:
  Investitor mora za stavbo v kateri nastaja komunalna odpadna voda v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja pridobiti soglasje za priključitev.
  Podlaga za izdajo soglasja je najmanj idejna zasnova (ZGO).

- Na območju predvidene gradnje, kjer ni javne kanalizacije:
  Investitor mora za stavbo, v kateri nastaja komunalna odpadna voda, v postopku za pridobitev gradbenega dovoljenja pridobiti potrdilo, da bo odvajanje komunalne odpadne ter padavinske vode urejeno v skladu s predpisi o emisiji snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih čistilnih naprav in tem odlokom.

- Na obstoječem poselitvenem območju ob izgradnji javne kanalizacije:
  Na osnovi obvestila Občine Šenčur o plačanem komunalnem prispevku, bo izvajalec javne službe poslal uporabnikom obrazec vloge za izdajo soglasja za priključitev. Na osnovi vloge izvajalec javne službe izda soglasje s pogoji za priključitev.
  Priključitev na javno kanalizacijo mora uporabnik opraviti v roku 6. mesecev po prejemu obvestila o obvezni priključitvi. Stroški izdaje soglasij se uporabnikom ne zaračunavajo.
  Izvajalec javne službe izda pozitivno soglasje, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

  - če ima uporabnik poravnane vse obveznosti do izvajalca javne službe;
  - drugi pogoji v skladu s tem odlokom.

25. člen

Roki za izdajo posameznih dokumentov so 15 dni od prejema popolne vloge oziroma 30 dni, če gre za zahteven objekt.

GORENJSKI GLAS
torek, 5. oktobra 2010

IV. OBVEZNOSTI IN PRAVICE IZVAJALCA JAVNE SLUŽBE

OBMOČJE, KI JE OPREMLJENO Z JAVNO KANALIZACIJO

26. člen

Storitve, ki jih izvaja izvajalec javne službe za zagotavljanje nemotenega delovanja javne kanalizacije:
- vzdrževanje in čiščenje objektov javne kanalizacije s ciljem zagotavljati nemoteno odvajanje odpadnih voda;
- zagotoviti odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode in padavinske vode iz javnih površin;
- zagotoviti odvajanje in čiščenje padavinske odpadne vode, ki se v javno kanalizacijo odvaja s površin, ki niso javne površine in industrijske odpadne vode, ki se odvaja v javno kanalizacijo kot posebno storitev zaradi uporabe objektov javne kanalizacije;
- zagotoviti prevzem komunalne odpadne vode in grezničnih gošč pri uporabniku in zagotoviti obdelavo na centralni čistilni napravi;
- zagotoviti prevzem in obdelavo blata iz malih komunalnih čistilnih naprav;
- izdelati načrt ravnanja z blatom o načinu predvidene obdelave prevzetega blata ter o nadaljnji uporabi oz. predelavi do končne dispozicije obdelanega blata;
- izvajanje prvih meritev in obratovalnega monitoringa za male komunalne čistilne naprave;
- izdelava potrdil in ocen obratovanja v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav;
- nadzor nad sestavo odpadne vode in nadzor nad delovanjem čistilnih naprav;
- nadzor nad stanjem kanalizacijskih priključkov in interne kanalizacije do vstopa v stavbo uporabnika v predpisanih obdobjih;
- skrb za razvoj dejavnosti ter pripravo planskih dokumentov izvajalca javne službe;
- sodelovanje pri izgradnji novega kanalizacijskega omrežja;
- sodelovanje pri planiranju obnov, širitev, dopolnitev javne kanalizacije;
- vodenje investicijskih vzdrževalnih del na javni kanalizaciji;
- izvajanje rednih vzdrževalnih del na javni kanalizaciji;
- izvajanje nadzora novozgrajenih priključkov;
- sodelovanje pri tehničnih pregledih objektov;
- skrb za redni obračun izvajanja storitev javne službe, okoljske dajatve, in ostalih, s posebnimi predpisi določenih dajatev.

OBMOČJE, KI NI OPREMLJENO Z JAVNO KANALIZACIJO

27. člen

Izvajalec javne službe mora zagotavljati:
- prevzem blata iz obstoječih greznic ter malih komunalnih čistilnih naprav pri uporabniku storitev ter obdelavo blata na komunalni ali skupni čistilni napravi najmanj enkrat na štiri leta;
- redno praznjenje nepretočnih greznic in odvoz ter obdelavo njihove vsebine na komunalni ali skupni čistilni napravi;
- izvajanje prvih meritev in obratovalnega monitoringa za male komunalne čistilne naprave;
- izdelava potrdil in ocen obratovanja v skladu s predpisom, ki ureja emisijo snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav.

Izvajalec javne službe mora lastnike ali upravljavce nepretočnih greznic, obstoječih greznic in malih komunalnih čistilnih naprav preko sredstev javnega obveščanja ali na krajevno običajen način obvestiti o:
- komunalni ali skupni čistilni napravi, na kateri se obdeluje komunalna odpadna voda in blato;
- rokih in času praznjenja nepretočnih, obstoječih greznic in prevzemanju blata malih komunalnih čistilnih naprav.

Izvajalec javne službe mora izdelati terminski plan praznjenja in zagotavljati prevzem blata za:
- nepretočne greznice;
- pretočne (obstoječe greznice) najmanj enkrat na štiri leta;
- male komunalne čistilne naprave najmanj enkrat na štiri leta.

Praznjenje greznic in malih komunalnih čistilnih naprav se izvaja:
- po rednem planu izvajalca javne službe;
- na osnovi izrednih naročil uporabnikov.

V primeru praznjenja greznic in malih komunalnih čistilnih naprav po planu izvajalca javne službe, izvajalec pisno obvesti uporabnika o predvideni praznitvi najmanj 5 dni pred opravljanjem storitve. Če se uporabnik ne odzove, mu izvajalec javne službe pošlje ponoven dopis z novim terminom praznjenja. V kolikor uporabnik tudi v drugem predvidenem terminu ne omogoči praznjenja ali greznica ne ustreza predpisom, izvajalec javne službe o tem obvesti Medobčinski inšpektorat.
Uporabnik je dolžan sam pripraviti greznico za praznjenje (odpiranje pokrovov, možnost dovoza in dostopa do greznice). V kolikor uporabnik ne more sam zagotoviti pripravo greznice, lahko to stori izvajalec javne službe na stroške uporabnika.
Storitev prevzema blata iz obstoječih greznic, malih čistilnih naprav ter praznjenje nepretočnih greznic izvajalec javne službe lahko odda po pogodbi tudi drugim podizvajalcem. Naročila za storitev se zbirajo pri izvajalcu. Podizvajalec je dolžan posredovati redne podatke o izvedenem delu. Za uporabnike se pogoji ne spreminjajo.

OSTALE OBVEZNOSTI IZVAJALCA JAVNE SLUŽBE

28. člen

Izvajalec javne službe mora voditi evidence o:
- naseljih, kjer se zagotavlja storitev javne službe;
- stavbah, ki so priključene na javno kanalizacijo;
- stavbah, iz katerih se komunalna odpadna voda odvaja v kanalizacijo, ki ni javna in čisti v mali komunalni čistilni napravi ali zbira v nepretočni greznici;
- evidenco o malih čistilnih napravah, stavbah, katerih komunalna odpadna voda se odvaja v malo komunalno čistilno napravo;
- stavbah, katerih komunalna odpadna voda se odvaja v obstoječo greznico;
- stavbah, katerih komunalna odpadna voda se zbira v nepretočno greznico;
- objektih in napravah sekundarnega, primarnega in magistralnega omrežja;
- komunalnih, skupnih in malih komunalnih čistilnih napravah;
- priključkih stavb na javno kanalizacijo;
- napravah, ki odvajajo industrijsko odpadno vodo v javno kanalizacijo;
- celotni količini odvedene in prečiščene komunalne odpadne vode;
- celotni količini odvedene in prečiščene industrijske odpadne vode;
- količinah obdelanega, predelanega in odstranjenega blata;
- količini komunalne odpadne vode, prevzete s praznjenjem greznic;
- utrjenih površinah, za katere zagotavlja odvajanje padavinske vode;
- izdanih potrdilih in ocenah obratovanja po predpisih, ki urejajo emisijo snovi pri odvajanju odpadne vode iz malih komunalnih čistilnih naprav;
- stroških izvajanja javne službe.

Spremljajoče zadolžitve izvajalca javne službe:
- vodi kataster kanalizacijskega omrežja;
- vodi kataster greznic;
- omogoča občini dostop do podatkov iz katastra in ji posreduje podatke za zbirni kataster;
- skrbi za ustrezno kadrovsko usposobljenost zaposlenih;
- skrbi za ustrezno tehnično opremljenost.

Občina Šenčur se obvezuje, da bo, v skladu s predpisi o vodenju katastrov javne infrastrukture in v skladu s pogodbo o vodenju katastra, izvajalcu javne službe enkrat letno oziroma po dogovoru brez plačila posredovala informacije javnega značaja, ki jih, na podlagi predpisov o lokalni samoupravi, pridobi od državnih organov za potrebe Geografskega informacijskega sistema.

29. člen

Izvajalec javne službe je materialno odgovoren za škodo, ki nastane na napravah in objektih uporabnika kot posledica nestrokovnega ali malomarnega vzdrževanja kanalizacijskega sistema. Ni pa odgovoren za škodo, ki nastane kot posledica:
- višje sile, to je v primeru poplav, ob naravnih in drugih nesrečah;
- ko niso zagotovljeni pogoji ureditve vodotokov in zalednih vod;
- ko priključitev ni izvedena v skladu s soglasjem izvajalca javne službe.

30. člen

Izvajalec javne službe lahko prekine odvajanje odpadne vode v primeru višje sile. Kot višja sila se upoštevajo nepredvidljive okvare in motnje delovanja na objektih in napravah javne kanalizacije zaradi poplav, potresa, zemeljskega premika, udora, eksplozije, požara, daljšega izpada električne energije, terorističnega dejanja in podobno. V tem primeru mora izvajalec javne službe ukrepati v skladu s sprejetimi načrti ukrepov za take primere.

31. člen

Ob vsaki začasni prekinitvi odvajanja in čiščenja odpadne vode mora izvajalec javne službe o tem pisno ali preko sredstev javnega obveščanja obvestiti vse prizadete uporabnike, pri čemer mora obvezno navesti čas, dolžino trajanja prekinitve, način ravnanja z odpadno vodo v času prekinitve in posledice v primeru neupoštevanja tega navodila.
Prav tako je dolžan obvestiti tudi vse ostale osebe, ki niso neposredno priključene na javno kanalizacijo, bi pa v času prekinitve lahko utrpele morebitno škodo.

32. člen

Uporabniku v času trajanja prekinitve ni dovoljeno izpuščati vode v javno kanalizacijsko omrežje in je odgovoren za vso neposredno in posredno škodo, ki bi nastala s tem dejanjem.

Slavljenec je tokrat - dom

Dom upokojencev dr. Franceta Berglja Jesenice je na mednarodni dan starejših praznoval 70-letnico.

Urša Peternel

Jesenice - Prav na mednarodni dan starejših, ki ga zaznamujemo 1. oktobra, je 70. rojstni dan slavil Dom upokojencev dr. Franceta Berglja Jesenice. Prve oskrbovance je sprejel na ta dan leta 1940, takrat je bil eden najsodobnejših domov za starejše v državi. Sedemdesetletnico so proslavili tako, kot se spodobi - s slovesnostjo, ki so se je minuli petek udeležili tudi minister za delo, družino in socialne zadeve **Ivan Svetlik**, predsednik upravnega odbora Skupnosti socialnih zavodov Slovenije **Boris Koprivnikar** ter župani občin Jesenice, Kranjska Gora in Žirovnica. Direktorica doma **Veronika Bregant** je orisala sedemdesetletno zgodovino doma, v katerem danes biva 195 stanovalcev, za katere skrbi skoraj sto zaposlenih. "Prizadevamo si, da bi stanovalci vsak trenutek pri nas preživeli lepo. Najbolj pomemben je odnos, ki ga vzpostavimo s stanovalci - da smo do njih spoštljivi, človeško topli in vedno v enakopravnem odnosu," je poudarila Bregantova. Prav prijaznost, razumevanje in spoštovanje stanovalcev in nenehen trud zanje so značilnost jeseniškega doma starostnikov, s čimer je lahko zgled tudi za druge domove, so izpostavili vsi slavnostni govorniki. Da je bivanje v domu lepo, je potrdila ena od stanovalk **Elizabeta Manevski:** "Šesto leto sem stanovalka doma. Sem me je pripeljala huda stiska ob izguba sina in moža ... Bivanje v domu mi je počasi spet začelo vlivati voljo do življenja. Danes obiskujem delovno terapijo, kjer pletemo, šivamo, oblikujemo iz papirja in gline. Obiskujem tudi skupino za samopomoč, udeležujem se prireditev, izletov, če mi le zdravje dopušča. V prostem času berem časopise in revije, cenim obiske svojcev in prijateljic. Želim si, da bi se stanovalci še naprej čim bolje razumeli med seboj ..."

Foto: Anka Bulovec

Slovesnosti se je udeležil tudi minister za delo, družino in socialne zadeve Ivan Svetlik, ob njem direktorica doma Veronika Bregant in župani treh zgornjegorenjskih občin.

Za "podmladek" se jim ni bati

Slovesnost ob šestdesetletnici Društva upokojencev Bled so popestrili z razstavo ročnih del.

Mateja Rant

Bled - "Družbi lahko damo svojo energijo, znanje in modrost. Ker smo tako veliki, jih bomo že prisilili, da nas bodo poslušali," je zbrane na slovesnosti ob šestdesetletnici Društva upokojencev Bled nagovorila predsednica Zveze društev upokojencev Slovenije **Mateja Kožuh Novak.** Opozorila je še, da s siromašenjem upokojencev siromašijo cele družine. "Naše pokojnine so namreč še kako pomembne za slovenske družine," je pribila.

Spomnila je, da so generacije starejših vzpostavile visoko socialno državo z mnogo manj sredstvi, kot jih je na voljo danes. "Zato moramo zdaj pomagati svojim otrokom in prisiliti oblastnike, da začnejo misliti tudi na 'majhne' ljudi," je bila odločna Mateja Kožuh Novak. Upokojencem je še svetovala, naj na prihajajočih lokalnih volitvah ne volijo strank, ampak ljudi, za katere menijo, da so dobri in sposobni.

Društvo upokojencev Bled ta čas šteje že več kot tisoč članov, pa je na slovesnosti poudarila njegova predsednica **Katarina Knaflič.** Ob jubileju so izdali tudi zbornik Naših šestdeset let, ki ga bodo prejeli vsi njihovi člani. Ob tem jim je župan Janez Fajfar zaželel, da jubilej praznujejo prešerno. "Pa čeprav nismo več najmlajši. A tako mladi, kot smo danes, ne bomo nikoli več," jih je optimistično nagovoril župan in se ob tem pošalil, da so društvo, ki vsekakor nima težav s "podmladkom".

Foto: Anka Bulovec

V Festivalni dvorani so pripravili razstavo ročnih del.

Festival za tretje življenjsko obdobje

Cveto Zaplotnik

Ljubljana - V petek se je v Cankarjevem domu končal Festival za tretje življenjsko obdobje. Tridnevno dogajanje so zaznamovali velika ponudba izdelkov in storitev za starejše, pogovori, posvetovanja in delavnice ter bogat kulturni program, ki so ga soustvarjali tudi gorenjski glasbeniki in plesalci. Predstavilo se je 150 podjetij in organizacij, na prireditvah je sodelovalo 3800 nastopajočih, festival pa si je ogledalo okoli 15 tisoč ljudi. Predsednik države **Danilo Türk** je pozval starejše, naj se vključijo v razpravo o pokojninski reformi. Častni pokrovitelj festivala, predsednik državnega zbora **Pavle Gantar** je ugotavljal, da sta brezobzirna tekma in hlastanje za dobičkom poslabšali zmožnost medgeneracijskega sožitja in solidarnosti; to pa vse pogosteje vodi v socialno izključenost in revščino. Žrtve revščine so pogosto prav starejši, ki niso več polno vključeni v trg dela in so odvisni od skromnih pokojnin ter lastnih prihrankov. Varuhinja človekovih pravic **Zdenka Čebašek Travnik** je opozorila predvsem na težave pri dostopu starejših do informacij, na nasilje in na revščino. Starejši nanjo niso pripravljeni pa tudi njihove možnosti, da se izkopljejo iz nje, so dosti manjše kot pri mladih.

Ljubljana

Zaposlenost starejših med najnižjimi v Evropi

V petek je bil mednarodni dan starejših, ki so ga zaznamovali tudi v nekaterih gorenjskih domovih za starejše in v društvih upokojencev. Državni statistični urad je ob tej priložnosti izdal knjižico Starejše prebivalstvo v Sloveniji in zbral podatke o položaju starejših pri nas. Kot ugotavlja, se prebivalstvo v Sloveniji podobno kot v svetu vse bolj stara. Stopnja zaposlenosti starejših je pri nas med najnižjimi v Evropi, v Sloveniji se upokojujemo pri najnižji starosti v Evropski uniji. Povprečna starostna pokojnina v Sloveniji je lani znašala 688 evrov, pri tem pa so moški prejeli v povprečju 754 evrov, ženske pa 602 evra. Razmerje med povprečno neto pokojnino in neto plačo se znižuje, leta 2000 je povprečna starostna pokojnina predstavljala 75,3 odstotka plače, lani samo še 66,6 odstotka. **C. Z.**

WWW.MOBITEL.SI

Najmočnejše vezi so tiste, ki jih ne vidimo.

Za vse, ki želite biti s svojimi povezani enostavno ...

Za sproščene pogovore ...
Izberite **Penzion plus paket**, ki ima nizke cene pogovorov in vam omogoča brezplačne klice v **Posvetovalnico za srce in ožilje**. Priključne takse ni, mesečna naročnina pa je le 5,99 EUR. Paket je namenjen vsem aktivnim upokojencem in starejšim od 60 let. V Mobitelovih centrih imajo izbrano ponudbo enostavnih **mobitelov, ki so z velikimi zasloni in tipkami** prijazni za uporabo.

Izkoristite ugodnosti Točk povezanosti
Člani in članice Mobitelovega programa zvestobe z zbranimi točkami brez dodatnih obveznosti **koristite popust pri nakupu mobitela** ali **bonus pogovore** v Mobitelovem omrežju, **popust na računu** ter drugo. Pristopnico za **brezplačno včlanitev** dobite v Mobitelovem centru ali na spletu. **www.mobitel.si/tocke-povezanosti**

Ima vaš vnuk ali vnukinja Mobi?
S storitvijo **Plačaj zame** lahko kot Mobitelov naročnik izberete do dva Mobiuporabnika, ki vas lahko kličeta ugodneje - za le 10 centov na minuto. Tako poskrbite, da vas lahko v domačem omrežju pokličeta kadarkoli, saj vedno kličeta na vaše stroške - tudi če imata prazen račun.

Brezplačna obvestila o zgrešenih klicih
Vklopite storitev **SMS Zgrešeni klici**. Ko ste ponovno dosegljivi, prejmete brezplačen SMS s seznamom zgrešenih klicev. Tako ste vedno na tekočem, kdo je želel z vami govoriti. Klic lahko vrnete takoj, ko utegnete. Za vklop pošljite SMS z vsebino **KLIC** na **1918**.

Bodite informirani
Pošljite SMS z vsebino **P VREME** na **1919** in na mobilnem Planetu preverite **5-dnevno vremensko napoved** za slovenska, hrvaška in evropska mesta. Na Planetu **brezplačno** preberite tudi sveže novice doma in po svetu ali pa se razvedrite z zanimivostmi.

Za več informacij obiščite Mobitelovo prodajno mesto, www.mobitel.si ali pokličite brezplačno številko 041 700 700.

Rakitovec proti holesterolu

Rakitovca v Sloveniji ne srečamo ravno pogosto, zato je najbolje, da si ga posadimo v vrtno živo mejo. Septembra in oktobra, ko dozorijo njegovi, z vitaminom C in ključnimi antioksidanti izjemno obdarjeni plodovi, si iz njih pripravimo sokove in marmelade. Še posebej radi jih uživamo, če trpimo za pomanjkanjem vitamina C, če bi si radi okrepili imunski sistem, preprečili nastanek krvnih strdkov ali zmanjšali raven škodljivega holesterola v krvi.

Pavla Kliner

Rumene ali oranžne plodove navadnega rakitovca (Hippophae rhamnoides) nabiramo septembra in oktobra oziroma preden so čisto zreli, saj je takrat količina vitamina C v njih največja. Uporabimo jih za sokove, marmelade, kompote ali likerje, surovi pa niso užitni.

Pri nas se redko pojavlja

Rakitovec je zelo razširjena rastlina, ki jo srečamo od severne Portugalske preko Pirenejev in Alp, do Balkana, v Turčiji, osrednji Rusiji, vse tja do Mongolije, Koreje in Japonske. No, pri nas se z njim ne moremo ravno pohvaliti, saj ga najdemo le za vzorec. Če že, so pravi naslov prodišča in prodnata obrežja rek. Zadnja leta pa ga zaradi njegove dekorativnosti vse pogosteje gojimo - ne le v domačih vrtnih živih mejah, pač pa tudi v grmovnatih nasadih ob novih cestah ali parkiriščih. Glede na njegovo redko zastopanost pri nas, ga mnogi ne poznajo, zato se spodobi, da ga na kratko predstavimo. O njem lahko govorimo kot o listopadnem grmu ali nizkem drevesu, ki doseže do deset metrov višine. Ima trnaste veje s srebrnkasto skorjo. Listi so ozki, podolgovati in jajčasto suličasti. Zgornja stran je sivo zelene, spodnja pa srebrno bele barve in poraščena z dlačicami. Rakitovec ima drobne rumenkaste cvetove, ki so zraščeni v grozdasta socvetja in poženejo zgodaj spomladi v pazduhah dvoletnih poganjkov. Iz oplojenih cvetov se na ženskih rastlinah razvijejo majhni jajčasti plodovi rdeče oranžne ali rumeno oranžne barve. V plodovih je po ena jajčasta peška, obdana s trdo lupino. Plodovi ostanejo na rastlinah še dolgo potem, ko te odvržejo listje.

Dragocene učinkovine

Jagode rakitovca slovijo po izjemno visoki vsebnosti vitamina C. Vsebovale naj bi ga kar desetkrat več kot limone. Pohvalijo se lahko tudi z dobro zastopanostjo vitaminov iz skupine B (B1, B2, B3, B9, B12), provitaminom A in vitaminom E. Vsebujejo tudi veliko ključnih antioksidantov, ki so koristni za ožilje, saj zaustavljajo delovanje škodljivega LDL holesterola, krepijo imunski sistem, pospešujejo obnovo poškodovanih celic, zmanjšujejo staranje kože, ščitijo pred ultravijoličnimi žarki, krepijo vezno tkivo ... Flavonoidi povečajo črpalno moč srca, elastičnost ožilja in znižujejo periferni krvni tlak. Stimulativno delujejo tudi na imunski sistem in preprečujejo nastanek tumorjev. Pomembna sestavina plodov naj bi bil tudi kvercetin, ki izboljšuje moč srčne mišice, s tem pa tudi krvni obtok. Nenazadnje pa je v plodu še obilica sadnih kislin, kot so jabolčna, vinska, citronska, jantarjeva in oksalna. Slednje delujejo blago odvajalno in pospešijo delovanje črevesnih mišic.

Rakitovec tudi proti raku?

Tradicionalno zdravilstvo je rakitovec uporabljalo pri krvavitvah sluznice in dlesni, kot krepčilo pri neješčih otrocih in odraslih ter pri pomanjkanju vitamina C. Obnesel se je tudi pri pljučnici, gripi, davici, utrujenosti, zlasti spomladanski, in za utrjevanje spolne moči. Z njim so pospeševali krvni obtok. Tudi sodobna znanost rakitovcu posveča precej pozornosti. Velja za eno najbolj raziskanih rastlin glede vitamina C. Potrdili so tudi, da rakitovec vsebuje sestavine, ki vplivajo na zmanjšanje ravni holesterola v krvi in preprečuje nastajanje krvnih strdkov. V Rusiji z njim zdravijo celo nekatere vrste raka. Priporoča se ljudem, ki imajo večje potrebe po vitaminu C, denimo športnikom, rekonvalescentom in kadilcem.

Celi želodčni čir

Dr. Katja Galle-Toplak v Zdravilnih rastlinah na Slovenskem ugotavlja, da olje iz plodov deluje proti vnetjem, baktericidno in ščiti kožo. Olje iz semen ščiti jetra pred vplivi različnih škodljivih snovi in preprečuje nastanek krvnih strdkov. Znanstveniki so potrdili, da olje iz oplodja in semena celi želodčni čir. Olje iz plodov uporabljajo za celjenje opeklin, operativnih brazgotin in v kozmetiki. Bilo naj bi tudi čudovito sredstvo za odpravo gubic.

Koristni pripravki

V zdravilne namene navadno uporabljamo sok in marmelado, redkeje jemljemo po žličkah izvleček, ki ga dobimo v lekarnah in specializiranih trgovinah. Do soka pridemo sledeče: jagode rakitovca denemo v posodo, jih prelijemo z vodo tako, da jih prekrijemo in pustimo stati pol ure, nato jih precedimo skozi krpo in skušamo iztisniti čim več soka. Shranimo jih v manjših steklenicah v hladilniku. Po okusu ga razredčimo z vodo in sladimo z medom. Pripravkov iz rakitovca ne jemljemo zvečer, saj močno poživljajo. Odsvetuje se sočasna uporaba rakitovca in zdravil proti strjevanju krvi.

KUHARSKI RECEPTI

Za vas izbira Danica Dolenc

Tedenski jedilnik

Nedelja - Kosilo: juha iz lisičk, svinjski zrezki po dunajsko, zeliščni riž, endivija z lečo in rukolo, ocvrte miške z jabolki; **Večerja:** narezek, vložene bučke po primorsko, koruzni kruh, grozdje.

Ponedeljek - Kosilo: kremna juha iz brokolija s kruhovimi ocvrtki, mesni tortelini z maslom, zeljnata solata s fižolom; **Večerja:** krompirjeva solata, hrenovke, ržen kruh.

Torek - Kosilo: ričet z zelenjavo in govedino, popečene skutne palačinke, višnjev kompot; **Večerja:** ocvrti kalamari z majonezno omako, paradižnikova solata z oljkami, bige.

Sreda - Kosilo: kremna juha iz bučk, pečena piščančja bedra, pečen krompir s kumino, rdeča pesa v solati; **Večerja:** jajca na oko v dušeni zelenjavi (paprika, paradižnik, jajčevci), lepinje.

Četrtek - Kosilo: telečja rižota z zelenjavo, mešana solata, puding s sadjem; **Večerja:** pašteta, zrnat kruh, bela kava, pečena jabolka.

Petek - Kosilo: grahova kremna juha, osličevi fileti po pariško, endivija s krompirjem v solati, grozdna pita; **Večerja:** narastek z bučkami, jogurt.

Sobota - Kosilo: goveja juha z zdrobovimi žličniki, meso iz juhe, pražen krompir, gorčica s kislo smetano, radič s fižolom; **Večerja:** topli kruhki, pečena paprika v solati, jogurt.

Juha iz lisičk po babičino

Potrebujemo: 30 dag svežih lisičk, 2 žlici masla, 2 čebuli, 5 strokov česna, 40 dag krompirja, 3 dag moke, 1 žlica nasekljanega peteršilja, 4 žlice kisle smetane.

Lisičke dobro očistimo, operemo, posušimo v krpi in natrgamo na večje koščke. V posodo damo 1 žlico masla, ga segrejemo, dodamo nasekljano čebulo, pražimo le toliko, da pozlati, nato dodamo 2 sesekljana stroka česna, opražimo na hitro, da zadiši, nato dodamo lisičke in dobro premešamo. Temperaturo znižamo, počasi odkrito dušimo in ko povre vsa tekočina, ki so jo spustile lisičke, dodamo olupljen in na kocke narezan krompir. Dobro premešamo in dušimo kakšnih 10 minut, da se sestavine prepoje, nato zalijemo z mlačno vodo toliko, da sestavine v posodi prekrije za 3 cm. Povišamo temperaturo, da juha zavre, nato pa jo na malem ognju pustimo vreti pol ure. Medtem v ponvi raztopimo preostalo žlico masla, dodamo 3 sesekljane stroke česna, pražimo in ko česen zadiši, dodamo moko. Dobro premešamo, svetlo opražimo, dolijemo malo tekočine, v kateri se kuhajo lisičke, prevremo in ko je zmes lepo gladka, zlijemo nazaj v juho. Juho pustimo še 2 minuti vreti, odstavimo, dodamo kislo smetano, dobro premešamo in ponudimo.

Poseg je bil krut in neizprosen

1 KAKO JE NASTALO TRBOJSKO JEZERO

Jože Bohinc

Poseg v naravo je bil krut in neizprosen, vendar ljudje živijo in delajo naprej, kot vedo in znajo. Kako naj se imenuje jezero, ki je pred dobrimi dvajsetimi leti nastalo po izgradnji elektrarne v Mavčičah?

Trbojsko naj bi se imenovalo po vasi Trboje, to je vas, ki jo objema največji del jezera na levem bregu, Mavčiško bi naj bilo zavoljo elektrarne, ki so jo zgradili tik pod vasjo Mavčiče, Praško jezero naj bi se imenovalo, ker jezero objema velik del brežin pod vasjo Praše. Lahko bi se imenovalo celo Moško jezero, po vasi Moše na levem bregu jezera.

Vendar bi se po vseh naravnih pravilih moralo imenovati in se tudi imenuje Trbojsko jezero.

S tem vprašanjem so se ubadali prizadeti prebivalci in občinska oblast v času po nastanku jezera, tudi kasneje, vendar ni prišlo do soglasja o imenu, ki bi zadovoljilo vse strani. Zato so ga tedaj v občinskem odloku kranjske občine krstili kar za Hidromelioracijsko jezero Mavčiče.

Tako je tudi ostalo do današnjih dni in bo prav gotovo še nekaj časa. Seveda, da bi bil volk sit in koza cela ...

Toda v tej predstavitvi malo znanega jezera in čudovite pokrajine ob njem, sploh ne nameravamo razglabljati o imenih ter imenovanjih, marveč o zanimivejših stvareh: o lepoti pokrajine, o skrivnostih in dogajanju na vodi, v vodi in ob njej, o ljudeh, ki prebivajo ob vodi in spremljajo njene tokove in gibanje, in o vsem živem, ki plava pod gladino in na njej. Ne nazadnje še o varstvu narave ter vzdrževanju zdravega naravnega okolja in čistosti voda.

Labodi med najbolj priljubljenimi pticami na jezeru.

Kakšne so geografske razsežnosti Trbojskega, Mavčiškega, Moškega ali Praškega in Kranjskega jezera? Tudi Kranjskega, vendar do Kranja jezero komaj seže le s severozahodnim rokavom. Čeprav so tedaj predlagali med drugim tudi, da bi se imenovalo Kranjsko jezero.

Glavna jezerska površina se razprostira med bregovi vasi Mavčiče in Moše na južni ter vzhodni strani, Praše in Trboje na sredini, koder se nekdanja savska struga pravokotno prelomi in seže do vasi Jama na zahodu.

Z obnovljeno kočo še ljubši

V dveh mesecih je Planinsko društvo Škofja Loka dodobra obnovilo planinsko kočo na Lubniku.

Danica Zavrl Žlebir

Na Lubniku so v soboto odprli obnovljeno planinsko kočo. / Foto: Gorazd Kavčič

Lubnik - Obnovljeno so na sobotni slovesnosti predali v uporabo planincem, ki jih pot iz Loke najpogosteje zanese prav na to planinsko postojanko. Loški planinci so pred njo obnovili že planinsko kočo na Blegošu. Predsednik društva **Jože Stanonik** se je v nagovoru spomnil zgodovine loškega planinstva in koče na Lubniku, ki so jo leta 1953 zgradili z več kot 33 tisoč prostovoljnimi urami dela, loški gimnazijci in osnovnošolci pa so na športnih dnevih gor nosili pesek, opeko in drug material. Letos so se lotili obnove šestih sob, sanitarij, stopnic, stavbnega pohištva, inštalacij, terase, povečali so restavracijski del in namestili čistilno napravo. Za naložbo so kandidirali na javnem razpisu evropskega sklada za regionalni razvoj, kjer so jim odobrili 72.467 evrov. Kot nam je povedal predsednik gospodarske komisije pri planinskem društvu **Matjaž Čepin**, so bili projekti za obnovo doma narejeni že lani, nato so izvedeli za razpis za evropski denar in se prijavili. Priprava dokumentacije je bila zahtevna, a se jim je trud obrestoval oziroma se jim šele bo, saj bodo evropski denar dobili, ko predložijo vse račune. 1. julija so začeli delo, končali pa 30. avgusta. Prizadevnost loških planincev je pohvalil tudi generalni sekretar Planinske zveze Slovenije **Danilo Zbrizaj**, o obnovi je spregovoril nadzorni inženir **Adam Berčič**, nato so podelili priznanja izvajalcem in prostovoljcem, ki so največ naredili pri obnovi planinskega doma. Slišali smo tudi pripovedko, kako je nastal Lubnik. Dva velikana sta se obmetavala s skalami, na koncu je zmagovalec ubil poraženca in na vrh skal postavil še njegovo glavo. Po lobanji naj bi Lubnik (vsaj po virih iz knjige Kamniti most Lojzeta Zupanca) dobil ime. Ko je župan **Igor Draksler** skupaj z Jožetom Stanonikom odprl obnovljeni dom, pa je dejal, da je Lubnik ljub mnogim Ločanom in tako on razume ime te loške gore. Ljub je tudi upokojenemu zobozdravniku **Cirilu Plešku**, ki ima že štiri tisoč vzponov na Lubnik, od tega letos 215. Pravi, da po lanski operaciji srčne zaklopke hodi počasi, poleg Lubnika pa ima za seboj tudi mnogo drugih hribov, med njimi šestdeset vrhov prijateljstva in dvakrat prehojeno Loško pot. V aktivnejših časih je bil pri planinskem društvu markacist in ga na Lubnik vlečejo stari spomini. Lubnik je zanj številka ena, čeprav ima rad tudi Blegoš in Ratitovec.

Sta anteni preblizu vrtca?

Pri Zvezi ekoloških gibanj Slovenije so prepričani, da sta bazni anteni Si.mobila na gasilskem domu v Mavčičah preblizu vrtca, pri Si.mobilu in na kranjski občini pa odgovarjajo, da vzroka za zaskrbljenost ni.

Vilma Stanovnik

Mavčiče - Na osnovi klica več staršev so si predstavniki nevladne okoljske organizacije in ekološke patrulje pri Zvezi ekoloških gibanj Slovenije - ZEG pred dnevi ogledali dve bazni antenski napravi (BAT) na stavbi Gasilskega doma v neposredni bližini vrtca v Mavčičah. Ugotovili so, da sta bazni anteni Si.mobila postavljeni v neposredni bližini vrtca, saj sta od nega oddaljeni le dvajset metrov. S tem kršita uredbo o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju ter kodeks dobre prakse EMS. "Zveza ekoloških gibanj zato zahteva od družbe Si.mobil, da še v tem letu odstrani bazni anteni oziroma ju prestavi na novo lokacijo, ki bo najmanj od sto do dvesto metrov od urbanega naselja oziroma vrtca. Prav tako zahtevamo tudi tuje, neodvisne meritve EMS na objektu vrtca," so napisali v sporočilo, ki naj bi ga poslali Ministrstvu za okolje in prostor, Ministrstvu za zdravje, Ministrstvu za šolstvo in šport, na kranjsko občino, pa tudi v vrtec Mavčiče oziroma OŠ Orehek ter medijem.

"Mestna občina Kranj za zdaj ni prejela pisma Zveze ekoloških gibanj na omenjeno temo. Povprašali smo v KS Mavčiče, ali so s problemom seznanjeni, in dobili podatek, da je bazna postaja mobilnega operaterja postavljena na strehi gasilskega doma, in to že več kot deset let. Vprašali smo še PGD Mavčiče, če se je Zveza ekoloških gibanj obrnila s protestom nanje, pa je predsednik Stanislav Stenovec zatrdil, da za zdaj ne. Povedal je še, da so vplive bazne postaje na okolje že večkrat v različnih obdobjih razlagali, izvajali meritve, in zatrdil, da škodljivi vplivi niso bili izmerjeni. Doslej so se z ljudmi, ki so izrazili skrb zavoljo prisotnosti bazne postaje, vedno pogovorili in tudi našli konsenz," je povedala **Mendi Kokot** iz kranjske občine, tudi iz Si.mobila pa so zatrdili, da vzroka za zaskrbljenost ni.

Bazni anteni na stavbi gasilskega doma v Mavčičah naj bi bili preblizu vrtca. / Foto: Gorazd Kavčič

"Sprejemno-oddajna postaja v Mavčičah deluje znatno pod mejnimi vrednostmi, ki jih določa Uredba o elektromagnetnem sevanju v naravnem in življenjskem okolju. Pridobili smo tudi vsa potrebna dovoljenja in strokovna mnenja, ocene obremenitev in tudi konkretne meritve, ki so pokazale, da jakost signala v nobenem primeru ne presega mejnih dovoljenih vrednosti. Antenski stolp je na vrhu gasilskega doma in spodnji rob antene sega dvajset metrov nad površje naselja. Antena ne predstavlja nevarnosti za zdravje," je v imenu Si.mobila pojasnil **Jure Bohinc**, vodja korporativnega komuniciranja.

Več na www.gorenjskiglas.si/Kažipot

HALO - HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročilo za objavo sprejemamo po telefonu 04/201-42-00, faksu 04/201-42-13 ali osebno na Bleiweisovi cesti 4, v Kranju oz. po pošti - do ponedeljka in četrtka do 11.00 ure! Cena oglasov in ponudb v rubriki: Izredno ugodna.

JANEZ ROZMAN S.P. - ROZMAN BUS, LANCOVO 91, 4240 RADOVLJICA, TEL.: 04 53 15 249, FAX: 04 53 04 230

MADŽARSKE TOPLICE: 2. 11 - 5. 11, 18. 11. - 21. 11.; **BERNARDIN:** 14. 11. - 17. 11.; 22. 11. - 25. 11; **BIO TERME** 11. 10.; **TOPOLŠICA** 25. 10.; **TRST** 29. 10.; **BANJA VRUČICA:** 24. 10. - 27. 10; **MEDŽUGORJE:** 15. 10. - 17. 10.; **MARTINOVANJE - BIZELJSKO:** 13. 11.; **SILVESTROVANJE BANJA VRUČICA:** 30. 12. - 2. 1.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki glasov Kažipot brezplačno samo enkrat.

PRIREDITVE

Večer dokumentarnega filma

Bled - Triglavski narodni park vabi na večer dokumentarnega filma, ki bo jutri ob 19. uri v Info središču Triglavska roža na Bledu.

Za otroke v knjižnicah

Jesenice - Občinska knjižnica Jesenice vabi otroke danes angleške urice od 16. ure dalje, jutri na ustvarjalno delavnico Bobenček ob 17. uri, v četrtek na uro pravljic ob 17. uri, v petek pa ob 10. uri vabijo na Brihtino pravljično deželo.

Slovenski Javornik - Knjižnica Javornik-Koroška Bela vabi danes na ustvarjalno delavnico ob 16. uri.

Žiri - Jutri lahko otroci ob 17. uri v knjižnici prisluhnejo pravljici Barve jeseni.

Železniki - V knjižnici se lahko otroci jutri ob 17. uri udeležijo delavnice za spretne prste Mali čevljarček.

Trata - Otroci lahko v knjižnici v četrtek ob 17. uri prisluhnejo pravljici o bontonu z naslovom Ačiiiha!.

Radovljica - V Knjižnici A. T. Linharta si lahko otroci v četrtek ob 17. uri ogledajo lutkovno predstavo Tobogan.

Bohinjska Bistrica - Tobogan je naslov lutkovne predstave, ki si jo otroci v knjižnici lahko ogledajo jutri ob 17. uri.

Dogodivščine mladega kovača

Jesenice - Jutri ob 16. uri bo v graščini na Stari Savi delavnica Dogodivščine mladega kovača.

Gorniški večer

Domžale - Planinsko društvo Domžale in Knjižnica Domžale vabita na Gorniški večer z dr. Nado Praprotnik, ki bo danes ob 18. uri v Knjižnici Domžale.

Kranjska knjižnica vabi

Kranj - Iz kranjske knjižnice ta teden javijo na naslednje prireditve: jutri ob 17.30 na pravljično uro v Krajevno knjižnico Stražišče in prav tako ob 17.30 na pravljično uro v Pionirski oddelek, v četrtek ob 9.30 na bralni krožek za starejše v Domu upokojencev Kranj; na ogled razstave v vitrinah Študijskega oddelka "Anton Polenec, biolog, zoolog, muzealec" (1910-2000) ter na ogled razstave Slovenski knjižnično-muzejski MEGA kviz v Pionirskem oddelku.

IZLETI

Na Blatno jezero na Madžarskem

Kranj - Iz Društva upokojencev Kranj vabijo svoje člane na turistični izlet na Blatno jezero na Madžarskem, ki bo v torek, 12. oktobra. Prijave zbirajo v pisarni društva do ponedeljka, 11. oktobra, oz. do zasedbe avtobusa.

Na trgatev na Vinski vrh

Kranj - Društvo diabetikov Kranj vabi svoje aktivne člane na jubilejno 10. trgatev na Vinski vrh v petek, 8. oktobra. Prijave do zasedbe avtobusa sprejemamo v društvenih prostorih do srede, 6. oktobra, ali po tel. 202-83-10. Informacije po tel. 031/343-171 Irma, ali tel. 031/485-490 Ivan.

Na Dobrač

Gozd Martuljek - Planinsko društvo Gozd Martuljk vabi na družinski izlet na Dobrač (2166 m) v soboto, 9. oktobra. Prijave do četrtka, 7. oktobra: Sara 041/554 014, Špela 040/794 678, društvo 031/532 963.

Po Mežakli

Jesenice - Iz Razvojne agencije Zgornje Gorenjske obveščajo, da bo organiziran pohod po Mežakli v soboto, 9. oktobra. Zbor bo pred TIC-em Jesenice ob 8. uri, predviden povratek ob 16. uri. Več informacij: RAGOR (klemen.klinar@ragor.si, 04/581 34 16). V primeru dežja pohod odpade.

Na Dobrčo

Kokrica - Društvo upokojencev Kokrica vabi svoje članice in člane na Dobrčo, kamor se bodo povzpeli v soboto, 9. oktobra. Zbor bo ob 7. uri pred Domom krajanov na Kokrici.

PREDAVANJA

Grški miti in njihova psihološka razlaga

Žiri - V Krajevni knjižnici Žiri lahko v četrtek ob 19. uri prisluhnete strokovnemu predavanju Tine Ban z naslovom grški miti in njihova psihološka razlaga.

Barviti Galapagos

Radovljica - Svoje popotniške vtise s poti po Galapagosu bo s sliko in besedo v radovljiški knjižnici danes ob 19.30 posredoval Franci Horvat.

OBVESTILA

Dan odprtih vrat ob 10-letnici Humane

Kranj - Ob 10. obletnici delovanja društva Humana in ob svetovnem dnevu duševnega zdravja bo v četrtek ob 10. uri v društveni pisarni Dan odprtih vrat.

Dopisna strelska in invalidska liga

Športno društvo EPIC Postojna razpisuje tradicionalno, že 34. dopisno strelsko ligo Slovenije in 22. invalidsko ligo. Tekmovanje bo potekalo v vseh kategorijah z zračnim orožjem, prijavijo se lahko posamezniki in ekipe in sicer do 10. oktobra na naslov: Edvard Progar, Kosovelova 8E, Postojna, tel.: 041/656 275 ali 040/256 190.

KONCERTI

Koncert Slovenskega okteta

Kropa - Tretji koncert sezone iz Mednarodnega vokalnega ciklusa Mojstri pevci - Kropa bo v petek ob 19. uri v Kulturnem domu Kropa. Nastopili bodo pevci Slovenskega okteta.

RAZSTAVE

Žar jekla

Jesenice - V Kosovi graščini bodo v četrtek ob 13. uri odprli razstavo Žar jekla - martinarna Jesenice. Ob tej priložnosti bodo premierno predstavili tudi film Žar jekla - Zgodbe jeseniške martinarne.

V-oglje 2010

Šenčur - V muzeju Občine Šenčur bo danes ob 19. uri odprtje razstave del, ki so nastala v okviru 5. mednarodnega simpozija umetniške keramike V-oglje 2010.

Razstava rezbarij Petra Gučka

Tržič - Odprtje rezbarske razstave del Petra Gučka bo v galeriji atrij Občine Tržič v četrtek ob 18. uri.

Razstavlja Dragica Markun

Cerklje - Danes ob 18. uri bo v galeriji Pr' Petrovc v Cerkljah odprtje razstave del Dragice Markun.

Vrata 2010

Jesenice - Razstave Vrata 2010 je od danes dalje na ogled v Kasarni na Jesenicah.

Skrivnostna Jordanija

Jesenice - V galeriji Kosove graščine bodo jutri ob 18. uri odprli fotografsko razstavo Dušana Nemečka z naslovom Skrivnostna Jordanija.

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

LOTO

Rezultati 79. kroga - 3. septembra 2010
1, 17, 23, 26, 28, 31, 39 in 38

Lotko: 0 3 4 9 2 8
Loto PLUS: 4, 5, 15, 23, 24, 29, 32 in 28

Predvideni sklad 80. kroga za Sedmico: 320.000 EUR
Predvideni sklad 80. kroga za Lotka: 80.000 EUR
Rekordni sklad 80. kroga za PLUS: 1.000.000 EUR

MojeDelo.com
Izberi prihodnost

MOJE DELO, spletni marketing, d.o.o., Litostrojska c. 44c, 1000 Ljubljana, Slovenija, T: 01 51 35 700
VEČ INFORMACIJ IN ZAPOSLITVENIH OGLASOV (300 - 500)
NA: www.mojedelo.com, info@mojedelo.com

Vodja tehnologije m/ž (Cerklje na Gorenjskem)
Odpiramo novo delovno mesto, zato vas vabimo, da se nam pridružite kot vodja tehnologije m/ž, ki bo zadolžen za načrtovanje in izvajanje strategije razvoja tehnologije; organizacijo in usmerjanje procesno razvojnega menedžmenta - od postavitve razvojnih ciljev in konceptov do proizvodne zrelosti; planiranje in analizo proizvodnih postopkov in raziskavo izvedljivosti; vodenje projektov. Kovinc ključavničarstvo, d. o. o., Lahovče 87, 4207 Cerklje pri Gorenjskem, prijave zbiramo do 22. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Kuhar / pek m/ž (Kranj)
Vizija Pinjole je priprava in ponudba zdrave in kvalitetne hrane. Iščemo samostojnega kuharja za pripravo hladnih in toplih jedi, po naših recepturah. Zaželeno je poznavanje peke kruha in slaščic. Način in vsebina dela se nadgrajuje in izpopolnjuje. Pričakujemo osebno urejenost in poznavanje prehranskih trendov. Delo je izmensko, nedelje in prazniki so prosti. Pondera, d. o. o., Jurčičeva ul. 4, 4000 Kranj, prijave zbiramo do 22. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Samostojni kuhar / Vodja kuhinje m/ž (Ljubljana)
Smo nov ponudnik malic in kosil, ki razume tempo poslovnega življenja. Iščemo samostojnega kuharja, ki se postavlja z iznajdljivostjo, inovativnostjo in samoiniciativo. Brunc, d. o. o., Šmartinska cesta 152, 1000 Ljubljana, prijave zbiramo do 16. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Vodja strežbe m/ž (Ljubljana)
Smo podjetje z vizijo. Naš cilj je postati prvi ponudnik hrane in pijače v BTC-ju. Naša ciljna skupina so zaposleni na tem območju. Ponudba zajema zjutraj kavarno, opoldne kosila in popoldne prijetno druženje ob pijači. Ponudba nam sama po sebi ne more dati želenih rezultatov, zato potrebujemo ljudi, ki bodo strežbi dali nov pomen. Brunc, d. o. o., Šmartinska cesta 152, 1000 Ljubljana, prijave zbiramo do 16. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Prodajni zastopniki z lastnim s.p.-jem m/ž (Gorenjska)
Pričakujemo komunikativne, vztrajne in hitro prilagodljive kandidate, z veseljem do terenskega dela. Zaželene so osebe z občutkom za odgovornost in organiziranost lastnega dela. Prednost imajo kandidati s strojno oziroma tehnično izobrazbo. Delovne izkušnje so zaželene, prav tako začetniki. Delo bo potekalo v gorenjski regiji. NCH, d. o. o., Parmova ulica 53, 1000 Ljubljana, prijave zbiramo do 16. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Komercialist(ka) na terenu (Ljubljana z okolico, Gorenjska, Zasavje)
Delo obsega prodajo na terenu že pridobljenim strankam sesalnih sistemov Kirby s ciljem nadgradnje storitve. Pričakujemo: končano srednješolsko izobrazbo ali visoko šolo ustrezne smeri; kandidata, ki je komunikativen, energičen, samostojen, odgovoren, urejen in delaven, z željo po razvoju kariere; vsaj 3 leta delovnih izkušenj v prodaji; veselje do dela na terenu. MATMAR LINE, d. o. o., Brnčičeva ulica 13, 1231 Ljubljana - Črnuče, prijave zbiramo do 14. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Vodja objekta m/ž (Kranjska Gora)
Naš naročnik je uspešno podjetje, ki v enem izmed turističnih krajev v Sloveniji, odpira vilo z nadstandardnimi apartmaji. V svoje vrste vabijo vodjo objekta m/ž. COMPETO, d. o. o., Dolenjska cesta 318, Lavrica, 1292 Škofljica, prijave zbiramo do 30. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Poslovni sekretar (m/ž) (Kranjska Gora)
Kot vodilno podjetje na področju turizma in hotelirstva v občini Kranjska Gora, vas vabimo, da postanete član našega kolektiva. K sodelovanju vabimo kandidata (m/ž) za prosto delovno mesto poslovni sekretar, zaradi nadomeščanja delavke na porodniškem dopustu. Pogoj je zaključena VI. ali VII, stopnja izobrazbe, pri čemer imajo prednost kandidati z zaključeno univerzitetno izobrazbo pravne smeri. Hit Alpinea, d. d., Borovška cesta 99, 4280 Kranjska Gora, prijave zbiramo do 15. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Programer-avtomatik m/ž (Škofja Loka)
Za našega naročnika iščemo študenta/-ko za opravljanje dela Programer-avtomatik. Delo bo sprva potekalo preko študentskih napotnic, nato pa kandidatu/-ki ponujajo tudi možnost redne zaposlitve. Vaše delo bo obsegalo: programiranje krmilnikov (Telemecanique, Simatic S7, ...), programiranje/konfiguriranje storitev za prenos podatkov iz krmilnikov (C#). Atama, agencija za zaposlovanje, d. o. o., Slovenska cesta 55c, 1000 Ljubljana, prijave zbiramo do 29. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

Kuhar m/ž (Bled)
Glavne naloge: samostojna priprava hrane v restavraciji a la carte v Vili Bled in ostala dela po navodilu nadrejenega. Sportina turizem, d. o. o., Izletniška cesta 44, 4260 Bled, prijave zbiramo do 18. 10. 2010. Več na www.mojedelo.com.

AKCIJA
Elektronska sveča Viva 120 dni
4,06 €
3,19 €

Akcija traja od 13. do 31. 10. 2010 oziroma do razprodaje zalog.

AKCIJA
Vestina® Classic VK002 90 dni
4,39 €
3,56 €*

Vestina® Classic VK004 75 dni

3,99 €
3,33 €*
Akcija traja od 29. 9. do 31. 10 2010 oziroma do razprodaje zalog.

Mojca
1,72 €

Piramida
1,22 €

Kocka
1,49 €

Pridržujemo si pravico do spremembe programa. Fotografije so simbolične.

Poštа Slovenije d.o.o., Slomškov trg 10, Maribor

AKCIJA
Elektronska sveča EKO Katja 60 dni

2,99 €
2,59 €*
Akcija traja od 1. do 31. 10 2010 oziroma do razprodaje zalog.

AKCIJA
Evropa
3,59 €

Zvezdica
1,69 €
1,49 €
Akcija traja od 13. do 31. oktobra 2010 oziroma do razprodaje zalog.

AKCIJA
2,20 €
1,99 €*
Cena za kos
Eko sveče Vestina Natur

Narcisa
Tulipan
Lilia
Akcija traja od 29. 9. do 31. 10 2010 oziroma do razprodaje zalog.
Cene so z DDV.

www.posta.si

Velika in ugodna ponudba sveč na poštah

Bliža se dan spomina na mrtve.
Ob njem bomo prižgali sveče in za trenutek obstali v spominu na naše najdražje.

Na poštah smo za ta dan pripravili široko ponudbo navadnih, elektronskih in solarnih sveč po izjemno ugodnih cenah.

Obiščite nas!

Zanesljivo vsepovsod
POŠTA SLOVENIJE
POŠTA IN FINANCE

Mali oglasi

tel.: 201 42 47
fax: 201 42 13
e-mail: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo: **za objavo v petek - v sredo do 14.00 in za objavo v torek do petka do 14.00!** Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16., sobote, nedelje in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

PRODAM

DVOSOBNO stanovanje, Jesenice, Titova ul., 56 m2, obnovljeno, urejena ZK, 67.000 EUR, ☎ 041/375-318 10005378

V CENTRU Radovljice prodamo 2s stanovanje, velikosti 53.59 m2. Bližina infrastrukture (banka, šola, športni park ...). Potrebna adaptacija kopalnice. Cena: cca 90.000 EUR, ☎ 031/203-169 10005394

ODDAM

ENOSOBNO v hiši, svoj vhod nadstrešnica, možnost vrta, paru ali moškemu, Lancovo pri Radovljici, ☎ 040/720-000 10005369

K3 KERN d.o.o.
NEPREMIČNINE
Maistrov trg 12, 4000 Kranj
Tel. 04/202 13 53, 202 25 66
GSM 051/320 700, Email: info@k3-kern.si

DVOSOBNO stanovanje, delno opremljeno, staro 3 leta, na Zlatem polju v Kranju, s kletjo in pokritim parkirnim prostorom, ima samostojni števec za ogrevanje in toplo vodo, cena 400 EUR/mes, ☎ 041/311-411, 051/693-260 10005288

NAJAMEM

V NAKLEM ali bližnji okolici najamemo pol hiše ali večje stanovanje. Plačilo vnaprej. Kramer, ☎ 040/756-262 10005209

fesst
FESST, d. o. o., nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Fax: 236 73 70
E-pošta: info@fesst.si
Internet: www.fesst.si

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

ODKUP, PRODAJA, PREPIS rabljenih vozil, gotovinski odkup, prodaja na obroke, MEPAX, d. o. o., Planina 5, Kranj, ☎ 041/773-772, 040/773-772 10005076

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

JEKLENA platišča s pnevmatikami, 4 kom, 175/70/13 original za Kalos ali Aveo, ugodno, ☎ 040/584-027 10005275

NOVE gume M+S 165/70 R14, 4 kom, ☎ 04/20-28-373 10005374

GRADBENI MATERIAL

KURIVO

PRODAM

DRVA - metrska ali razžagana, možna dostava, ☎ 041/718-019 10005345

BUKOVA drva, cena 55 EUR, mešana drva, cena 40 EUR, možnost razreza in dostave, ☎ 040/338-719 10005346

BUKOVA in hrastova drva, možnost razreza in prevoza, ☎ 04/25-03-088, 031/343-161 10005368

BUKOVA in brezova drva, cena po dogovoru, ☎ 040/491-714 10005382

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PODARIM

KOTNO sedežno garnituro 285 x 225 cm, ☎ 041/995-156 10005391

GLASBILA

PRODAM

B KLARINET, obnovljen s kovčkom, primeren za začetnike, ☎ 04/51-01-860, 041/705-279 10005387

KLAVIRSKO harmoniko Weltmaister, 80 basov in trobento "B" musta, oboje za 400 EUR, ☎ 041/419-888 10005373

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

OČALA na recept, okulistični pregledi, kontaktne leče, popusti za upokojence in člane sindikata. Optika Aleksandra, Qlandia Kranj, C. 1. maja 77, ☎ 04/234-234-2, www.optika.si 10005351

ŽIVALI IN RASTLINE

PODARIM

2 MUCKA, stara 5 mesecev, ☎ 051/369-869 10005385

2 PRIJAZNA kastrirana mačka, ☎ 051/427-576 10005256

MLADE kužke, nizke rasti, mešančki, ☎ 04/25-65-560 10005310

ASPARAGUSE, ☎ 051/427-576 10005255

KMETIJSTVO

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

NAKLADALNO prikolico SIP 25, platišča za traktor samo Deuze zadnje, ozke z gumami, ☎ 031/343-177 10005376

KUPIM

SAMONAKLADALKO za seno in tračne grablje, ☎ 041/865-675 10005377

TRAKTOR Ferguson ali Ursus, ☎ 041/678-130 10005365

PRIDELKI

PRODAM

EKOLOŠKO piro, letnik 2010, ☎ 031/363-540 10005371

KRMILNO peso, ☎ 04/25-31-667, 041/973-629 10005388

Naročnik: Press Andrej Kokot s.p, Ul. Stanka Lapuha 10, Radovljica
Andrej Kokot
župan s posluhom
3
vodilo: A. Kokot

NEŠKROPLJENA jabolka za mošt, ☎ 041/275-447 10005389

SILAŽNA koruza na njivi 0,4 ha, okolica Kranja, ugodno, cena 220,00 EUR, ☎ 040/383-733 10005176

SILAŽNO koruzo, 0.70 ha, ☎ 031/890-363 10005381

SILAŽNO koruzo, ☎ 041/767-339 10005384

SILAŽO v silosu ter borove jesenove deske, ☎ 041/442-848 10005370

VARAŽDINSKO zelje, rdečo peso, čebulo za ozimnico in buče (okrasne), ☎ 040/326-708 10005366

Miha Ješe in prijatelji Loke
"Prijatelji Loke, najlepša hvala, da ste nam tako lepo popestrili sobotno dopoldne pred Namo!"
www.mihajese.si
Naročnik: Miha Ješe in prijatelji Loke, Pod Plevno 30, Škofja Loka

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

ČB BIKCA, starega 10 dni, ☎ 04/53-31-310 10005367

KOKOŠI rjave pred nesnostjo. Vsak delavnik od 8. - 11. ure, sreda od 8. - 17. ure in sobota od 8. - 13. ure. Perutninarstvo Gašperlin, Moste 99 pri Komendi, ☎ 01/83-43-586 10005386

PRAŠIČE težke 40 kg, domača reja, cena 2 EUR/kg, Kapus Frane, Zagoriška 16, Bled, ☎ 041/693-441 10005375

TELICO simentalko, brejo 6 mesecev, cena 900 EUR, ☎ 04/51-95-231 10005383

Naročnik: Press Andrej Kokot s.p, Ul. Stanka Lapuha 10, Radovljica
Lista za VAS in mesto
občina s konceptom
7
vodilo: A. Kokot

TELIČKO simentalko, staro 10 dni, ☎ 04/51-46-859 10005392

KUPIM

BIKCA simentalca, starega do 10 dni, ☎ 031/687-062 10005390

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

REDNO zaposlitev dobi dekle ali študenka za delo v šanku, KRA-TA, d. o. o., Velesovo 53, Cerklje, ☎ 041/623-571 10005350

ZAPOSLIM dekle v Bar Monika, Luže, Šipec Monika s.p., Velesova 56 a, Cerklje, ☎ 040/330-060 10005112

sodexo
Na Golniku zaposlimo:
DIETNE KUHARJE (m/ž)
Pozitivno naravnana ekipa sodelavcev in ustrezno plačilo.
Prijave:
SODEXO Prehrana in storitve, d. o. o.,
Kadrovska služba, Železna cesta 16, 1000 Ljubljana.
Informacije: 01/420 58 16

ZAPOSLIMO kuharja (m/ž), nudimo redno delovno razmerje ter stimulativno plačilo za kreativnost, Preša, d.o.o., Cerklje za Pension Zaplata, Slovenska c. 51, Cerklje, ☎ 031/637-088 10005304

IŠČEMO elektromonterje, elektrikarje s poznavanjem industrijske elektrike, za delo v Nemčiji, dobro plačilo. Elektronika Borak, d.o.o., Puhova 27, Ptuj, ☎ 02/78-78-710 10005171

Naročnik: Press Andrej Kokot s.p, Ul. Stanka Lapuha 10, Radovljica
Lista za VAS in mesto
občina s konceptom
7
vodilo: A. Kokot

ZAPOSLIMO samostojno frizerko/ja za delo v Žirovnici. Pisne prijave pošljite na naslov Urska Jerala s.p., Cesta na Lipce 14, 4248 Lesce 10005290

www.mojaglas.si
Gorenjski Glas
Pri nas lahko kupite tudi sveče
Mojca mala, 18 cm višine, redna cena: 1,3 €, cena za naročnike: 1 €
Sveča Ali, 21 cm višine, redna cena: 1,6 €, cena za naročnike: 1,3 €
Sveče v različnih barvah lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova cesta 4 v Kranju, od ponedeljka do petka od 7. do 15. ure, ob sredah do 16. ure.

ZAPOSLIMO mehanika tovornih vozil. Zaposlitev je za dol. čas 6 mes., z možnostjo podaljšanja za ned. čas, JERMAN TRASPORT, d.o.o., Zapoge 40, Vodice, e-pošta: transport.jerman@siol.net, ☎ 041/758-542, Jernej 10005380

IŠČEM

DELO, čiščenje, likanje, varstvo otrok (občasno), pomoč starejšim, Šk. Loka, Kranj - okolica, ☎ 040/830-962 10005372

DELO, pospravljanje stanovanj, pisarn, likanje ter nega starejših in bolnih, ☎ 040/756-409 10005379

STORITVE

NUDIM

ASTERIKS SENČILA Rozman Peter, s. p., Senično 7, Križe, ☎ 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 10005343

Naročnik: Press Andrej Kokot s.p, Ul. Stanka Lapuha 10, Radovljica
Andrej Kokot
župan s posluhom
3
vodilo: A. Kokot

ADAPTACIJE, novogradnje od temelja do strehe. Notranje omete, fasade, kamnite škarpe, urejanje in tlakovanje dvorišč, z našim ali vašim materialom, SGP Bytyqi SKALA, d. n. o., Struževo 3 a, Kranj, ☎ 041/222-741 10005041

ADAPTACIJE, vsa gradbena dela, notranje omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, ☎ 041/561-838 10005395

BELJENJE in glajenje notranjih prostorov, beljenje fasad, barvanje napuščev, oken, vrat in ograje, hitro, kvalitetno in ugodno, Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, ☎ 031/392-909 10005172

FLORIJANI, d. o. o., C. na Brdo 41, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, ☎ 041/557-871 10005348

STROJNI ali klasični ometi, fasade in splošna gradbena dela opravimo hitro, kvalitetno in konkurenčno, Zoki, d.o.o., Kašeljska c. 53 a, Ljubljana - Polje, ☎ 041/378-524 10005121

TESNJENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. BE & MA, d. o. o., Ekslerjeva 6, Kamnik, ☎ 01/83-15-057, 041/694-229 10005393

TLAKOVANJE, asfaltiranje, strojni izkopi, adaptacije starih hiš, IMG Kranj, d.o o., Savska cesta 34, Kranj, ☎ 04/23-80-748, 041/776-792 10005138

ZASEBNI STIKI

PODJETNIK potrebuje prijazno dekle za skupno delo in življenje, ☎ 031/860-668 10005307

ŽENITNA posredovalnica za vse osamljene z dobrimi nameni od vsepovsod, ☎ 031/505-495 10005306

SPOROČILO O SMRTI

Svojo življenjsko pot je sklenil naš sodelavec iz Sava Tires - PC Omega

MATIJA OKORN

rojen 1969

Od njega smo se poslovili v petek, 1. oktobra 2010, ob 16. uri na pokopališču v Šenčurju. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Kolektiv Sava Tires

ZAHVALA

Prejšnji teden nas je v 97. letu za vedno zapustila naša mama, babica in prababica

TEREZIJA ČADEŽ

Vse svoje življenje je posvetila nam, najbližjim. Najprej nama, sinovoma, da sva se izšolala in si ustvarila svoje življenje. Bila je negovalka, kuharica, bolniška sestra in vzgojiteljica šestim vnukom in tudi pri pravnukih je bila njena pomoč še kako dobrodošla. Za vse storjeno ji bova večno hvaležna in ne bova je pozabila. Hvala pa tudi vsem vam, ki ste se poklonili njenemu spominu in jo pospremili na zadnji poti.

Sinova Pavle in Janez z ženama
Dolenja Dobrava

ZAHVALA

Ob slovesu najine dobre mame

JELKE JEŠE

se iskreno zahvaljujeva vsem, ki ste se kakorkoli poklonili njenemu spominu, nama in najinim pa izrazili sočutje.

Marija in Peter
Stražišče, 29. septembra 2010

POZDRAV

"Leto se obrne in vse se obrača.
Danes si in jutri te ni.
A v srcu vedno ostaneš in prižigaš v temi naše luči."

DRAGA MAMA RUŽA

26. septembra je minilo prvo leto, odkar si utrujena od življenja v boju z neizprosno boleznijo zatisnila svoje oči. Si del nas in v nas boš ostala.

Tam, kjer si, naj ti bo lepo. Vem, da angeli pazijo nate!

Anketa

Kakšna je vrednost naših nepremičnin

Boštjan Bogataj

Prejšnji teden je Geodetska uprava RS lastnikom nepremičnin poslala poskusni izračun vrednosti nepremičnin. Ti so lastnike razburjali s prenizkimi ali previsokimi izračuni, z nepopolnimi ali napačnimi podatki.

Foto: Tina Dokl

Janez Grilj:

"Podatki niso točni. Sploh ne vem zakaj NP (ni podatka), čeprav sem ob popisu navedel vse podatke. Sicer pa je namen pravi, cene so realne. To je dobra osnova za naprej."

Alojz Zelnik:

"Izračun sem dobil pred dnevi, zato nisem še vsega natančno pregledal, vem le, da kvadratura nepremičnine drži. Izračun je razumljiv, sporočiti moram le spremembe, ki so nastale vmes."

Nataša Rakovec:

"Izračun sem prejela, v njem je vsaj ena napaka. Poskusni izračun vrednosti je po mojem mnenju previsok, o pritožbi, kljub obetajočemu se davku, pa zaenkrat nisem razmišljala."

Anton Štirn:

"Ne, obvestila še nisem prejel, čeprav sem lastnik oziroma solastnik štirih hiš in tudi zemljišča. Prav je, da država uvaja enotni davek na nepremičnine in vzame od tistih, ki imajo denar."

Milica Savanović:

"Obvestilo sem prejela, vendar ga še nisem natančno pregledala. Ne strinjam se z uvedbo davka, predvsem za stanovanja, v katerih živimo. Računajo naj ga tistim, ki imajo več nepremičnin."

Po zraku so letele kremšnite

Na blejski promenadi so bile v soboto prve igre brez meja, ki so jih poimenovali Kremšnitojada.

Mateja Rant

Bled - Dogajanje na blejski promenadi je bilo v soboto v znamenju priljubljene blejske sladice, kremne rezine oziroma kremšnite. V Sava hotelih Bled so namreč v sklopu projekta oživljanja promenade pripravili prvo Kremšnitojado - igre brez meja z blejskimi športniki in društvi. Ekipe blejskih potapljačev, gasilcev, nogometašev in veslačev so se pomerile v različnih spretnostih, vse pa so bile povezane s kremnimi rezinami. Pri tem so se najbolj izkazali člani Društva za podvodne dejavnosti Bled, ki so na koncu slavili zmago.

Tekmovalci so tako recimo sestavljali kremno rezino velikanko in se izkazali tudi kot natakarji. Pri strežbi so uporabili zelo domiseln način, saj so kremšnite oziroma v vodo namočene spužve letele kar po zraku. Čeprav je bil pri tem marsikateri obiskovalec deležen tudi neprostovoljnega prhanja, so se gledalci nadvse zabavali. Tako je organizatorjem uspelo, da so namesto umirjenega sobotnega popoldneva na promenadi poskrbeli za živahno dogajanje, s katerim so želeli zaznamovati zaključek letošnje poletne sezone, je pojasnil predsednik uprave Sava hotelov Bled **Fedja Pobegajlo.** "Na ta način pa smo želeli tudi navzven pokazati sodelovanje z društvi in klubi v občini, ki jih finančno podpiramo."

"Natakarske" veščine so nadvse zabavale gledalce. / Foto: Tina Dokl

Škofja Loka

Občina kupila in podelila defibrilatorje

Občina Škofja Loka je za Civilno zaščito oz. potrebe dajanja prve pomoči ljudem ob zastojih srca kupila šest avtomatskih defibrilatorjev. Včeraj jih je župan Igor Draksler podelil uporabnikom, ki jih najbolj potrebujejo. Dva je dobil Zavod za šport Škofja Loka za potrebe športne dvorane Poden in športne dvorane Trata, enega Društvo Gorska reševalna služba Škofja Loka, tri naprave pa Občinsko gasilsko poveljstvo Škofja Loka, ki jih bo dalo v uporabo prostovoljnim gasilskim društvom Škofja Loka, Stara Loka in Trata. **D. Ž.**

Prevoje

Vrtec bo večji za šest oddelkov

Občina Lukovica je intenzivno začela reševati pomanjkanje prostorov v predšolskem varstvu, saj so letos morali zaradi tega odkloniti kar sto otrok. Skupaj z družbo Marles in Osnovno šolo Janka Kersnika Brdo so začeli gradnjo prizidka k otroškemu vrtcu Medo na Prevojah, ki bo s tem večji za šest oddelkov. Program v novem vrtcu bo imel štiri igralnice s pripadajočimi sanitarijami in talnim ogrevanjem, garderobe ter skupni prostor za vzgojiteljice in garderobe za zaposlene. **J. P.**

Kranj

Brezplačna kava za dobrodošlico brucem

S prireditvijo Pozdrav brucem so včeraj v novo študijsko leto vstopili tudi na fakulteti za organizacijske vede v Kranju. Med drugim so novopečene študente pogostili z brezplačno kavo, nagovoril pa jih je tudi dekan **Marko Ferjan** in jim zaželel uspešen študij. "Poslanstvo naše fakultete je prispevati k razvoju okolja. Študentom se zato trudimo posredovati vsebine, s katerimi bodo lahko konkurirali za najzahtevnejša delovna mesta doma in v tujini. Prav zato bomo letos nekaj predmetov vzporedno izvajali v tujem jeziku," je poudaril dekan. Prodekan za študentska vprašanja **Andrej Zupan** pa je brucem svetoval, naj imajo v času študija odprte oči in se ob predavanjih udeležujejo tudi drugih dogodkov na fakulteti. "Le tako boste s fakultete izstopili opremljeni z vsemi izkušnjami," je poudaril. **M. R.**

Foto: Tina Dokl

Žiri

Zapora do konca leta

Direkcija RS za ceste je pred približno dvema tednoma začela rekonstrukcijo mostu čez Soro, vendar so morali cestarji dela zaradi obilnega deževja začasno ustaviti. "V obnovo smo se podali zaradi dotrajanosti mostu," pojasnjuje Nina Rangus z direkcije. Do konca leta bodo odstranili vozne plošče in robne vence, zamenjali hidroizolacijo, asfalt in ograjo. Sanirali in ojačali bodo celotno konstrukcijo, vrednost investicije znaša 182 tisoč evrov. "Zaradi narave del je bilo treba vzpostaviti popolno zaporo ceste, tako da je ves promet preusmerjen na bodočo obvoznico Žiri," dodajajo na direkciji, kjer pa nam na vprašanje, kdaj bo obvoznica urejena in asfaltirana, niso znali odgovoriti. O tem vprašanju se predstavniki Občine Žiri in predstavniki direkcije pogovarjajo že skoraj eno leto. "Most je dotrajan, zato ga sedaj sanirajo," pravi direktor občinske uprave Franci Kranjc in dodaja, da gre za investicijo države, s katero občina nima nič. **B. B.**

vremenska napoved

Napoved za Gorenjsko

Danes bo oblačno in deževno. Jutri, v sredo, bo oblačno, občasno bo še možen rahel dež. V četrtek bo pretežno oblačno, a večinoma suho vreme. Nekoliko hladneje bo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

TOREK 11/16°C

SREDA 10/14°C

ČETRTEK 8/13°C

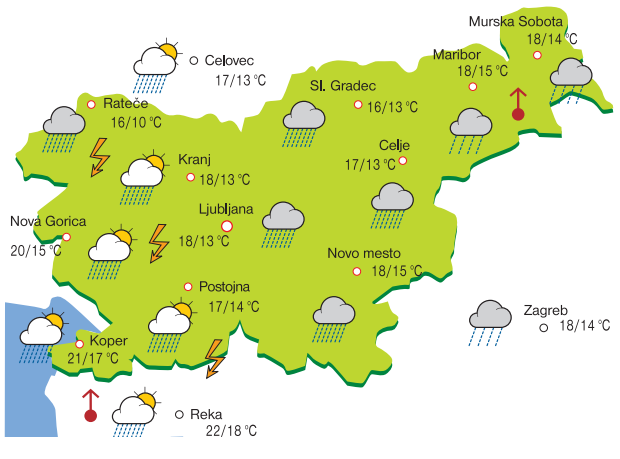

razgledna GG
PRILOGA GORENJSKEGA GLASA

Ko fotografirajo dekleta. Jani in Urška. Več na strani 31. / Foto: Igor Kavčič

GLASOV ODER

ŽELEZNIKI ZA SLOVENIJO

V Železnikih niso pozabili solidarnosti Slovencev, ki so je bili deležni ob katastrofalni ujmi pred tremi leti. V soboto so z dobrodelnim koncertom za prizadete v nedavnih poplavah zbrali 5600 evrov pomoči. / Foto: Tina Dokl

30

KULTURA

TROJE OČI, ENA LOKA

Danes, ob 19. uri bo v Mali razstavni galeriji Občine Škofja Loka odprtje razstave s pomenljivim naslovom Foto 3, treh mladih fotografinj, ki domačo Škofjo Loko vidijo..., vsaka na svoj način.

31

LJUDJE

VESELA JESEN

V Zabreznici so imeli pravo veselico kar na ponedeljek, poseben pozdrav jeseni pa so pripravili v Selcih. Na fotografiji: ribogojec Cvek Vilko (Ribiška družina Železniki) in Franci Dolenc iz Selc. / Foto: Tina Dokl

36

TOREK_05. 10. 2010

GLASOV ODER

Foto: Tina Dokl

Prebivalci Selške doline so se izkazali in napolnili dvorano.

ŽELEZNIKI ZA SLOVENIJO

V Železnikih niso pozabili solidarnosti Slovencev, ki so je bili deležni ob katastrofalni ujmi pred tremi leti. V soboto so z dobrodelnim koncertom za prizadete v nedavnih poplavah zbrali 5600 evrov pomoči.

Ana Hartman

Poplave, ki so v minulih dneh prizadele velik del Slovenije, in stiska ljudi, v kateri so se znašli, so prebivalcem Železnikov obudili spomine na katastrofalno poplavo leta 2007, ko so bili kraji pod Ratitovcem praktično odrezani od sveta. Takrat so občutili, koliko dobrote in nesebične pomoči je v srcih ljudi, ki so jim dali vedeti, da v nesreči niso ostali sami. Prav zato je Občina Železniki v soboto v železnikarski športni dvorani za prizadete v nedavnih poplavah pripravila dobrodelni koncert Železniki za Slovenijo, na katerem so nastopili glasbeniki in plesalci iz Selške doline. S prodanimi vstopnicami in prostovoljnimi prispevki so zbrali 5600 evrov pomoči.

Predprodaja kart je sicer napovedovala slab obisk, a so se nato domačini izkazali in napolnili dvorano. Uživali so v vsebinsko bogatem večeru, v katerem sta se prepletala raznovrstna glasba in ples. Program so obogatili Pihalni orkester Alples, Grudnove šmikle, sopranistka Urška Markelj, flavtistka Neža Zupanc, otroški folklorni skupini Selca, baletne skupine železnikarskega oddelka Glasbene šole Škofja Loka in mladi plesalci OŠ Železniki, ki so se med drugim pozibavali tudi v afriških ritmih. Zbrane sta navdušila tudi prva violina šova Slovenija ima talent Maja Triler in njen oče Janez, sicer član Slovenskega okteta, ljubitelje narodnozabavne glasbe pa je razveselil ansambel Bajtarji s pevko Majo Berce, ki obvlada tudi jodlanje. Koncert je povezovala Saša Pivk Avsec. Vsi izvajalci so se odpovedali honorarju.

"Hvala vsem, ki ste se udeležili prečudovitega koncerta. Prepričan sem, da Železnikarji razumete stisko ljudi, ki so bili teh dneh poplavljeni. Nam je bilo tokrat k sreči prizaneseno," je dejal župan Mihael Prevc in generalnemu tajniku Slovenske Karitas Imretu Jerebicu izročil simbolični ček v višini zbrane pomoči. "Dobrote se ne da vračati, z njo se ne da trgovati, je mnogo več, je del našega bistva. V slabih časih dobrota živi med vami," je poudaril Jerebic.

Ljubitelje narodnozabavne glasbe je razveselil ansambel Bajtarji. / Foto: Tina Dokl

Balerine so med drugim zaplesale na glasbo Malih labodkov iz drugega dejanja baleta Labodje jezero. / Foto: Tina Dokl

Mlade plesalke OŠ Železniki so se pozibavale v afriških ritmih. / Foto: Tina Dokl

SLOVENSKO DRUŠTVO HOSPIC, GOSPOSVETSKA CESTA 9, LJUBLJANA

AMC STUDIO d.o.o., DUNAJSKA CESTA 138, LJUBLJANA

Sitra d.o.o., Sp. Otok 23, 4240 Radovljica

KULTURA

TROJE OČI, ENA LOKA

Danes bodo ob 19. uri v Mali razstavni galeriji Občine Škofja Loka odprli razstavo s pomenljivim naslovom Foto 3, treh mladih fotografinj, ki domačo Škofjo Loko vidijo ..., vsaka na svoj način.

Igor Kavčič

Fotografije treh mladih avtoric, ki bodo tokrat razstavljene v Mali razstavni galeriji občine Škofja Loka, so bile v okviru Historiala junija na ogled na prostem.

Tri mlade ljubiteljske fotografinje, **Jana Jocif**, **Jana Kuhar** in **Urška Potrebuješ**, so idejo za fotografsko razstavo na temo Škofje Loke v okviru zgodovinske prireditve Historial konec letošnjega junija, sprejele z navdušenjem. Slednji sta pred tem že dvakrat skupaj razstavljali v okviru škofjeloških turističnih prireditev, prav tako pa motiviko v svojem domačem okolju pogosto išče tudi Jocifova, ki je pred časom že pripravila cikel fotografij na temo domačih obrti in opravil z naslovom *Danes*. Vsaka je na stojala postavila po štiri fotografije večjega formata, na ogled pa so bile na poti proti Škofjeloškemu gradu, v tako imenovanem grabnu, in sicer v času, ko je v Škofji Loki potekal Historial. Ob vnovičnem oživljanju male galerije v hodniku na škofjeloški občini pa so someščanke povabili, naj za mesec dni fotografije spet postavijo na ogled.

Jocifova je fotografije posnela v preteklem letu. Obiskala je različne rokodelce in mojstre domače obrti ter v njihovih delavnicah in zunaj njih zabeležila čudovite motive. Fotografije so v črno-beli tehniki. "Gre za konkretne motive, pri katerih barve niso v prvem planu. V takih primerih se poslužujem črnobelih fotografij," razlaga Jana Jocif. Njena soimenjakinja Jana Kuharjeva je fotografije posnela posebej za razstavo. Pred lečo objektiva je postavila sončna očala, tako namerno nekoliko postarala fotografijo in jo naredila "historično". Zanimala jo je podeželska krajina med Staro Loko, kjer živi, in Crngrobom. In tista grabljica, ki z orodjem na rami odhaja z dela ... Urška Potrebuješ tokrat stavi na barve. Ljubi naravo in je v preteklih letih veliko fotografirala v Škofji Loki in okolici. Izbrala je med zadnjimi in se osredotočila na to, da je na fotografijah Škofja Loka prepoznavna. "Škofja Loka je bila doslej že mnogokrat fotografirana po dolgem in počez in sama iščem nenavadne motive." Ko na primer s kopališča v Puštalu pogledaš proti mestu, mar stojiš v vodi?

Urška, sveža inženirka grafične tehnike, je prve fotografske korake delala z očetovim fotoaparatom, najbolj pogosti motiv pa je bil na začetku njen brat. Sledilo je sodelovanje z Ateljejem CLOOB, kasneje pa se je učila pri Janezu Pelku in navdušile so jo tudi fotomontaže. Absolventka Fakultete za turistične študije Jana Kuhar ljubi umetnost v vseh njenih pojavnih oblikah. Likovnost ji je blizu in ko je v najstniških letih začela fotografirati na sprehodih v naravo, je svoje zanimanje za fotografijo nadgrajevala na potovanjih, rada spremlja glasbene koncerte ... Bodoča arhitektka Jana Jocif je začela v foto krožku pri arhitektu in fotografu Tonetu Mlakarju, se kasneje učila pri Petru Pokornu in ob prihodu "digitalne dobe" zaključila s fotografiranjem, vse dokler si ni prihranila denarja za zgledno zrcalno-refleksno kamero. Zdaj veliko fotografira zase in za druge, beleži številne dogodke v domačem mestu, letos pa tudi kot uradna fotografinja Festivala stare glasbe v Radovljici in srečanja literatov v Vilenici.

Prihodnje leto bodo v Škofji Loki zabeležili 500 let potresa, ki je leta 1511 porušil mesto. Tri mlade fotografinje, podpisane z imenom Foto 3, mesta seveda ne bodo porušile. Pretresle?

Šenčur

V-oglje na razstavi

Danes, v torek, 5. oktobra, ob 19. uri bo v Muzeju občine Šenčur odprtje razstave del, ki so nastala v okviru 5. mednarodnega simpozija umetniške keramike V-oglje 2010. Razstavljali bodo udeleženci: Edita Rythag, Jassmina Pejčić, Jenny Mendes, Daniela Ilievska, Ivan Skubin, Martin Cigler, Marko Potočnik, Mojca Barbič, Niko Zupan, Barba Štembergar Zupan in gostje Dani Žbontar, Klavdij Tutta, Jurij Lozič in Iva Skubin. V zgornjih prostorih bo poleg stalne zbirke umetniške keramike na ogled zbirka angleške moderne keramike, ki jo je Ifigenija Simonović poklonila organizatorjema ob peti obletnici delovanja simpozija. Razstava bo odprta do 31. oktobra 2010 in sicer ob torkih in petkih od 17. do 19. ure, ob nedeljah od 10. do 12. ure. **I. K.**

Kranj

Kuhar na Pungertu

Jutri, v sredo, 6. oktobra, ob 20. uri bo v Galeriji Pungert odprtje slikarske razstave Karla Kuharja. Razstava bo na ogled do 2. novembra. Razstava bo na ogled do konca meseca, od torka do sobote od 10. do 12. ure, ter od 17. do 19. ure. **I. K.**

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

Škofja Loka

Razstava del Marjana Prevodnika

V vhodni dvorani Sokolskega doma bo v četrtek, 8. oktobra, ob 19. uri odprtje razstave slik Marjana Prevodnika. Avtor se predstavlja z razstavo slikarskih del, ki jo je naslovil *55 + 55 = 55 - Sledi nekega časa*. V delih, ki so opredmetenje njegovega polaščanja vidne in nevidne narave, stremi - včasih bolj načrtno, včasih manj - k večnemu iskanju izvirno likovnega, kar naj bi se zrcalilo v individualizirani ''strukturalno armirani arhitekturi slike''. **I. K.**

FILM, KINO

LAŽJI SUDOKU

		5		8		7		
7			2		4			5
3	2						8	4
	6		1		5		4	
		8				5		
	7		8		3		1	
4	5						9	1
6			5		8			7
		3		1		6		

Rešitev:

9	4	5	6	8	1	7	2	3
7	8	1	2	3	4	9	6	5
3	2	6	7	5	9	1	8	4
2	6	9	1	7	5	3	4	8
1	3	8	9	4	2	5	7	6
5	7	4	8	6	3	2	1	9
4	5	7	3	2	6	8	9	1
6	1	2	5	9	8	4	3	7
8	9	3	4	1	7	6	5	2

TEŽJI SUDOKU

2				3		8	5	7
			8					
		6	4					2
6			7					
	9						8	
					8			4
7					6	3		
					1			
8	4	1		2				5

Rešitev:

2	1	4	6	3	9	8	5	7
5	7	3	8	1	2	4	6	9
9	8	6	4	7	5	1	3	2
6	2	8	7	9	4	5	1	3
4	9	7	1	5	3	2	8	6
1	3	5	2	6	8	9	7	4
7	4	9	3	8	6	3	4	1
3	6	9	5	4	1	7	2	8
8	4	1	3	2	7	6	9	5

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov.

Sestavila: Petra F.

Poroke, rojstva, obletnice, zabave ...

Delite osebno srečo z bralci in vaše predloge sporočite Alenki Brun po e-pošti: alenka.brun@g-glas.si ali po telefonu: 041/699 005.
Presenetite, razveselite, dodajte piko na i dogodkom z objavo v Gorenjskem glasu.

LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA

Nomadi neba v Srednjem svetu: animirani film Legenda sovjega kraljestva z divjimi zračnimi bitkami poskrbi za hitrejši utrip srca, toda pogleda ne bo odvrnil nihče.

Samo Lesjak

Foto: arhiv distributerja

Ameriški režiser **Zack Snyder** z markantnim vzdevkom Čarovnik je bil doslej znan predvsem po treh filmih: v filmu *Zora živih mrtvecev* (2004), sicer rimejku Romerove kultne grozljivke s konca 70. let, je šlo za preboj zombificirane manjšine iz geta na svobodo, *300* (2006) je mojstrovina o epski bitki med maloštevilnimi Špartanci ter orjaško perzijsko vojsko, film *Varuhi* (2009) pa govori o odmiranju superjunakov, ki jih država po uporabi odvrže na smetišče zgodovine, v najboljšem primeru pa spremeni v mite in legende.

Vse te motive Snyder avtorsko uporabi v svojem novem, animiranem filmu *Legenda sovjega kraljestva,* ki pripoveduje zgodbo o sovjem mladiču Sorenu, katerega skupaj z njegovim bratom ugrabijo in zasužnjijo 'temne' sile, ideološko totalitarni zbor sov, imenovan Čisti, želeč ustvariti novo raso, ki bo zavladala svetu. Sorenu se uspe rešiti, nakar se s peščico prijateljev odpravi na dolgo in nevarno potovanje do Varuhov, ki bi edini lahko pomagali zatreti militantno revolucijo. *Legenda sovjega kraljestva* je vojni film v smislu filma *300*, le da tu Špartance in Perzijce zamenjajo sove.

V ozadju zgodbe, adaptacije prvih treh (od petnajstih) fantazijskih romanov **Kathryn Lasky**, sicer ves čas utripata avanturistična 'družinska' epa *Gospodar prstanov* ter *Vojna zvezd*, toda *Legenda sovjega kraljestva* zna ohraniti svoje jedro, obenem pa postreže s pestro animacijo, ki še zlasti v 3-D tehniki izgleda čudovito realistično (kot izgleda sanjsko-realistično briljanten dokumentarec o pticah *Nomadi neba* [2001]), tako da filmu odpustimo narativni manko originalnosti. Kot v svojih prejšnjih filmih namreč tudi tu Snyder ohranja nadpovprečno tehnično raven, tako rekoč stilsko perfekcijo: tehnično dovršen flambojanten vizualen slog, poln dinamičnih kompozicij, močno nasičenih barvnih shem, sapojemajočih posebnih učinkov ter brezhibna uporaba halucinantnih pospešenih ali upočasnjenih akcijskih posnetkov.

Film nikakor ni namenjen zgolj mlajšemu občinstvu, prej nasprotno, v bistvu gre za vojni film z opozorilnim sporočilom odraslim, da je za prekinitev militantnega stanja sveta, v katerem živimo, potreben pogum za odločitev - pogum, ki ga črpamo iz pripovedovanja ter branja mitov in legend.

Ocena: ★★★★★

Končan festival slovenskega filma

Od 1. do 3. oktobra se je na 13. festivalu slovenskega filma v Portorožu predstavilo 53 filmov domače produkcije. Pred strokovno žirijo in širšo javnostjo so bili v tekmovalnem programu predvajani štirje slovenski celovečerni igrani filmi. Zmagovalec festivala je postal film Circus Fantasticus v režiji **Janeza Burgerja** (na sliki), ki je pobral kar šest nagrad vesna, tudi dve najpomembnejši, za najboljši film in režijo. Vesno za najboljšega igralca si delita **Jurij Zrnec** ter **Gojmir Lešnjak** (Trst je naš!), najboljša igralka pa je **Nina Ivanišin** (Piran - Pirano). Podeljena je bila tudi nagrada Metoda Badjure za življenjsko delo na področju slovenske kinematografije. Letošnji nagrajenec je znani filmski ustvarjalec **Filip Robar Dorin. S. L.**

KINO SPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Torek, 5. 10.
19.00, 21.20 BUTEC NA VEČERJI
16.30, 18.30 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
16.50 CHARLIE
15.50, 18.40, 21.30 JEJ, MOLI, LJUBI
20.30 CARJA MIKONOSA

Sreda, 6. 10.
19.00, 21.20 BUTEC NA VEČERJI
16.30, 18.30 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
16.50 CHARLIE
15.50, 18.40, 21.30 JEJ, MOLI, LJUBI

Četrtek, 7. 10.
16.50, 19.00, 21.10, PIRAN/PIRANO
17.00 CARJA MIKONOSA
19.10, 21.30 BUTEC NA VEČERJI
16.30, 18.30 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
20.30 IZVOR

Petek, 8. 10.
16.50, 19.00, 21.10, 23.20 PIRAN/PIRANO
17.00 CARJA MIKONOSA
19.10, 21.30, 23.50 BUTEC NA VEČERJI
16.30, 18.30 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
20.30, 23.30 IZVOR

Sobota, 9. 10.
14.40, 16.50, 19.00, 21.10, 23.20 PIRAN/PIRANO
14. 50, 17.00 CARJA MIKONOSA
19.10, 21.30, 23.50 BUTEC NA VEČERJI
14.30, 16.30, 18.30 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
20.30, 23.30 IZVOR

Nedelja, 10. 10.
14.40, 16.50, 19.00, 21.10 PIRAN/PIRANO
14. 50, 17.00 CARJA MIKONOSA
19.10, 21.30 BUTEC NA VEČERJI
14.30, 16.30, 18.30 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
20.30 IZVOR

Ponedeljek, 11. 10.
16.50, 19.00, 21.10 PIRAN/PIRANO
17.00 CARJA MIKONOSA
19.10, 21.30 BUTEC NA VEČERJI
16.30, 18.30 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
20.30 IZVOR

PLANET TUŠ, KRANJ

Torek, 5. 10.
21.05 BUTEC NA VEČERJI
18.30 ČAROVNIKOV VAJENEC
15.10, 18.00, 20.50 JEJ, MOLI, LJUBI
15.20, 17.20, 19.20 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
16.10 LJUBEZEN NA DALJAVO
21.20 NEVIDNO ZLO: DRUGI SVET 3D
18.40, 21.00 ODPLEŠI SVOJE SANJE 3D
16.40, 19.00, 21.15 SCOTT PILGRIM PROTI VSEM
16.20 SVET IGRAČ 3 - 3D (sinhro)

Sreda, 6. 10.
21.05 BUTEC NA VEČERJI
18.30 ČAROVNIKOV VAJENEC
17.00 JEJ, MOLI, LJUBI
15.20, 17.20, 19.20 LEGENDA SOVJEGA KRALJESTVA 3D
16.10 LJUBEZEN NA DALJAVO
21.20 NEVIDNO ZLO: DRUGI SVET 3D
18.40, 21.00 ODPLEŠI SVOJE SANJE 3D
16.40, 19.00, 21.15 SCOTT PILGRIM PROTI VSEM
16.20 SVET IGRAČ 3 - 3D (sinhro)
20.00 ZAMENJAVA

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Četrtek, 7. 10.
20.00 PLAČANCI

Petek, 8. 10.
20.00 BRATA

Sobota, 9. 10.
18.00 PLAČANCI
20.00 BRATA

Nedelja, 10. 10.
19.00 PLAČANCI

KINO RADOVLJICA, LINHARTOVA DVORANA

Četrtek, 7. 10.
18.00 SKRIVNOST IZ KELLSA

Petek, 8. 10.
20.00 ZADNJI GOSPODAR VETRA

Sobota, 9. 10.
16.00 SKRIVNOST IZ KELLSA
18.00 ZADNJI GOSPODAR VETRA
20.00 RAZMETANE POSTELJE

Nedelja, 10. 10.
16.00 SKRIVNOST IZ KELLSA
18.00 ZADNJI GOSPODAR VETRA
20.00 RAZMETANE POSTELJE

KINO ŽELEZAR, JESENICE

Petek, 8. 10.
19.00 PERZIJSKI PRINC: SIPINE ČASA

Sobota, 9. 10.
19.00 PERZIJSKI PRINC: SIPINE ČASA

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

VREME IN POČUTJE

VREMENSKI PODATKI PRI ROKI

Damjan Lukanec iz Bašlja ima pred domačim pragom vremensko postajo. "Kot vsakogar, tudi mene zelo zanima vreme in rad imam točne podatke, iz prve roke. Poleg tega me je vedno zanimalo, kako močno zapiha veter v Bašlju."

Suzana P. Kovačič

Damjanova vremenska postaja je že namerila 95 kilometrov na uro. Vremenska postaja meri temperaturo zraka, vlago, zračni tlak, moč in smer vetra ter padavine in točko rosišča. "Gre seveda za spremljanje in ne napovedovanje vremena. Na vsakih pet minut se podatki osvežijo in so objavljeni na spletni strani www.baselj-vreme.info. Vremenska postaja la Cross WS 2300 je kar natančna, temperatura naj bi odstopala do največ 0,1 stopinje Celzija. Ta model je nasploh zelo priljubljen med amaterji," je razložil **Damjan Lukanec.**

Damjan je spletno stran www.baselj-vreme.info v domeno vzel za leto dni, da vidi, kakšen bo obisk. "Če bom imel dvajset do trideset unikatnih obiskovalcev na dan, bom stran ohranil. Zaenkrat je obisk dober, največ je bilo klikov ob nedavnih poplavah, ko je bilo na spletni strani v povprečju osemdeset obiskov na dan, največ pa 140. Ob koncu tedna od 18. do 20. septembra je tudi v Bašlju vremenska postaja pokazala, da je padlo 297 milimetrov dežja na kvadratni meter, res pa imamo v Bašlju veliko srečo, da voda odteče. Veliko sem že razmišljal o tem, kaj hudega nas v kraju lahko doleti. Območje ni plazovito, voda odteče, morda močno sneženje. Pred nekaj leti smo že imeli zamete, ko nismo mogli od hiše," je dejal Damjan in opisal še eno vremensko značilnost: "Dan, preden na Primorskem začne pihati burja, zapiha v Bašlju."

Zahtevna postavitev vremenske postaje

Vremenska postaja je nadomestilo za vremensko hišico; hišica je resda še bolj natančna, a tudi dražja. In kam sploh postaviti vremensko postajo, da kaže kar najbolj optimalne podatke? "Najprej sem jo imel na strehi hiše, vendar to ni v redu in sem jo postavil pred hišo. Pravilna postavitev senzorjev je pravzaprav ena najzahtevnejših nalog, za optimalne podatke se moramo držati določenih pravil. Za temperaturo so ta pravila najstrožja in jih je včasih zelo težko doseči. Priporočena točka meritve temperature je namreč dva metra nad tlemi, vsaj trideset metrov od tlakovanega območja, še najbolje na travnati površini. Točka mora biti zaščitena pred sončnim obsevanjem in torej postavljena tako, da pod nobenim kotom moč sonca ne pride do senzorja. Vremenska postaja je bele barve, ki najbolj odbija svetlobo. Priporočena točka meritve vetra je deset metrov nad tlemi. Minimalna točka postavitve merilca dežja je vsaj trideset centimetrov nad tlemi, odprtina mora biti vzporedno z nebom ... Senzor je seveda treba vzdrževati, čistiti," je razložil sogovornik.

Damjan Lukanec: "Vremenska postaja meri temperaturo zraka, vlago, zračni pritisk, moč in smer vetra ter padavine in točko rosišča." / Foto: Tina Dokl

V Kranju megla, v Bašlju sonce

Včasih je v Kranju še megleno, ko v Bašlju že sije sonce. Ali je res tako, boste torej izvedeli na Bašelj vreme info. "To še posebej prav lahko pride planincem, ki se opravljajo na Storžič. Nekaj časa sem imel na spletni strani na testiranju tudi web kamero, živo sliko s Storžiča. Problem je v tem, da trenutno še nimam tako zmogljive računalniške opreme, da bi bila web kamera priklopljena štiriindvajset ur na dan. Še vedno pa jo imam priključeno doma," je povedal Damjan Lukanec, ki je tudi član Vremenskega društva ZEVS, združenja ljubiteljev, ki veliko prostega časa namenijo - vremenu.

tedenska vremenska napoved

			setveni koledar	obremenitev	vzhod	zahod
5.	tor.	Marcel	plod		7.05	18.35
6.	sre.	Vera	plod		7.06	18.33
7.	čet.	Marko	korenina, ob 21. uri ●		7.08	18.31
8.	pet.	Brigita	korenina		7.09	18.29
9.	sob.	Abraham	korenina do 12. ure, cvet od 13. ure		7.10	18.27
10.	ned.	Danijel	cvet do 18. ure, list od 19. ure		7.12	18.25
11.	pon.	Milan	list		7.13	18.23

desetdnevna napoved

torek 5.10.	sreda 6.10.	četrtek 7.10.	petek 8.10.	sobota 9.10.	nedelja 10.10.	ponedeljek 11.10.	torek 12.10.	sreda 13.10.	četrtek 14.10.
11/17°C	10/15°C	11/15°C	9/16°C	8/15°C	7/14°C	7/15°C	7/15°C	8/16°C	8/15°C

GORENJCI IN VREME

Foto: Anka Bulovec

"Pomlad je krasna, je vsa zelena in veliko obeta. Poleti je veliko sonca in čez sonce ga zame ni. Jesen je lepa z barvami. Belina zime je že v redu, ne maram pa mraza in strah me je vožnje, ker sem veliko na cesti. Vsako vreme se da za kaj porabiti, turoben dan je dober za pospravljanje." Branka Smole, direktorica Gledališča Tone Čufar Jesenice

Foto: Gorazd Kavčič

V Kranju, iz zelene hiške na koncu mostu čez Kokro je že zadišalo po pečenem kostanju. Zaradi blagega in rahlo sladkega okusa ga imajo še posebej radi otroci. S. K.

VREMENSKE ZANIMIVOSTI

Biovremenski podatki

Vremenska obremenitev se bo krepila. Z vremenom povezane težave bodo vse pogostejše, krepili se bodo tudi nekateri bolezenski znaki. Spanje bo moteno. Danes in jutri priporočamo večjo previdnost. V prihodnjih dneh pa bo vremenski vpliv na splošno počutje in razpoloženje bolj ugoden. Po nižinah v notranjosti države bodo v zraku posamezna zrna ambrozije, občasno pa bo dosežena nizka koncentracija tega močno alergogenega cvetnega prahu. Ob padavinah v zraku ne bo cvetnega prahu.

Napoved za gorski svet

V gorah bo oblačno in megleno z dežjem in nevihtami. Pihal bo zmeren do okrepljen južni veter. Temperatura na 1500 m bo okoli 10 stopinj, na 2500 m pa 5 stopinj Celzija.

Vremenske zanimivosti - oktober 1965

Po rekordno namočenem septembru, ko je ponekod na zahodu padlo več kot 1000 mm padavin, se je začel najbolj sončen in suh oktober 20. stoletja - ponekod v vsem mesecu ni padla niti kaplja dežja!

Vremenske novice

Povprečna mesečna temperatura je oktobra 2009 v pretežnem delu nižinskega sveta presegla dolgoletno povprečje, vendar je bil presežek majhen. V gorah na zahodu države je bil odklon negativen. Najbolj so za dolgoletnim povprečjem zaostajali v visokogorju, a tudi tam je bil odklon le -1,2 stopinje Celzija. Največ padavin je bilo v Julijcih, kjer je padlo nad 160 mm. Sončnega vremena je bilo povsod več kot običajno. Na Kredarici je bilo 20 dni s snežno odejo, 24. oktobra so namerili 40 cm.

PREGOVOR

oktober - vinotok - moštnik

**V oktobru burja, mraz,
v januarju sončen čas.**

Likovni natečaj: narišite jesen

Z vašimi spisi in pesmimi že vrsto let bogatite otroško stran v Gorenjskem glasu, zdaj pa si želimo, da bi nam pokazali še vašo likovno nadarjenost. Vabimo vas, da sodelujete na našem likovnem natečaju. Prva tema je **Jesen.** *Ta letni čas nas vedno preseneti z barvitostjo narave, jesenskimi plodovi in pridelki, zaznamuje ga začetek šolskega leta ..., zato smo prepričani, da vam ta tema ne bo delala težav. Domišljiji pustite prosto pot in nam pošljite vaše likovne izdelke na naslov Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj, s pripisom Likovni natečaj. Ne pozabite pripisati vaših podatkov (ime, priimek, starost in naslov).*

Vsak torek bomo objavili najboljše likovno delo po našem izboru ter ga nagradili s kartonko Narišimo tropske živali in flomastri, dve likovni deli pa bomo nagradili še s knjižno nagrado. Torej: veselo na delo!

V minulem tednu nas je s svojo likovno nadarjenostjo najbolj prepričala desetletna **Veronika Bračič** iz Kranja, ki jo bomo nagradili s kartonko Narišimo tropske živali, knjižno nagrado pa prejmeta **Nika Zupanec** (Medvode) in **Val Habjan** (Škofja Loka).

Veronika Bračič, 10 let, Kranj

PRAZNOVALI S ČENČO

Ob dvajsetletnici Lutkovnega gledališča Tri iz Kranja je malčke zabavala priljubljena Čenča v predstavi Ojoj, boli, ki je doživela že 501. ponovitev.

Ana Hartman

Dvorana nove Krice krace hiše v starem delu Kranja je minuli petek pokala po šivih. Do zadnjega kotička so jo napolnili malčki in njihovi starši, ki so se udeležili praznovanja dvajsetletnice kranjskega Lutkovnega gledališča Tri (LG). Ob tej priložnosti sta gonilni sili gledališča **Nataša Herlec** in **Ksenija Ponikvar** uprizorili priljubljeno lutkovno predstavo Ojoj, boli, ki jo je na čelu v živo spremljal avtor glasbe **Dino Gojo.** Predstava je bila premierno uprizorjena pred osemnajstimi leti, v petek pa je doživela že 501. ponovitev.

Malčke je zabavala priljubljena glavna junakinja Čenča, ki zaradi pretiranega uživanja slaščic doživi zobobol. Omiliti ga skuša na različne načine, a neuspešno, zato mora nazadnje obiskati zobozdravnika, čeprav se ga zelo boji. Na koncu ugotovi, da je prav prijazen človek in da je sadje dobro za zobe, pa tudi občasno uživanje sladkarij ne bo preveč škodilo, če si potem umiješ zobe. "Zelo učinkovita animacija, pantomima in glasba se nizajo v hitrih prizorih, ki spominjajo na risanko, zato je predstava zanimiva že najmlajšim, v povezavi z zgodbo in njenim sporočilom pa pritegne tudi večje otroke," pravita Nataša in Ksenija.

Sledila je projekcija predstave Pogumni krojač iz leta 1998, ki je ni več na repertoarju. Ob jubileju so bile na ogled tudi fotografije in lutke iz predstav LG Tri. V dvajsetih letih se je nabralo enajst predstav, ki so skupaj doživele okoli dva tisoč ponovitev. Ta čas je na repertoarju sedem predstav, nekatere si bo v sklopu praznovanja obletnice do konca oktobra možno ogledati v Krice krace hiši.

Malčki so uživali v družbi Čenče v predstavi Ojoj, boli. / Foto: Tina Dokl

OD ZRNA DO KRUHA

Petošolci z Osnovne šole Škofja Loka - Mesto so na muzejski delavnici na Škofjeloškem gradu spoznavali mlinarstvo in izdelavo kruha po starem.

Ana Hartman

V Loškem muzeju so minuli teden začeli izvajati novo muzejsko delavnico z naslovom Od zrna do kruha: kruh kot vrednota. "To je povezano z nedavno prenovo starega kmečkega mlina na grajskem vrtu, Škoparjevo hišo s krušno pečjo pa smo obnovili pred nekaj leti. V 'garkeljcu' imamo zasajena tudi žita, saj jih otroci danes ne poznajo več najbolje, še zlasti prosa in lanu ne, medtem ko je ajda zdaj že malo bolj razširjena. Vsekakor imamo po novem možnost celovitega prikaza od zrna do kruha," pravi kustodinja **Mojca Šifrer Bulovec.**

Prvi so se delavnice minuli četrtek udeležili petošolci z Osnovne šole Škofja Loka - Mesto z učiteljicama **Branko Knez** in **Katarino Peternel.** Spoznali so različna žita, ogledali so si film, kako so včasih mlatili žito s cepci, kako so ga čistili in mleli. Na grajskem vrtu so si ogledali star mlin, v 'garkeljcu' žita, spoznali pa so tudi, iz katerih žit se izdeluje kruh. V Škoparjevi hiši je **Slavka Dolinšek** iz Tupalič zamesila testo, učenci pa so ga izoblikovali v majhne hlebčke, ki so jih nato spekli v krušni peči. "Delavnica je bila zelo zanimiva. Prvič sem videl, kako so včasih mlatili žito s cepci in kako so ga mleli," nam je zaupal **Uroš Uršič.**

Foto: Gorazd Kavčič

Učenci so z zanimanjem opazovali pripravo kruha.

"Mislila sem, da je testo bolj trdo, v resnici je mehko," je ugotavljala **Lara Lindav** in dodala, da so izdelali dve vrsti kruha. "Spekli smo bel in žafranov kruh. Posebnost slednjega je, da mu dodamo vodo, v kateri smo prevreli začimbo žafran. Na ta način kruh dobi lepo rumeno barvo," je razložila Slavka Dolinšek. Na delavnici je bilo govora tudi o kruhu kot vrednosti in šegah, povezanih z žitom.

OTROŠKA PERESA

Otroci za Živalski vrt

Radi bi pohvalili otroke, ki so narisali njihovo najljubšo žival. Za nagrado so prejeli vstopnico za ogled Živalskega vrta. Nekaj najlepših risbic bomo objavili tudi v Gorenjskem glasu.

Ema Gale, 9 let

Žan Matic Bernik, 8 let

TISOČ UGANK ZA MALČKE

Rešitev zadnje uganke za malčke, ki smo jo objavili minuli teden, je **svinja.** Izžrebanka je **Sonja Debevc** iz Radovljice, ki bo prejela knjižno nagrado.

AVTOMOBILIZEM

PODOBE OBLJUBLJENIH SANJ

Test: Citroën DS3 THP 150 Sport Chic

Matjaž Gregorič

Citroënovih in večine drugih francoskih avtomobilov se drži sloves diskretne elegance, šarmantnosti in napredne tehnologije, ki ni vedno dovolj odločno odigrala svoje vloge. A zdaj se časi obračajo, novi mali Citroën DS je namreč mladostno uživaški štirikolesnik s pridihom ekskluzivnosti.

Zato se oblikovalcem zunanjosti ni bilo treba držati ustaljenih smernic, ampak so si lahko pod okriljem Citroënove linije DS privoščili tudi nekaj več domiselnosti. O tem, ali je DS na pogled privlačen, sploh ni treba razpravljati, saj zna hitro pasti v oči, predvsem pa so pozitivno presenečeni tisti, ki niso verjeli, da znajo pri Citroënu lesti pod kožo tudi tistim, ki od avtomobila pričakujejo kaj več. In nazadnje je vse skupaj začinjeno še z različnimi možnostmi prilagajanja barvnih kombinacij in dekorativnih elementov, ki športno nastrojenega malčka naredijo prepoznavnega in izstopajočega.

Kdor želi v DS3 res uživati, mora imeti zdravo hrbtenico, kajti voznikov in sopotnikov sedež sta nameščena precej nizko in sedenje je podobno kot v pravih športnih avtomobilih. Kaj vse so imeli notranji arhitekti v mislih, zgovorno kažejo naluknjane stopalke plina, sklopke in zavore ter oglato oblikovana spodnja stran volanskega obroča. Merilniki so dobro berljivi, a osvetljeni z zoprno rdečkasto barvo, sredinska konzola je v znamenju velikih stikal za klimatsko napravo in radijskega sprejemnika, ročica menjalnika je športno kratka, kot se za takšen avtomobil spodobi. Potnika, ki jima je namenjeno sedenje zadaj, se bosta zgražala nad utesnjenostjo, ampak v majhnih avtomobilih drugače skoraj ne gre, v prtljažniku pa tudi ni pričakovati prevelikega razkošja za kovčke in torbe.

A pravo uživanje se začne ob zagonu motorja. Kontaktni ključ je z dekorativnim vložkom drugačen od ostalih, a brezkontaktnega vžiga pri Citroënu še ne poznajo. Bencinski štirivaljnik, ki ga pri delu podpira turbinski polnilnik, je iz kooperacije z bavarskim BMW, in sodelovanje se je očitno obneslo. Steče brez obotavljanja in ker ni pretirano hrupen, voznika hitro zavede, da ga požene v visoke vrtljaje. Ker je zaloga navora že pri nizkih vrtljajih velika, to pravzaprav ni potrebno, a kaj, ko se je težko upreti živahnemu pogonskemu stroju. Sodelovanje turbinskega polnilnika je pritajeno, a zelo občutno, pritisk ob sedežno naslonjalo je očiten in do (pre)visoke hitrosti ni več daleč.

Podvozje je kos tudi zelo zahtevnim voznikom, čeprav je volanski mehanizem nekoliko preveč odziven in za odtenek prelahkoten. Podvozje je nastavljeno precej čvrsto in včasih se grobo odzove na cestne grbine, toda kompromis med udobjem in lego na cesti je pač v dobro slednje. Z DS3 je mogoče hitro voziti po ovinkasti cesti, pri čemer se avtomobil suvereno drži vozne podlage. Ni zanemarljivo, da je kljub športnim zmogljivostim ta motor zelo prizanesljiv s porabo bencina.

Zakaj torej DS3? Morda tudi zato, da si kakšen že rahlo osiveli gospod uresniči avtomobilske sanje iz mladosti.

OSNOVNI TEHNIČNI PODATKI

Mere:	d. 3,948, š. 1,715, v. 1,458 m, medosje 2,464 m
Prostornina prtljažnika:	285/1036 l
Teža (prazno v./ dovoljena):	1165/1597 kg
Vrsta motorja:	štirivaljni, bencinski
Gibna prostornina:	1598 ccm
Največja moč pri v/min:	kW/156 KM pri 6000
Največji navor pri v/min:	240 pri 1400
Najvišja hitrost:	214 km/h
Pospešek 0-100 km/h:	7,3 s
Poraba goriva po EU norm.:	9,4/ 5,1/ 6,7 l/100 km
Emisija CO_2 g/km:	155 (Euro IV)
Maloprodajna cena:	18.300 EUR
Uvoznik:	Citroën Slovenija, Koper

BATERIJE KAR V KAROSERIJI

Matjaž Gregorič

Avtomobil, čigar karoserija služi kot baterija, je zaenkrat le na papirju, kljub vsemu pa se že izvajajo testiranja, s katerimi poskušajo ugotoviti, ali se vizija zna preobraziti v resničnost. Volvo je eden izmed devetih udeležencev mednarodnega projekta za razvoj materialov. S pomočjo 3,5 milijona evrov, ki jih je prispevala Evropska unija, je bila razvita mešanica karbonskih vlaken in polimera smole, ki lahko energijo skladišči učinkoviteje kot običajne, trenutne baterije. Material je zelo

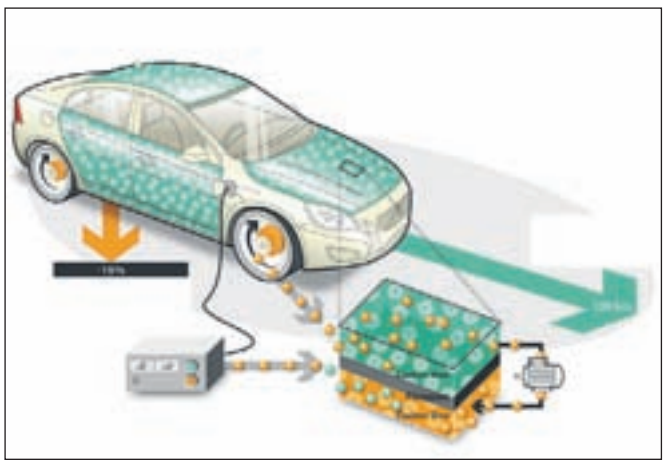

močan in fleksibilen, kar pomeni, da je lahko oblikovan v karoserijsko površino avtomobila. Glede na izračune bi lahko s tem materialom tako zmanjšali težo avtomobila za kar 15 odstotkov. Projekt bo v teku še tri leta. V prvi fazi se bo delo usmerilo v razvoj materiala, ki lahko shrani več energije in na proučevanje načinov produkcije materiala. Zgolj v zadnji, finalni fazi, bodo baterije vstavljene v vozilo.

Avtomobilska industrija v vzponu

Ugotovitve raziskave Globalni avtomobilski barometer (Global Automotive Barometer), ki sta jo pripravila svetovalna družba A. T. Kearney in raziskovalno podjetje SupplierBusiness, kažejo, da je izboljšanje razmer v avtomobilski panogi za sabo potegnilo tudi rast pri njenih dobaviteljih. Tako kar 94 odstotkov dobaviteljev na Kitajskem in v Indiji napoveduje rast prodaje, podobna pa so pričakovanja tudi v ZDA (92 odstotkov). Nekoliko bolj pesimistično pa je razpoloženje v Evropi, kjer zgolj 64 odstotkov proizvajalcev avtomobilskih delov ocenjuje, da beležijo porast naročil v primerjavi z letom 2009. **M. G.**

DRUŽABNA KRONIKA

VESELA JESEN

V Zabreznici so imeli pravo veselico kar na ponedeljek, poseben pozdrav jeseni pa so pripravili v Selcih, kjer so sodelovala društva in posamezni proizvajalci domačih izdelkov iz Selške doline in od drugod.

Alenka Brun

Pred kratkim je **Vulkanizerstvo Žemlja** v Zabreznici pripravilo kar pravo veselico. Preselili so se namreč v nove delovne prostore malce nižje od starih, lahko bi rekli: čez cesto. Zgodaj popoldne se je slavnostno odprtje začelo s formalnim delom, za neformalnega in druženje do trde teme (in čez) pa je na dvorišču vulkanizerstva poskrbel ansambel **Aufbiks.** Trije pobi, ki so se srečali na Fakulteti za šport, druži pa jih tudi ljubezen do glasbe. Miha Dragoš prihaja iz kočevskega konca, predvsem pa pritegne zanimiva barva njegove 'frajtonerice', saj svetlo modrega odtenka ne vidimo tolikokrat na odru. Matej Šoklič je kitarist in edini član narodnozabavnega tria, ki je Gorenjec, Matej Povž (kontrabas) pa prihaja iz dolenjskih krajev. Če je treba, pojejo tudi triglasno, ime pa njihovim nasmejanim obrazom popolnoma pristaja.

Srečko Rehberger in **Igor Marin** pa sta prišla na idejo, da bi v Selški dolini pripravili 'en tak lušten pozdrav jeseni', da bi se tudi v tem času nekaj dogajalo. Beseda je dala besedo in v nedeljo smo obiskali družabno srečanje **Pozdravljena jesen** na piknik prostoru Športnega parka Rovn v Selcih, kjer so sodelovala društva in posamezni proizvajalci domačih izdelkov iz Selške doline in drugod. Predstavilo se je domače Konjeniško društvo, pa Lovsko društvo Selca, Ribiška družina Železniki, Strelsko društvo Lotrič, spet so bili prisotni Rovtarji, z Martinj Vrha smo lahko okušali različne dobrote tako moške kot ženske narave - Babice Jerce in Dedka Jaka, iz Ribnice je tokrat z lesno galanterijo prišla Vilma Govže, stojnica z zelišči pa je predstavljala čaje in mazila s kmetije Hanuman, ki je sicer v okolici Litije, sta pa njena lastnika par, ki je doma iz Kranja in Selške doline.

Precej pozornosti sta že takoj na vhodu na piknik prostor pritegnila tudi **Marjan** in **Paulina Dolenc** s svojim Fiatom Topolino Tipom A, letnik 1937. Paulina pa je poskrbela tudi za njuno garderobo. Bila sta pravi par iz preteklosti - naravnost iz tistih časov.

Nedeljski popoldan je glasbeno popestril še ansambel Jeglič, prazni želodčki pa so se lahko napolnili z divjačinskim golažem, pečenimi ribami, sladicami, odojkom. Zelo okusen je bil srnin golaž, kar je dokazoval tudi spraznjen sedemdesetlitrski kotel, kjer so ga kuhali in si je vsaj pet ljudi okoli njega oblizovalo prste. Z našo fotografinjo Tino vred ...

Družina Žemlja: zakonca Veronika in Jani (glava vulkanizerske dejavnosti) in hčeri Maruša in Neža / Foto: AB

Foto: AB

Ob odprtju smo srečali tudi Janijeva starša Janeza in Danico, Veronikino mamo Bernardo in Janijevo sestro Špelo.

Foto: Tina Dokl

Dolenčeva s svojim Fiatom Topolino Tipom A. Razpoložena lastnika simpatičnega avta sta poskrbela, da se je tudi njuna garderoba ujela s preteklostjo, ki sta jo predstavljala.

Babico Jerco in Dedka Jaka, naravno iz škofjeloških hribov, je tokrat predstavljal edini stojničar Viktor Trdina. Idejna snovalca prireditve: Srečo Rehberger in Igor Marin. / Foto: Tina Dokl

Stojničarke: Monika Mulej (zelišča), Metka Zaveljcina (peka piškotov, Besnica), Mojca Benedičič (pekovski izdelki, Pr' Martinšk), Darja Lotrič (sirarstvo, sadje; pr' Jurk) / Foto: Tina Dokl

Foto: Tina Dokl

Anže Anžič, Janez Habjan (Lovska družina Selca) in Meta Habjan so skrbeli za srnin golaž, Nande Šmid (skrajno levi) iz ribiške družine pa je včasih tudi pokukal v kotel.

VRTIMO GLOBUS

Slovo Tonyja Curtisa

Umrl je ameriški filmski igralec Tony Curtis, eden izmed poslednjih zvezdnikov povojne generacije. Kmalu po lahkotnem začetku kariere se je lotil zahtevnejših vlog v različnih žanrih, tako dramah kot komedijah. Šarmantni videz je vedno znal uporabiti v prid karakterne vloge. Zaigral je v več kot 120 filmih. Nepozaben bo ostal zaradi filmov *Nekateri so za vroče, Spartak, Vikingi, Bostonski davitelj* ter *Beg v verigah,* za katerega je prejel oskarjevsko nominacijo. Poročen je bil šestkrat, igralka Jamie Lee Curtis je njegova hči. Star je bil 85 let.

Britney bo ostala pod očetovo kontrolo

Sodišče v Los Angelesu je določilo, da pravne in poslovne zadeve pevke Britney Spears (28) do nadaljnjega še ostanejo pod skrbništvom očeta Jamieja. Gre za podaljšanje odloka iz leta 2008, ko je Britney doživela živčni zlom ter bila hospitalizirana. Za nameček je tožbo proti njej vložila bivša varuška njenih otrok, ki trdi, da ji Britney dolguje mesečno plačilo v višini 35 tisoč dolarjev ter približno dvajset tisoč dolarjev za nadure ter dodatne stroške.

V Indiji pričakujejo rekordni dobiček

V indijske ter druge azijske kinematografe je ta vikend prišel fantazijski triler *Robot,* do sedaj film z najvišjim proračunom v Indiji, 35 milijonov dolarjev. V njem nastopa tamilski superzvezdnik Rajinikanth (60), ki ga oboževalci častijo po božje: že nekaj dni pred premiero so taborili pred dvoranami, prirejali ognjemete, igralčeve posterje pa v znak spoštovanja polivali z mlekom. Analitiki napovedujejo rekordni dobiček na blagajnah.

Avril navdušena nad kuhanjem

Po nedavni aferi, ko si je življenje vzel že drugi tekmovalec kuharskega šova Gordona Ramsaya, je sedaj presenetila kanadska pop pevka Avril Lavigne (26), ki si je za nedavni rojstni dan zaželela kuharski komplet. "Obožujem kuhanje. Presrečna sem, da sem za darilo dobila tudi kuhinjske lopatke, okrašene z lobanjami." Skuhati zna menda vse, njena specialiteta pa je yorkshirski puding.

V znanem kranjskem lokalu, posvečenem našemu poetu Prešernu, smo naleteli na mično gospodično iz Preddvora. 21-letna Špela Novak v prostem času bere knjige in se ukvarja s športom - če ji prostega časa sploh kaj ostane. / Foto: Tina Dokl